

KOL: PLAY

בס"ד. מגזין קול פליי
לתרבות ומוזיקה יהודית
ירחון מס' 3 : תשרי תשפ"א

הקורונה שגרמה לו להתרגל להופיע מול
מצלמות, עוזר ההפקה המסקרן שסייע
באלבום הראשון, השבת היא עם התפוח
והבננה בשדה התעופה, העבודה על האלבום
החדש עם יוסי גרין, וגם: מדוע כעס עליו
קרליבך? **אברהם פריד** חוזר אל הרגעים
הגדולים בקריירה המוזיקלית בת 40 השנים

אברהם פריד

דדי גראוור

מדבר במונולוג אישי
חשוף ונדיר על
הקריירה רבת השנים
וגם על מצבו כיום

דודי מבקר
בקראטיה
הירוקה

סודות המטבח
של שף
מוטי אוהנה

שוקי לרר

רגע לפני שהוא
מסכם עשרות
שנות צילום בספר
אלבומי חדש,
הצלם החרדי
המפורסם נזכר
בסיפורים הגדולים

מלחיני החצרות

המלחינים של
הלהיטים החסידיים

ירדו מהבמה

הזמרים הקבועים של
שמחות בית השואבה

יואלי וייס

המלחין של "ונפשי
שפכי כמים לבך"

יוסי גרין

כשהבעש"ט סייע
ללחנים שלי

יובל סטופל

לקחי הקורונה
לתעשיית המוזיקה

מוטי זינגבוים

מעדיף לשיר בין כותלי הבית

משרד התרבות

עם ר' יעקב רוזן

קול פליי מאחל לקוראיו, למאזיניו ולכל בית ישראל, חג שמח

לא נכנסים לסוכה בלי:

משחק קלפים אסטרטגי
מהיר ומהנה לכל המשפחה.
תרצו לשחק בו שוב ושוב,
ולא רק בסוכה.

פאזל רצפה - אשפידין / שבעת המינים

פאזל רצפה - סוכות

שנה טובה אלקוחונו ואלכא ביג ישאל!

www.isratoys.co.il

לבירור אודות נקודת המכירה הקרובה לביתך: 03-9368033

לשחקים שלאזים אלהים!

ליהנות מהטבע

לוגו

פאתחים שלך עם מולר

ויוצאים להתאוורר ברגע שיתאפשר
בחופשה זוגית מפנקת!*

< קונים 4 יוגורטים מסדרת מולר סימפלי פרוט ו/או מולר פרופ
< שומרים את החשבונית > מתקשרים, משחקים ויכולים לזכות בחופשה מפנקת!

פרטים בטלמסר 6146*

המוצרים המשתתפים: simply fruit, froop | הפעילות בין התאריכים: י"א בתשרי - י' בחשוון, תשפ"א (29.9.20-28.10.20)
הפרס ינתן באמצעות שובר "קשרים פלוס" | בכפוף לתקנון הפעילות | ט.ל.ח | *הפרס ניתן למימוש בהתאם להנחיות והחלטות הממשלה

**עקב הסגר לא יהיו פרסומים נוספים,
נא גזרי ושמרי את המודעה!**

707

ושמחת בביתך

מקרינים שמחה
אצלך בבית

טלי אברהמי

בהזדמנות
חג פעמית!

חוג "מ"
סוכות
ט"ז - כ"ג תשרי 4.10-11.10
דאגנו לך
לתוכניה
מלאה!

לראשונה לצפיה! חדש!

ההפקות המשמחות והמבוקשות מבית טלי אברהמי החג אצלך בבית!

לא נפטיק
לשיד ולרקוד

'הלהקה' מבית טלי אברהמי
עם מיטב השירים
מההופעות הגדולות

סרטון החדש שלי
עלה קטן

📺

לשם
לשם שינוי

קומדיה מצחיקה
לשם שינוי

סיפורת

מלאכיות בלבן

שרה

הגדר

הריני מוזהרת

הריני מוזהרת

לצפיה באון-ליין שלחי את המילה "קישור" למייל: 9076114@GMAIL.COM
או בטלפון תמיכה בלבד: 073.7895302 ברצף בין השעות: 10:00-23:00

הצפייה לנשים ובנות בלבד!

אל תפגעי בפרנסה שלך!!! אל תתני יד לגזלן
חל איסור מוחלט להעתיק / לצלם / להעביר / להסריט / לעשות כל שימוש שהוא בסרטים.
כל הזכויות שמורות ליוצרת. לא תהיה על כך מחילה!!
כל פרט מסווג אצלנו או שפועל בסמכות, כגון דיוק, באיכות, נכונות או שירותים מסוימים, אינו יכול לשמש כמקור.
הצפייה בסרטים מתרת את זכות דוד הקישור 9076114@GMAIL.COM
כל מי שצופה בשוגג ורצח מחילה יש להסיר מכשול ולשלם מיידית 073.7895302

**אזהרת
צפייה!**

לרגל השקת הפרויקט
עשרת הרוכשים הראשונים זוכים
ב-100,000 ₪ הנחה

המשפחה שלי
נמצאת

במרכז

יאאובאבא ארץ
אייס אן האלום בבאר יעקב

סטנדרט בניה
גבוה בהתאמה
למגורי משפחות

חווית מגורים
מושלמת בתוך
מרחבים ירוקים

מתחם הפרויקט ממוקם
בצמוד למוסדות
החינוך המובילים

קהילה תורנית
חדשה במרכז הארץ
בלב באר-יעקב

מגוון דירות יוקרה מרווחות עם מרפסות סוכה; 4-5 חדרים, דירות גן ופנטהאוזים

אן קפסולסו הכזמנות לא פאס באייס!

אחוזת
ארץ

קהילה צומחת בבאר יעקב

*5037

beer-yaakov.gama-investment.co.il

מגשימים
שיווק נדל"ן

המא
ייזום פרויקטים

דף היומי משניות

מסיימים

ש"ס
משניות
בשנה!

לסיים ש"ס משניות בשנה? מהיום כל אחד יכול!

Gilizi

מצטרפים ליוזמת לימוד דף יומי במשנה

הלימוד התחיל בא' תשרי תשפ"א,
ניתן להצטרף בימים הקרובים ולהשלים את הפער

ומסיימים ש"ס משניות בשנה בלבד!

המהדורה
המודפסת

עוד גמר המלאי

נרשמים ומקבלים חינם
ששה סדרי המשנה בכרך אחד
במהדורה מיוחדת של דף ליום

להרשמה וקבלה
שלחו את המילים 'כרך משניות'
לוצאפ: 052-5340349
או חייגו למוקד ההצטרפות
073-3210797

המהדורה
הטלפונית

מחייגים למערכת הטלפונית
ומאזינים לשיעור היומי
(ולשיעורים קודמים).
ניתן להירשם ולקבל תזכורת
טלפונית יומית

להאזנה / ולהרשמה
חייגו למס'
04-3749087

המהדורה
הדיגיטלית

נרשמים ומקבלים
חינם בכל יום לוצאפ
את קבצי השמע והנוקסט
לפי סדר הלימוד היומי.
כולל תזכורות לסיימי מסכתות,
אירועים ועדכונים שוטפים

להצטרפות שלחו את המילים
'משנה דיגיטלית' לוצאפ:
052-5340349

הלימוד לעילוי נשמת
מרת ברטינה סימונה
הלפרין בת חנוך ע"ה

בין כל המצטרפים תתקיים הגרלה על
5,000 ₪ לרכישת מוצרי חשמל

עושים
כבוד לחג

ZION
WINERY
FAMILY WINERY SINCE 1848

בהשגחת הברזן
שיראז (ירושלם) 2019
שנייה העולה

הכירו את הכתר.
סדרת היינות החדשה של יקב ZION

אזהרה: מכיל אלכוהול - מומלץ להימנע משתייה מופרזת

ספריה ותיקה
לאבאניס סד"ס
הא סוכות

הדף היומי

סיום הש"ס

האוצר היומי

סיום כל התורה והש"ס!

גאון סלוצק

הסבא הספר

צריכין ללמוד בספר בלא יום

מבצע נדיר ל - 10 ימים בלבד! תש" 36x93 9"ע

לקטנים ולגדולים!

גדולי הדור רבנים
אברכים בעלי בתים

אלפי לומדים • 98% הצלחה

*5610

לפרטים
ולהזמנות

חזה הודו ממולא

קולדה עגל

נייבל פסטרמי

סימפוניית מטעמים מושלמת

מטעם חפץ חיים

matamcc.com

בלעדי!
מגוון מוצרים
מיוחדים
מתובלים ומוכנים
לבישול

הבשרים של 'מטעם' לשולחן חג מושלם

הזמינו ממגוון המטעמים הבלעדי של 'מטעם'
באתר החדש matamcc.com או בחנות הבית
והמשלוח בדרך אליכם - פריסה ארצית!

ניתן להשיג את מוצרי 'מטעם' ברשתות המזון המובחרות ובאיטליזים ברחבי הארץ

חנות המותג - אגריפס 30 י-ם | להזמנות ומשלוחים: 02-6243443 02-6232839

בברכת שנה טובה וחג שמח!

תוכן

22: ויאמר אברהם

בחנו את **אברהם פריד** על הרגעים הגדולים מהקריירה שלו, וגם חילקנו ציונים | אהרן אטינגר

32: לא ראה שמחה

הזמרים הקבועים של שמחות בית השואבה הגדולות, מחכים לחזור אל הבמה | דניאל שטרן

38: דדי דיר

אחרי שנים רבות של סרבנות לראיונות, **דדי גראונר** מדבר לראשונה על הכל | ישראל גולדמן

50: וכל מלחינים

מלחיני חצרות הקודש פותחים צוהר לעבודה המוזיקלית | יהודה רוזנבוים

62: פותח אלבומים

רגע לפני שצולם הרבנים **שוקי לרר** מוציא ספר חדש, הוא חושף רגעים מאחורי המצלמה | יונתן ריגלר

טורים

14: יוסי גרין

16: הרב שלמה טויסיג

18: מונה רוזנבלום

20: פנחס ביכלר

מדורים

12: בקצרה

70: נעים להכיר

72: ובאו האובדים

74: משרד התרבות

76: ישראל שומע ומדווח

78: קפיצה לחו"ל

80: אוכל

81: לחיים בשניים

82: החידונים של דוליק

83: דוליק בולש

במשך השנים יצאו להם מספר עיתונים ומגזינים שעסקו במוזיקה חסידית. בארה"ב היה זה מגזין בשם "קאנטרי יוסי", שעסק במוזיקה ופנאי. בארץ, פעלו בתחילת שנות ה-2000 שלושה מגזינים. מהראשון, "בשמחה", בעריכת מנחם טוקר, יצאו 3 גיליונות. בשער הראשון, שיצא באלול תש"ס, הופיע מנדי גירופי, ובשער השלישי, שיצא בכסלו תשס"א, הופיעה כתבה לזכרו של שלמה קרליבך.

מגזין אחר, "מיזיק פלוס" שמו, אותו ערך ליאור רוט, הנפיק 6 גיליונות. בשער הגיליון הראשון, שיצא בכסלו תשס"ד, הופיע יעקב שוואקי, ובשער האחרון, שיצא בכסלו תשס"ה, הופיע מנדי גירופי.

המגזין הוותיק מכולם, היה "שירו לו", בעריכתם של אפרים קמיסר ואבי קלמרסקי. הוא מנה 38 גיליונות, ויצא בין אדר תשס"ב לניסן תשס"ח. שער הגיליון הראשון הוקדש לכתבה על מופע "האסק", ואילו השער האחרון – היה על להקת שלשלת ומנהלה, יצחק רוזנטל.

הספרים והספרים

והפעם: למי הלחין הרב הלל פלאי הכי הרבה שירים

תזמורת שלהבת
(4 שירים)

מרדכי בן דוד
(4 שירים)

אברהם פריד
(4 שירים)

אבי מילר
(6 שירים)

כחה חילים

האלבום החדש של מקהלת הילדים "שיר ושבח"

המעבד ישראל לאם, נחשב לאחד המעבדים הקלאסיים במוזיקה החסידית, אם לא ה. כל אלבום שהוא מעבד, או אפילו כל שיר שהוא מנפיק תחת ידיו, הופך לחגיגה לאוזניים. אלא שלא מעט שנים לא שמענו אלבום שלם מעיבודיו של לאם.

והנה הגיעה מקהלת הילדים "שיר ושבח", בניצוחו של חיים מאיר פליגמן, והחזירה את לאם לקדמת הבמה, כשהוא מעבד את כל האלבום החדש שלהם, "איה" ב"דיר". אמנם, חוץ משיר אחד חדש, מדובר בסך הכל בגרסאות כיסוי לשירים חסידיים קיימים, ועדיין, נגיעות ידיו של לאם המעבד, ניכרות בכל צליל וצליל מהמוזיקה שמלווה את רצועות האלבום, לבד כמובן מהעיבודים הקולים הנהדרים שביצע פליגמן בעצמו.

אם יורשה, ניתן אמנם לחלוק פה ושם על בחירת השירים באלבום, ולצפות היה לשירים מוכרים מעט יותר. ועדיין, מי שרוצה להתרפק על העיבודים הקלאסיים הכליכך יפיים של לאם, מומלץ לו להאזין לרצועה "אם אשכחך", שמאגדת את מיטב הלחנים של "אם אשכחך" מהשנים האחרונות, ובה ניכרת לכל גדולתו המוזיקלית הענקית של המעבד הקלאסי מני יורק, ישראל לאם.

051-2051076

רוצים לקבל את מגזין "קול פליי" מידי חודש ישירות לוואטסאפ? שלחו את שמכם ל-

למינוי דיגיטלי במייל, שלחו מייל ל- minuy@kol-play.co.il

עורך: חנני בליך | עריכה גרפית: מנדי שכטר | כותבים ומשתתפים: הרב שלמה טויסיג, מונה רוזנבלום, פנחס ביכלר, ישראל גולדמן, דודי רובינשטיין, ישראל כהן, יונתן ריגלר, אהרן אטינגר, יואב שוורץ, ישראל ברגמן, אלי הלמן, יוסי אטינגר, דניאל שטרן, יוסי גרין, יובל סטופל, שוע פריד

מו"ל: קול פליי - ניז ברמה בע"מ | מנכ"ל: עו"ד אריאל דרעי | ייצום וניהול: צביקה כהן | סמנכ"ל פיתוח עסקי: אושרת מועלים

מנהל תוכן ושיווק: עוזר דרוק | ייעוץ מוזיקלי: יואלי דיקמן | צלמי מערכת: משה ביטון, נתן איבגי

הפצה: בר פוינט און סטיל בע"מ | בשער: אברהם פריד. צילום: דוד קרסנתי | מערכת ומנהלה: דיבוסניקי 7, בני ברק

דוא"ל: magazine@kol-play.co.il | טלפון: 03-5777782 | אין המערכת אחראית לתוכן המודעות וסגנון

KOL: PLAY

שמחת בית השואבה והקבלת פני רבו

במעונו של רשקהב"ג
מרן שר התורה

**הגאון רבי חיים
קניבסקי שליט"א**

בהשתתפות מרנן ורבנן גדולי התורה
והחסידות שליט"א

ובהשתתפות

**כ"ק מרן האדמו"ר
מויז'ניץ שליט"א**

**מרן הגאון רבי שמעון
בעדני שליט"א**

ביום רביעי ד' דחווה"מ סוכות

תשפ"א, בשעה 17:30

**בליווי בעלי מנגנים
ומקהלת חסידי ויזניץ**

המעמד יועבר בשידור בכל רחבי העיר
ע"י מערכות הגברה וכן בכל מערכות הטלפון
"בהיכלו" 03-3064200 ו"בני היכלא" 0733-638-700
--לא תותר גישה למקום בשום פנים ואופן--

בברכת התורה
אברהם רובינשטיין
ראש העיר

הגיע הזמן לבחינה מחודשת של "אוסף הקלישאות" שהשתלטו על השיח בקרב חובבי המוזיקה היהודית-חסידיית ונהיו למטבעות לשון

"ומה אתה רוצה שנלמד מזה?", שואל ישי ריבו בשירו 'כתר מלוכה', שיר שהורתו ולידתו ברקע התפרצות מגפת הקורונה בישראל. מנעד התשובות לשאלה זו, הוא כה רחב ועל כן הוא מחייב בירור מעמיק והזמנה להתבוננות אמיתית פנימה. משבר הקורונה פגע בכולם, אך הוא ייחודי ומדאיג במיוחד ביחס לתעשיית המוזיקה ככלל והמוזיקה החסידיית בפרט, שלבן הפועם והמשמח חדל באחת מלפעום.

כיהודי מאמין, בטוחני כי עלינו לבחון את הדברים במשקפיים אמוניים, וזאת ריבו עושה היטב ב'כתר מלוכה'. לשאלה "ומה אתה רוצה שנבין מזה?", מסקנתו היא כי המגפה המערערת את יסודות העולם הישן, מחייבת אותנו בהמלכת הקב"ה בעולמנו. ישנן כמובן מסקנות רבות נוספות. אפשר למשל למצוא במשבר הזדמנות פז לשיעור משמעותי בעניין צניעות. העת הזאת מלמדת אותנו שקט, צניעות וענווה.

במה דברים אמורים ומה אתה רוצה שנבין מזה, אתם שואלים? ובכן, לדידי הקורונה מספקת לנו הזדמנות לבחינה מחודשת של "אוסף הקלישאות" שהשתלטו על השיח בקרב חובבי המוזיקה היהודית-חסידיית ונהיו למטבעות לשון. הדוגמאות הן למכביר: כששרדן משמיע שיר בהשמעת בכורה וכבר מכתירו בתואר "הלהיט הגדול של הקיץ", זו בשורה נהדרת לזמר שאת שירו משמיעים זה עתה, אך זוהי הכרזה ריקה מתוכן מזוקק. מי שמכתיר שיר כלהיט, אלו המאזינים ובוודאי לא

בהשמעת הבכורה של השיר. כשזמר מוכתר בתואר "גדול/ענק הזמר החסידי", יש בכך יוהרה מיותרת. עדיף כי הישגיו של הזמר ידברו בעד עצמם, ללא הזדקקות לתארים "מרימים". "גדולים" ו"ענקים" ישנם, אך אלה הם יושבי בית המדרש.

אם אוספים עשרים נגנים שינגנו יחד כתזמורת, הם אינם מקבלים באופן אוטומטי את התואר "תזמורת סימפונית/פילהרמונית". ישנם כללים ברורים בספרות המוזיקלית, כדי להגדיר את מהותו של כל הרכב מוזיקלי. המילה "סימפונית" אינה מילת קסם, שאם כותבים אותה היא משדרגת את האירוע ליוקרתי במיוחד. יש מאחוריה ז'אנר שלם עם משנה סדורה של תאוריה והלכה למעשה.

פעם התואר "מאסטר" היה שמור ליחידי סגולה בלבד, כאות של כבוד והערכה למיומנותו של אדם מסוים. הוא היה עמל כדי לזכות בתואר הכבוד הזה שנים רבות והיה נבון בכל פעם שהיה מוצג לפני הקהל ככזה. השימוש התדיר במושג זה במחזותינו, לכל מי שמנהל תזמורת, לוקה בחוסר הבנה בסיסי במקרה הטוב ובזילות במקרה הפחות טוב. הצעות ייעול: מלחין, מעבד, מנצח ומנהל מוזיקלי.

בעוד זמן לא רב, בעז"ה, נוכל להביט אחורה על תקופת הקורונה ולברך על ההזדמנות שניתנה לנו להיות צנועים יותר. איך שר הזמר עקיבא? "ככה אני מבקש, תשמור עלינו פשוטים".

* הכותב מגיש תכנית שבועית בקול חי מיוזיק

מרדכי בן דוד תופס
רגע על התופים
באולפן של קז ברג'ס,
בהקלטת אחד השירים
באלבום "אפשר לתקן"

נתן איבגי
כחול
על אדום

שוע פריד האמירה האישית של הזמר

רבים רואים בהכנסת היידיש לתוך השירים החסידיים חיסרון, מאחר והמאזינים "שוברים שיניים" להבין את השפה. כשלעצמי, אני רואה צד חיובי בתופעה

האמת שהייתי די חלוץ בתופעה זו, כשהגיע לידי השיר הבלתי נשכח של פינקי וובר "ואהבתך", עבור אלבומי של שרולי וורדיגר השני. עלה אז בזמני רעיון, שמכיוון שפינקי הינו "גראמער", שיכתוב שורת הסבר למילים ביידיש, ונשלח אותה בשיר.

כשהצעתי את הדבר לפני העוסקים במלאכה, הם די הרימו עיניים בתימהון, כי מה עניין יידיש לכאן, באמצע הרגש? אבל הדבר נעשה והשיר נחל הצלחה אדירה (לאו דווקא בזכות זה).

אני עצמי כן רואה צד חיובי בתופעה. משום שלראשונה, הזמרים יכולים לבטא את עצמם ורעיונותיהם. לפני כן, כשהיו צריכים למצוא מילים מהמקורות בלבד, היתה בעיה שלא תמיד הזמר הרגיש מספיק חיבור למילים, וממילא הביצוע היה חסר רגש. היידיש, בעצם באה לתת את הפרשנות והאמירה האישית של הזמר, שלא היתה לו ההזדמנות לאומרה לפני כן. ומדוע דווקא יידיש? כי זו שפת האם של הזמרים החסידיים בחו"ל.

ומבחינה הפקתית מקצועית, עדיף לטעמי שהזמרים ישירו בשפה שאני פחות מבין - כי העיקר שהם יבינו! ואם הזמר מבין ומתרגש, אז ברור שהשיר יחדור אליי בסוף, גם אם אני מבין כל מילה.

בתקופות האחרונות אנו עדים לתופעה ההולכת וגדלה של שימוש בטקסטים בשפת היידיש בתוך שירים חסידיים. התופעה יובאה כמובן מניו יורק, אבל גם בארצנו הקדושה ניתן לראות ערב-ערב ברחבות הריקודים זמרים השוברים את שיניהם על היגוי נכון של מילות השיר. והשאלה שרבים שואלים היא: האם זאת מגמה טובה? ובכלל, מדוע יידיש? ומה עם הקהל העצום שלא דובר את השפה הזו?

האמת ניתנת להיאמר, שיש קהל עצום של חובשי כיפות סרוגות שבעבר התחבר למוזיקה החסידיית, שר והתרגש ממילותיה, ואילו כעת הולך ומדיר רגליו ממנה ומתכנס בתוך אמני המגזר שלו. היידיש זאת אחת הסיבות, ומנקודה זו הפסדנו גורם מאחד בינינו. די שניזכר בלחנו של הרב פלאי "מתיקות התורה", שעידתי והפקתי, שמושר בהתרוממות בהיכלי התורה של שני המגזרים גם יחד. הקהל הזה מרגיש די נבדל כעת. הוא עדיין מאזין לאמנים הוותיקים אבל כבר לא לדור הצעיר מחו"ל, וזה כשלעצמו הפסד שייקח זמן להבין את השלכותיו.

גם אם קשה ולעתים כמעט בלתי אפשרי פשוט לשמוח, אנחנו מצווים לשים בצד לשבעה ימים את ה"חבילה" שלנו, ולשמוח ולשמוח

והנה הוא כבר כאן, חג השמחה, "זמן שמחתנו". אחרי חודשים כל-כך מבבלים, מטעים ומעציבים, נדמה שכולנו זקוקים כעת לשבעה ימים בהם הציווי המרכזי שלנו הוא פשוט לשמוח.

אבל לשמוח, אפילו לשמוח, זה לא כך כל פשוט. כי איך אפשר לשמוח כשהעבודה קשה ולא מתגמלת מספיק, כשהילדים בבית און אנד אופ כבר כל כך הרבה זמן, לא נותנים לא שקט ולא מנוחה, כשהסגר-עוצר-סגר חוזר ונושף בעורפנו כל הזמן, כשנדמה שהכל סוגר מסביבנו בלי שום פתח מילוט?

אבל זוהי מהותו של חג הסוכות, השמחה, וגם אם קשה ולעתים כמעט בלתי אפשרי פשוט לשמוח, אנחנו מצווים לשים בצד לשבעה ימים את ה"חבילה" שלנו, ולשמוח ולשמוח, עם כל הלב וכל הנשמה. כל עצמותי תאמרנה.

עוד לא ברור, בשעת כתיבת השורות, איך ייראו שמחות בית השואבה השנה, אם בכלל, האם נוכל להתכנס לשמחה השנתית במתווה כלשהו, או שמא גם את זה נעשה - כמו שהתרגלנו עם שאר הדברים - מרחוק.

אנחנו ב"קול פליי", על כל פנים, כמי שמשדלים להיות אמונים על השמחה בכל השנה, הכנו לכם חג שמח לחלוטין. ברדיו "קול פליי" תוכלו ליהנות החג הזה מהפקות ענק, תכנית מיוחדת ושמחה יהודית לאורך כל ימי החג, ובמגזין "קול פליי", שאתם עתה מדפדפים בין דפיו, הכנו לכם כתבות ופרויקטים מיוחדים ושמחים במיוחד, בכדי לעשות לכם את החג לכמה שיותר שמח. חג שמח!

עשרת הלהיטים של החודש ברדיו "קול פליי"

<<

בקש

שלמה כהן

<<

שערי דמעות

אוטוטו / אברהם פריד

<<

מחרוזת ימים

נוראים

עמירן ואריק דביר

<<

לדוד

יעקב שוואקי

<<

מלך

מרדכי בן דוד

<<

הנשמה לך

יידל ורדיגר

<<

אלול/המלך

בשדה

פומפדיתא

<<

מחילה

אבישי אשל

<<

אבקש פניך

יונתן שיינפלד

<<

שמעה תפילתי

שלום ברנהולץ

יואלי דיקמן ממליץ לכם להשקיע האזנה נוספת

והפעם: משחק הסולמות

אוהד, שלמה שמחה וגרין ב"אדתניא"

בשנת תשס"ה, התקיים לו כמידי שנה המופע היהודי הגדול בעולם, "האסק", ובאותה שנה - האסק 18. על במה אחת עמדו להם צמד הטנורים, הזמרים שלמה שמחה ואוהד מושקוביץ.

הצמד בחר לשיר בדואט לראשונה את גרסת "אדתניא" (אדרבה ותניא), שני נכסים מבית מדרשו של המלחין יוסי גרין, המשולבים זה בזה ביצירה גאונית אחת, כשיוסי יושב על הבמה ומלווה אותם בפסנתר.

שלמה שמחה, בקולו הוירטואוזי, מצליח בביצוע הזה לטפס למרומים, לגעת בצלילים שמיימים כשהוא שר באוקטובה שלישית.

אוהד מושקוביץ, מצדו, לא חיכה לנקודת השיא, וכבר כשהגיע למשפט "ואל יעלה בלבנו שום שגאה", קולו טיפס למרומים וגע יפה בצליל סי (B של אוקטבה שלישית).

לעומת זאת, שלמה שמחה נשאר יחסית בטריטוריות הנוחות יותר לגרנו, והצליל הגבוה ביותר בחלק ה"תניא" שלו, הגיע וגע כמה פעמים בצליל סול (G), כשאחד מהם קרה במשפט, "ושמנאל, אוייווי, בני".

במשפט שמסיים את השיר, אוהד מגיע לשלב של שליפת היונה מהכובע, ושר את מגנית הכתיחה שמסיימת את אדרבה ונוגע שוב בצליל סי (B של אוקטובה 3). ואני כבר דמייתי שאחרי שאוהד גילה לנו את הסוד באמצע השיר, אולי הוא יביא לנו את הבשורה של הצליל "מי" שפותח את האוקטבה הרביעית.

אבל אני מאמין שבטח אוהד לא רצה לחזור על סיפור התפוצצות הווריד בעין, מה שקרה לו בזמן הקלטת הקולות לשיר "אמן" של עמירן דביר באולפן, בעקבות התאמצות יוצאת דופן, כשניסה לייצר צליל מאוד גבוה...

ובכל מקרה, זהו בהחלט הישג מרשים לזמרי טנור לגעת בלייב על הבמה בצלילים הגבוהים הללו, גם בצורה יציבה, מבחינת הטינונג, וגם מבחינת צבע הקול.

תנו לזה האזנה נוספת, זה שווה את זה.

יוסי גרין
magazine@kol-play.co.il

בזכות הבעל שם טוב הקדוש

אברהם פריד וכותב השורות בביצוע "הזם" לשיר "ויושע"

"אדרבה" ו"שטר התנאים", ושמחתי. ההשראה בוודאי תבוא בעז"ה יחד עם המילים הייחודיות. שאלתי: נו, מה המילים? ואז הוא אומר לי, בפאתוס: "ויושע ה' ביום ההוא!"...

גירדתי בראשי במבוכת־מה. אני חיכיתי למילים מיוחדות, ואז הוא מבקש ממני שיר על המילים שאנחנו אומרים בכל יום? בינתיים, הוא יצא מביתי לכמה דקות לשיחת טלפון קצרה, ואמר לי: תחשוב על המילים. חשבתי לעצמי: אני עובד אתו כבר 3 שעות, וכעת, בשיא העבודה, כשיכולנו לעשות משהו מיוחד, אלו המילים שהוא נותן לי להלחין? זה כמו "רננו צדיקים!"

כשהוא בחוץ, "שיחקתי" בידי על גבי קלידי הפסנתר, ופתאום - הניגון נשלף ממני ברגע אחד. "ויושע ה' ביום ההוא!"

חשבתי שאבריימ'ל ישמע את מה שהלחנתי הרגע, יצחק עליי, ויגיד: נו, ברצינות, קדימה. כעת בוא נעבוד על השיר באמת. אבל במקום זה, הוא שמע אותי מבחוץ מנגן, רץ בחזרה פנימה, אמר לי: וואו! והתחיל לרקוד. וכשיסיימתי, אמר: תשיר שוב! ואני מסתכל עליו: אבריימ'ל, הכל בסדר?

רק כשהשיר פורסם, ממש בערב פסח, בשיאה של המגיפה, והביא אתו בשורה של נחמה וישועה קרובה לכלל ישראל, הבנתי את הגאונות של אבריימ'ל, איך הוא הצליח לתפוס את המילים המדויקות שיגיעו ללב, בדיוק בזמן הנכון. זה היה בדיוק מה שכלל ישראל רצה באותו זמן לשמוע, אבל בדיוק! ואז גם הראיתי לאבריימ'ל ש"שפת הים" אלו גם אותיות תש"פ, והנה אולי משמים זימנו לנו לשיר על ישועה בקרוב. גם על שפת הים כלל ישראל היה בפחד נוראי, ואז הים נבקע.

בערב פסח, לא היה ניתן לצאת מהבית ולא היתה אפשרות להיפגש. ואז אבריימ'ל צלצל אליי ואמר: יוסי, אולי נקליט ביצוע משותף, אתה מביתך ואני מביתי, ונפזר קצת אור בתוך כל החושך הזה. וכך עשינו.

את השיר, כבר כולם מכירים. כעת, נקווה שהקב"ה יביא לנו גם את הישועה עליה שרנו שנינו.

שנים האחרונות, לא יצא לי ולאבריימ'ל פריד לשבת ביחד ולעבוד על שירים חדשים. שלחתי לו אמנם מספר לחנים לשמוע, אבל לא ישבנו בביתי על הפסנתר, כמו בעבר, ועבדנו ביחד.

עד השנה. בתחילת השנה (שעתה הסתיימה), אבריימ'ל נתקל בסיפור מיוחד במינו שקשור בבעש"ט, סיפור מרומם, ואז צלצל אליי ואמר: יוסי, יש לי רעיון עבורך להלחין. אני התרגשתי מאוד מהרעיון, וכתבתי טקסט מיוחד, ב־4 שפות, וחיברתי לו לחן. אבריימ'ל ב"ה אהב מאוד את השיר, והוא כבר זכה לעיבוד והוקלט. כך התחיל הקשר המחודש בינינו. אבל עדיין לא ידעתי האם נמשיך לעבוד על עוד שירים, כמו בימים הטובים.

ואז הגיעה אליי פנייה מידידיו של ר' יידל דארף, חסיד חב"ד מפלורידה. לדארף יש ארגון חסד, שהוא מגייס אליו כספים בכל שנה, אבל השנה חלה ולא יכל לעסוק בזה. ידידיו שאלו אם אני מוכן לעשות משהו עם אבריימ'ל לכבודו, מעין מופע לייב עם שנינו שישודר מביתי. כמוכן שהסכמתי מיד. הנה משמים רוצים שאבריימ'ל ואני נעבוד שוב ביחד. השידור, שיצא מוצלח, היה בעצם הפעם הראשונה אחרי כמה שנים, שישבנו ביחד בביתי.

כשהתחילה מגפת הקורונה להתולל, היו בניו יורק אנשי עסקים שיצאו בקמפיין כתיבת ספר תורה, בהשראת סגולת הבעש"ט לעצירת המגיפה אשר התקיימה בתקופתו בעיירה מז'בוז'. הם פנו אליי שאלחין שיר לכבוד היוזמה (שב"ה הצליחה מאוד, וכבר עובדים על ס"ת שני), וכך הלחנתי את השיר "ובעת ההיא ימלט עמך...". היה חשוב לי שאבריימ'ל יהיה מי שישיר את השיר, ואמרת זאת למפיקים. הם שלחו לו את השיר, הוא אהב, וביצענו את השיר ביחד (יחד עם אחיינו, אלי מרקוס).

הנה, בפעם השנייה, הבעש"ט נכנס לתמונה. כבר התחלתי לחשוב שהבעש"ט עובד על כך שנחזור לעבוד יחד... ואז הרמתי טלפון לאבריימ'ל ואמרתי לו: אני חושב שזה יהיה רעיון טוב שתבוא אליי, שנשב ביחד ונעבוד על כמה דברים. והוא השיב מיד: אני בא! אמרתי לו: תביא איתך טקסטים שמעניינים אותך, ונלמד אותם ביחד, וננסה לחבר גם לחנים.

כמה ימים לאחר מכן הוא הגיע לביתי, עם כל מיני מילים מיוחדות שנתקל בהן וחשב שראויות לשירים, ובאמת, התחלנו לעבוד שוב ביחד, כמו פעם. בתור משימה ראשונה, אבריימ'ל הביא לי מילים לא פשוטות בכלל, שאילולי הוא היה לידי, לא הייתי יודע איך לגשת להלחין. אבל כעת, כשהוא איתי, עבדתי ועבדתי והזעתי, עד שיצא משהו, וב"ה - בדיוק בסגנון שהוא רצה. הסתכלתי עליו ואמרתי: אבריימ'ל, אתה חברמן! הוצאת ממני בדיוק מה שרציתי.

השעות עברו במהירות, וכבר הגיעה השעה 12 בלילה. כבר הייתי עייף, וגם הוא. ואז הוא מסתכל עליי ואומר: וואו! יש לי עוד רעיון לשיר! חשבתי שהוא הולך כעת להביא לי מילים מיוחדות כמו

שנה חדשה. דירה חדשה. בבת-ים

החלה ההרשמה למכירות ה PRESALE
במחירי השקה **שלא יחזרו!**

תחילת
ביצוע
בקרו

בר אילן 2,
בת-ים

סמוך לתחנת הרכבת הקלה העתידית,
בקרבת בתי ספר וגני ילדים, קרוב למרכז
העיר, בתי כנסת ומרכז קהילתי

דירות
אחרונות
איכלוס
יוני 21

בר אילן 47,
בת-ים

במיקום המבוקש ביותר בבת-ים, במרכז
העיר, בסיבת פארקים, מרכזי קניות,
מרכזי בילוי ועוד.

תחילת
ביצוע
בקרו

ארלוזורוב 4,
בת-ים

רחוב שקט ואינטימי, בקרבת הים, סמוך
לטיילת, מרכז מסחרי, מקומות בילוי,
ברים ומסעדות באיזור.

לח"י התחלאת חדשות הצמאניות
והשקעות אצלאת **שנה אצלאת**

0546-230-630

ISRAELSHAKED.COM

לפרטים:

ישראל שקד

ייזום נדל"ן

הרב שלמה טויסיג רב קהילת בעלעד, בורו פארק
shloimesinger@yahoo.com

מאי דהוה - הווה

שרים בסוכה, בשנה שעברה

במשך השנים עברתי על המון שירים שקיבלתי ממלחינים, אבל איך ששמעתי את השיר הזה – קפצתי ממקומי. אני לא יכול להגיד שכל שיר שלבסוף נהיה להיט ניתן לדעת על כך לפני כן, אבל פה לא היה לי ספק שזה הולך להיות להיט

במשך השנים עברתי על המון שירים שקיבלתי ממלחינים, אבל איך ששמעתי את השיר הזה – קפצתי ממקומי. אני לא יכול להגיד שכל שיר שלבסוף נהיה להיט ניתן לדעת על כך לפני כן, אבל פה לא היה לי ספק שזה הולך להיות להיט. גם מבחינת הלחן, ואולי עוד יותר מבחינת המסר שבו. וב"ה, הלחן עשה את שלו, ואפילו שעברו כבר כמה שנים מאז, השיר הזה עדיין מושר ומושמע ומבקשים ממני לשיר אותו כל הזמן. כמובן שלמשמעות השיר אין תאריך תפוגה, והוא תמיד רלוונטי.

האור החיים הקדוש כתב בפרשת בלק, שהוא מכיר הרבה בעלי עבירה שאמרו לו שאם הם היו יודעים שהם עושים עכשיו תשובה אמתית ומיד נפטרים מהעולם, אז הם היו עושים תשובה. אבל לעשות תשובה ולהמשיך איתה לכל החיים – זה כבר מדי קשה להם. אומר האור החיים הקדוש, שזה כמובן לא רצון השי"ת. ה' רוצה שנתחיל דף חדש ונמלא אותו הלאה עם כל הקבלות והרצון הטוב שלנו.

קוראים יקרים, הבה נזכור שאנחנו מתחילים כעת שנה חדשה עם קבלות טובות והסתכלות קדימה מבלי להסתכל אחורה, כי "מאי דהוה הווה": מה שהיה – היה, ועכשיו נתחיל מהתחלה. והכל – אך ורק בשמחה, כי כעת זמן שמחתנו!

נחנו בימים מיוחדים כעת, בין יום כיפור לבין חג הסוכות. אז ראשית, אני רוצה לאחל שתהיה שנה טובה ושמחה לכולנו, ואני בטוח שהתפילות של כלל ישראל התקבלו ברחמים וברצון.

זה הזמן גם להודות לכל אלה ששלחו לי מיילים עם תגובות, מחמאות והערות. קראתי הכל בעיון.

עברנו כבר את ראש השנה וגם את יום כיפור, ואנחנו בפתח של זמן שמחתנו. זה זמן להסתכל קצת אחורה: כמה עבר על העולם ועל כלל ישראל בפרט, בשנה שחלפה. ספרים על גבי ספרים אפשר לכתוב על שנת תש"פ. התפילות והבקשות של כל אחד ואחד בימים הנוראים שהסתיימו עתה, היו בוודאי קצת יותר עמוקות ועם יותר מחשבה מכל שנה אחרת. אך מה שבטוח הוא, שהקב"ה רוצה אותנו בשמחה ולא חלילה בעצבות. וראיה לזה יש לנו מעצם החודש הזה: בימים הנוראים אנחנו ממליכים את המלך. אז בדיוק כמו שבכל העולם (להבדיל) אחרי הכתרת המלך אנשים מסתובבים בראש מורם בשמחה ובהתרגשות שיא של עידן חדש שמגיע, כך גם אצלנו. מיד אחרי שזכינו להכתיר את המלך, אנחנו נכנסים לעידן חדש, ומתחילים את שנת תשפ"א בזמן שמחתנו, בהתרוממות ובראש מורם, בידיעה של מאי דהוה הווה...

קיבלתי כמה וכמה פניות במייל, ששאלו אם אוכל לשתף את הקוראים ולספר איך נוצרו שירים/לחנים שזכיתי להקליט ולהוציא בס"ד לאור עולם, ואם היתה להם השפעה או השראה מיוחדת. אז נתחיל בזה שיש הרבה לחנים שפשוט הקב"ה זיכה את המלחין והוא הצליח להלחין שיר נפלא, והוא שולח את השיר לזמרים ובעלי מנגנים, ומשם זה ממשיך. אבל כן, בהחלט יש לחנים מיוחדים שבאים יותר מתוך השראה, רעיון או מסר מסוים שיש למלחין או לבעל המנגן שחיבר את השיר.

אז אם כבר מדברים על שנה חדשה והתחלות חדשות והשאתר העבר מאחורינו, אני אתחיל עם השיר המוכר "מאי דהוה הווה" שזכיתי להוציא לאור עולם לפני כמה שנים, שהוא לחן שהלחין ידידי היקר המפורסם והמוכשר, מלחין בחסד עליון במלוא מובן המילה, הרב משולם גרינברגר שליט"א. אני זוכר שפניתי אליו ואמרתי שיושב לי בראש כבר הרבה זמן לחן קודש ביידיש (נדמה לי שמשייכים אותו לרה"ק מקאלוב זיע"א), שמתחיל במילים "געוואלד'שע ברידער וואס שלאפסטו 1, 2, 3, 4..." (בתרגום חופשי: געוואלד, אחי! מה אתה ישן? את השיר "מאי דהוה" אני מתחיל עם הלחן הזה בתור פתיחה לשיר). אמרתי לו שהייתי מאד רוצה לעשות עם הלחן הזה משהו, אבל הבעיה היא שכל הלחן הזה הוא בעצם מעין שאלה, ואני מחפש לה תשובה, אז אולי יש לו איזה רעיון. ר' משולם ביקש שאתן לו כמה ימים לחשוב, ואז הוא חזר אליי עם הרעיון הגאוני הזה של "מאי דהוה הווה", שזה בעצם התשובה לשאלה.

מאזינים קוראים וגולשים יקרים!

תש"פ הייתה שנה תקשורתית במיוחד עבורנו
בקבוצת התקשורת החרדית הגדולה בישראל NEWS360
באחת התקופות היותר מאתגרות שעברנו כולנו.
מאות תוכניות מיוחדות.
עשרות אירועים מוזיקאליים.
הפקות ענק מרהיבות.
אלפי שיעורי תורה, הלכה, מוסר והשקפה.
משדרים אקטואליים וחדשניים.
פרויקטים מסחריים וכלכליים
ורבבות כתבות מעניינות,
הכל עבורכם והכל מתוך חדווה ושמחה של יצירה.

עשייה זו הינה בזכות עשרות רבות של עובדי הקבוצה המוכשרים,
צוות הרבנים ומורי ההוראה, הלקוחות והגופים המסחריים.
האומנים והזמרים, השדרנים והכתבים, כולם כולם שותפים נאמנים להוויה
ולדרך של הקבוצה הרואה בראש ובראשונה את טובתכם, המאזינים הקוראים
והגולשים אל מול עינייה.

עם כניסתה של שנת תשפ"א נאחל לכולנו שנת בריאות איתנה
ו"שנדבר כל אחד את חברו בדרך הישר והרצוי לפניך"

שנה טובה

עו"ד אריאל דרעי
מנכ"ל

צבי עמאר
בעלים

חברי ההנהלה

קבוצת המדיה החרדית הגדולה בישראל

קול ברמה מבית

אקטואליק

דומה אבל שונה

KOL:
PLAY

מדיקה ותרבות לכל המשפחה

KOL:
PLAY
FM 107.6

תמיד צעיר תמיד מוזיקאלי

קול
ברמה
הפקות

אירועים שזוכרים

קול
ברמה

איתך בכל דרך שתבחר

קול
ברמה
FM: 92.1 - 104.3 - 105.7

מעריך וידאו ברמה אחרת

קול
ברמה
FM: 92.1 - 104.3 - 105.7

350 אלף מאזינים נאמנים

ר' משה מרדכי (מונה) רוזנבלום
magazine@kol-play.co.il

יובל של חברות אמיצה

כותב העורות יחד עם מרדכי בן דוד במז"בז'ד, לפני כ-20 שנה

פלוס, כי כשמכשור אנלוגי עושה את העבודה, הצלילים נשמעים יותר חיים ועמוקים, עם האובר טונים היותר אמיתיים שלהם.

אחרי יום שלם של עבודה, הטכנאי, שחר שמו, היה מאד מרוצה מהתוצאה, והוריד לעצמו את השיר על דיסקט, כדי שיוכל למחרת להשמיע לחבריו ב"טריטון" את התוצאה. למחרת בבוקר הוא הכניס את הדיסקט למכשיר בחדר ההשמעה, והשמיע את השיר בקולי קולות. בתקופה ההיא הסתובב שם שדרן לא דתי בשם אלי ישראלי ז"ל, שהיה כוכב רדיו בגלי צה"ל. הוא שמע שם פתאום את השיר, ופשוט נדלק. סיפרו לי שישיראלי אמר לטכנאים שם: "תרשמו, בתוך שבוע השיר הזה להיט בכל העולם". ישראלי ביקש מהטכנאי עותק של השיר, ולקח אותו. למחרת, הוא פתח את תכניתו הפופולארית, שעסקה בכלל בספורט, עם השיר "משיח". ולא רק פתח, אלא השמיע שוב את השיר גם באמצע התכנית וגם בסופה. במשך שבוע ויותר הוא "טחן" את השיר ברדיו, עוד לפני שהאלבום יצא לאור בכלל.

אוהדי אחת מקבוצות הספורט שהאזינו לתכנית, "אימצו" מיד את השיר, והפכו אותו להמנון האצטדיונים בשעת משחקים. בכל משחק, הם שרו "משיח, משיח, משיח". זה היה משמם, כי אנחנו לא עשינו כלום כדי להפיץ את השיר, ופתאום בתוך שבוע השיר התפשט כאש בשדה קוצים בכל המדינה, ואחר כך בכל העולם כולו.

זכינו שיהיה חיבור מופלא בינינו, מרדכי ואני, חיבור פנימי של נשמות. כשאנחנו עובדים ביחד, יש הרמוניה מיוחדת בעשייה, כשכל אחד יודע להשלים את השני.

ובקרוב בעז"ה, תשמעו עוד דברים שעבדנו עליהם ביחד בתקופה האחרונה...

מועדים לשמחה!

ת הטור הפעם, ערב זמן שמחתנו, אני רוצה להקדיש למי שמעל יובל שנים משמח את עם ישראל, וב"ה זכיתי לעבוד איתו מתחילת הקריירה שלו ועד היום הזה, לאורך ימים ושנים, הלא הוא כמובן, ידיד נפשי, מרדכי בן דוד.

את מרדכי הכרתי למעשה דרך אביו, ר' דוד ורדיגר ז"ל, אתו הופעתי מספר פעמים בארץ, כשאני צעיר מאד, צוציק בן 18. באחת ההופעות של ר' דוד, ניגש אליי האמרגן אברהם יפה נוף ז"ל ושאל: יש לך התנגדות שהבן של דוד יופיע גם? אמרתי: לא, אם כי אני לא מכיר את הבן, לא יודע מי זה. יפה נוף סיפר שמדובר בבחור צעיר בן 19, שמאד מצליח בארה"ב, והוא רוצה שהוא יהיה זמר החימום. וכך היה. מרדכי הביא אתו תווים, עשינו חזרה קצרה והופענו. על הבמה גיליתי אז אמן בעל רגש עצום, שריגש את כולנו, וגם אותי. שם התחילה ידידות נפלאה בינינו, שנמשכת עד היום, ב"ה.

כמה שנים לאחר מכן, התחלנו לעבוד יחד על האלבום "נשמה". החלום של מרדכי לקונספט של האלבום ההוא, היה דברים שהיו אז באופנה במוזיקה העולמית: תזמורות ענקיות, זמר אחד עם 120 נגנים שמלווים אותו. ואכן, היה זה אלבום עשיר מאד במושגים של אז. המכשיר הראשון בארץ שאיפשר להקליט 16 ערוצים, ולהעשיר בכך את כלי הנגינה ואת הקולות, הובא לכאן אז על ידי מרדכי, לאולפן "טריטון", שם הקלטנו.

הייתי מעורב באלבום ההוא, לא רק בעיבודים אלא גם בבחירת השירים, שהוא ואחיו מנדי הלחינו. במשך למעלה מחודש ימים, עבדנו יום וליל על התקליט הזה, באולפן ובבית הוריי ז"ל (זה עוד היה לפני שנישאתי).

בתקופה ההיא התגלה בפניי אמן ענק. מרדכי אמנם לא ידע לכתוב תווים, אבל היתה לו אינטואיציה מוזיקלית יוצאת דופן והבנה מעמיקה, רגש וקצב, וטיימינג מדהים. גם עבורי זה היה אחד האלבומים הראשונים שעבידתי, וזאת היתה חוויה מיוחדת.

במשך השנים, כמובן, כבר עבדנו על אלבומים ופרויקטים רבים ביחד, אבל אין ספק שהשיא היה עם השיר "משיח", שזכיתי להלחין את רוב המנגינה שלו, ועם האלבום "משיח" כולו. בהתחלה, "משיח" היה עדיין מנגינה בלי מילים, ולאחר מכן מרדכי "הלביש" את המילים. הארץ היתה אז מוצפת במודעות בעיתונים ובשולטים הצהובים של חב"ד, "היכנונו לביאת המשיח", וזה השפיע עלינו לעשות שיר ברוח הזאת.

ועדיין, הגיע הזמן לספר איך השיר הפך ללהיט כל כך גדול, גם בקהל הכללי. זה סיפור של השגחה. ובכן, הקלטנו אז באולפני "טריטון" את השיר, וקבענו עם טכנאי אחד שיעשה לנו מיקס על השיר. אבל האולפן היה תפוס ולמרדכי אצה הדרך. אז סיכמנו עם הטכנאי, שיעבור איתנו ל"גל קול" ונעבוד שם על המיקס. וכך היה, עבדנו יום שלם על המיקס של השיר. העבודה אז לא היתה כמו היום עם מחשבים, הכל היה אז עוד אנלוגי, עם סרטים. היה לזה גם

שפּראַך קרימלובסקי

ניסיון של למעלה
מ-15 שנה

פנחס ביכלר מנצח מקהלת "מלכות"
p 0 5 2 7 6 4 5 8 8 2 @ g m a i l . c o m

מי שלא ראה...

סולנים ומקהלות, בקבוקים ואבוקות; כך תערכו "שמחת בית השואבה" אמיתית בסוכה שלכם!

שמחת בית השואבה במאה שערים. אפשר להעתיק את הקונספט למרפסת הביתית

רוצים להגדיל לעשות? (אם אתם מסוגלים לזה, כמובן. בהצלחה!) סירים הפוכים ומחבתות, גלילי נייר וכל דבר שמזכיר כלי גנינה, ישלימו את התמונה וההרמוניה.

■ ■ ■

בלילה השני תנו למערכת הסטריאו לעשות את עבודת האודיו. בסך הכל, במשך כל השנה היא עושה את זה יופי. כעת אתה עם הילדים בעמדת ה'קהל'. 'תולדות-אהרון' אצלכם בסלון!

בשנים כתיקונן אתם הרי צופים מן הצד ב'רב-אהרלעך' או ב'מתמידים-ניקער' של מאה שערים שרוקדים 'קאדאטשקע' או הורה. השנה - ואני בטוח שתאמצו את הרעיון גם לשנים הבאות - הכל קורה כאן ועכשיו, בסוכה שלכם או בסלון הממוזג.

נתחיל עם ריקוד ה'שורות' המיתולוגי, כמה פשוט. מסתדרים בשורות-שורות בארבעה צדדים, כמובן כמניין הילדים בתוספת בני-דודים. אם יש מספיק לארבע שורות, מה טוב. אם לא, נסתפק בשתיים או שלוש שורות. אחד הילדים מתכבד בתואר 'המוביל' של השורות: פנימה, החוצה, ימינה, שמאלה. כמובן תפקיד המוביל יכול לעבור מאחד לשני, תור-תור, למנוע תקריות מיותרות בחג...

ברקע הפעילו אלבום אופייני, עם שירי דבקה, שורות וקאדאטשקע, ורחבת ביתכם צהלה ושמחה בדיוק כמו אצל ה'רב-אהרלעך'!

מכאן תמשיכו ללמד את החבריא את ריקוד ה'הורה' עתיק היומין. שלוש פסיעות קדימה, ואחת אחורה. הריקוד הוא יותר ל'מטיבי לכת'. קטנים מתחת לגילאי 8-9 מתקשים איתו, אבל עדיין שווה...

ומה עוד יש לנו בשמחת בית השואבה? אהה, ריקוד הבקבוקים. מלאו בקבוקי מים עד החצי, הפעילו מוזיקה ב'ווליום-סוכות' וקדימה, תחרות! בקבוקים על הראש. קחו בחשבון 5 דקות של ספוג'ה בסיום החגיגה...

לסיום, אי אפשר לשמחת בית השואבה בלי אבוקות של אש. רוצו לחנות הסטוקים הקרובה לביתכם, קנו בכמה שקלים זיקוקים. מוזיקה בווליום הנ"ל והרי לנו דברי המשנה "חֲסִידִים וְאֲנָשִׁי מַעֲשֵׂה הָיוּ מְרַקְדִים לְפָנֶיהֶם בְּאֲבֻקוֹת שֶׁל אֹר שְׂבִידֵיהֶן, וְאֲוִמְרִים לְפָנֶיהֶן דְּבָרֵי שִׁירָה וְתִשְׁבָּחוֹת". חג שמח!

ה

אמת חייבת להיאמר, שכששורות אלו נכתבות, טרם ידוע כיצד ייראה חג הסוכות תשפ"א. הַבְּמִתְּנִים, אִם בְּמִבְּצָרִים. סגר מוחלט או לילי. אדום בוהק או כתום זורח. לא שבעיצומו של חג הסוכות מובטחני כי גורלם של הימים יהיה נהיר, שכן לפי אופי קבלת ההחלטות בקרב המושכים ברמזורים במדינת ישראל של 2020, רק לאחר מעשה נודע מה היו ההנחיות למפרע. וגם זה, לא תמיד...

אלא שמצוות 'ושמחת בחגך' של חג הסוכות, קוראים יקרים, לא תפסח עלינו גם בתשפ"א. גם אם בערבי חול המועד לא נראה את רחובות ירושלים וחוצות בני ברק הומים אדם, וגם אם בתי הכנסיות והיכלי הישיבות לא יאכלסו בתוכם מעגלי רוקדים וטריבונות עמוסות ותוססות. מצוות השמחה תחול עלינו אי"ה גם השנה, במתכונת מקופסת או ממורפסת. היא קיימת כאן ועכשיו. ולדעתי, זהו אחד הפרויקטים המאתגרים שלפנתחנו בסוכות של השנה הנוכחית.

איך אם כן, אפוא, מביאים את השמחה הגדולה הזו אל ביתנו הקט פנימה? בשורות הבאות ננסה להרכיב את המתכון המושלם ל'שמחת בית השואבה ביתית', שמחה שתלווה אותנו עוד חודשים ושנים. מוכנים? קדימה! בנערינו, בצאצאינו ובמשפחתנו נלך, כי חג ה' לנו. בתוכנית: מקהלה, תזמורת וסולנים, ריקודי הורה ו'שורות', בקבוקים ולפיד אש.

בעצם - הכל.

■ ■ ■

ליל חול המועד סוכות בסוכתכם המקושטת. זה הזמן לפתוח 'מלכות' משלכם. 'מקהלת מלכות לייבוביץ' או 'מקהלת מלכות לדרמן'. בניצוחו של? אברמי, מוישי, יענקי, שרוליק, שמוליק. והסולן? אוהו. נחמן, חיים, צביקי, מוטי. כל אחד בתורו. אין צורך לעבור את כור ההיתוך של 'מלכות' בשביל מקהלה נפלאה שכזו. החן והמתיקות שמורים לה ורק לה.

איך זה עובד? ראשית, בוחרים פלייליסט של שירים. עדיפות לשירים שבנויים לכתחילה מקטעי 'חזן-קהל' כמו למשל ניגון 'באבוב' (הבית השלישי: טה ללה, ללללה לה - היי!) או 'קרעסטרי' (הבית הראשון: איי ללללה - אויהם) שיש בהם קטעים מובנים מראש לתשובות הקהל (במקרה הזה - המקהלה), ומתחילים להתאמן.

שנית, המנצח הנבחר - הבכור שבאחים למשל, מעמיד את החבריא המתוקה לפי הגילאים בשורה, בידו הוא 'מנצח' עליה ומחלק תפקידים: נחמן סולן בבית הראשון, חיים בבית השני. המקהלה מצטרפת בחצי הבית או בחזרה עליו, או לחילופין, עונה תשובות בשירים מתאימים וכדלעיל - באבוב וקרעסטרי.

רבתיי, לא צריכים לייצר תפקידים מוזיקליים גאוניים, 'קרשנדו', 'טרצה' ו'קוורטה'. פשוט לשיר את השירים, לחרוז מחרוזות של ניגוני החג. כל ילד מקבל את תשומת הלב שלו בתורו, בשיר שלו, ולילדים (וגם להורים...) היתה אורה ושמחה מושלמת!

פסק הלכה

מגדולי מורי ההוראה שליט"א

בעזה"י תשרי תשפ"א

לדעת רופאים ומומחים וכפי שהוכח במציאות חבישת מסיכה יש בה בכדי להוריד במידה רבה את סיכון ההדבקה בנגיף ה"קורונה". ועל אף הקושי שבדבר, מחויבים אנו לשמור על חיינו וחיי כל איש ישראל שבסביבותינו, זאת מלבד הנזק הגדול שעלול להיגרם לקיום התורה והתפילה כתוצאה מהתפשטות התחלואה.

לפיכך, ע"פ ההלכה, חובה גמורה לחבוש מסיכה, שתכסה את הפה והאף (שכידוע ה'נגיף' מתפשט גם מהאף), ושתהא מהודקת לפניס כל משך השהות בסביבות אחרים, ובשעה זו היא חובה גמורה ככל החובות המוטלות על איש יהודי.

ואף מי שכבר החלים ב"ה מהחולי, משום תקנת הכלל, יקפיד לחבוש מסיכה בהימצאו בסביבת אחרים. ואיש לרעהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק.

שריאל רוזנברג

יהודה סילמן

יצחק זילברשטיין

לוי יצחק זילברשטיין

יהודה סילמן

יצחק זילברשטיין

מנחם מנדל לובין

צבי ובר

מנחם מנדל לובין

צבי ובר

דעת הרופאים קובעת כמבואר בשו"ע

ישראל גואלמן

דוד אריה מורגנשטרן

יצחק מרדכי הכהן רובין

ישראל גואלמן

דוד אריה מורגנשטרן

יצחק מרדכי הכהן רובין

”התחלתי להתרגל להוכיח ובכני מצלמה “

הדואט היחיד
שהוקלט עם
מרדכי בן דוד, עוזר
ההפקה המסקרן
באלבום הראשון,
השבת בנמל
התעופה קנדי עם
תפוח ובננה, המופע
הבלתי נשכח
בפארק הירקון
והשירים שהעניק
לזמרים אחרים.
בדקנו אם גדול
הזמר אברהם
פריד, שמציין 40
שנות שירה, זוכר
כל פרט מהקריירה
שלו. וגם: אלו
מפגשים מיוחדים
הזדמנו לו בטיסות,
כשעוד היו כאלה

אהרן אטינגר

צילומים: מנדי הכטמן, משה ביטון,
דוד קרסנתי, אוהד קב

לקחו אותי להיפגש עם אדם מבוגר, שישב בכיסא גלגלים. הוא לקח את היד שלי ואמר: אני עיוור, ל"ע, כבר הרבה שנים. ואחרי ששמעתי אותך שר, אני רוצה לומר לך שאם הבורא היה מחזיר לי את כח הראייה אפילו רק לרגע כדי לראות את פניך - הייתי מאושר. הוא בכלל לא היה דתי, אבל רק מהנגינה, מהלב ומהרגש, הוא התעורר כל כך".

התשובה נכונה, אם כי התכוונתי לשיר "מעין עולם הבא" המושר בכל סעודה שלישית.

"את 'מעין עולם הבא' אני כבר לא זוכר ששרתי". (1)

3. איזה שיר עשרת כילד, מרדכי בן דוד חידש כמבוגר?

"אין לי מושג. שיר שמוקלט באיזשהו מקום? אולי 'רחם בחדך'?"

כמעט. התשובה הנכונה היא: "הקשיבה אל רינת". שרת את השיר סולו כילד, ומרדכי חידש את השיר באלבום הכפול.

"נכון. הייתי אצל אלי טייטלבוים - שהקליט אותי בשיר הזה - בקעמפ 'שדי חמד' גם כבוגר יותר, אבל עוד לפני כן, כשהייתי ילד, הוא הספיק להקליט ממני קטעי סולו בכמה שירים. אלי, שהיה איש אשכולות בתחומים רבים, כמו למשל שיעורי תורה (הוא ייסד את 'קול הדף'), היה מאד חזק גם בתחום המוזיקה. הוא זה שנתן לי את הסולו ב'וניקיתי' הידוע, ושנה לאחר מכן נתן לי גם הסולו ב'הקשיבה'. תראה איזה אדם בעל מידות: מלכתחילה, הוא רצה אותי לקטע הגבוה בשיר, וכשהגעתי לאולפן ניגשתי למיקרופון והתחלתי לשיר את הקטע השני של השיר, הגבוה, אבל לא הצלחתי כל כך, זה פשוט לא יצא. אז כדי לא לבייש אותי, הוא נתן לי במקום זה לשיר את הקטע הנמוך בשיר. זה היה, אגב, הסולו הסוגר של שנות ילדותי. מאז, ועד האלבום הראשון שהוצאתי כבוגר, כבר לא שרתי". (2)

4. מי עיבד את שני האלבומים הראשונים שלך?

"אההממ. אני לא זוכר את השם במדויק. תזכיר לי".

התשובה היא: מרטי לוינטר.

"נכון. מרטי עיבד את שני האלבומים הראשונים שהוצאתי והפיק שייע".

מה עוד הוא עשה במוזיקה החסידית? למי עוד הוא עיבד?

"שייע מכיר יותר את הנושא הזה. באלבומים הראשונים, בסך הכל שייע בא ולקח אותי לשיר. לא הייתי מעורב בעיבודים. כמוכן שעם יוסי גרין, המלחין של חלק נכבד מאותם אלבומים, ישבתי ועשינו שירים ביחד, אבל לא אני החלטתי מי יהיה המעבד. בעיצוב העטיפות הייתי מעורב יותר... אני זוכר שבחרתי שבאלבום הראשון עיצוב העטיפה יהיה עם ציור מדרגות שעולות למעלה. אבל לגבי המעבד לוינטר אני לא יודע מה הוא עשה לפנינו ולא מה עשה אחרינו. אבל כן, הוא בהחלט היה שותף בהצלחה של שני האלבומים הראשונים.

בונוס פתע

1. מי רשום בקרדיטים באלבום הראשון שלך ("אף יהודי לא יישאר מאחור"), "עוזר הפקה"?

"מרדכי בן דוד?"

תשובה נכונה.

"האמת ששייע מנדלוביץ' הפיק את האלבום הראשון שלי, ואני לא זוכר בדיוק מה היה תפקידו של מרדכי בהפקה, אבל אני זוכר שהוא הגיע פעם לאולפן, במהלך ההקלטות של אותו אלבום, הוא היה חבר טוב של שייע. אני לא חושב שפגשתי אותו לפני כן, לפני שהגיע לאולפן. הייתי אז - ובעצם עד היום - 'חסיד' גדול של מרדכי. הוא תפס אותי אז לגמרי עם השירה שלו.

"ובכן, הוא הגיע לאולפן, שמע קצת איך אני שר ואמר: אבריימ'ל, תשיר! תשיר! כלומר, הוא התכוון לומר: תשיב מכל הלב, עם כל עצמותיך. הוא לימד אותי אז שאפשר לשיר ואפשר לשיר. יש שירה מכל הלב ויש שירה לצאת ידי חובה. אני לא זוכר בפועל איך הוא עזר לי אז בשירה, אבל כנראה לזה הכוונה בקרדיט של 'עוזר הפקה', לעזרה בשירה. אני לא חושב שהוא היה מעורב בבחירת השירים". (1)

2. באיזה עוד שיר מפורסם אתה שר סולו כבר כילד, חוץ מ'וניקיתי'?

"כילד, שרתי במקלות ובהקלטות של אלי ליפסקר ושל אלי טייטלבוים, שגם הלחין את 'וניקיתי' עם ישראל לאם. את 'וניקיתי' פרסמתי לימים באלבום 'קץ לגלות', בדואט שלי עם עצמי, כילד: בקטע הראשון כילד (מתוך הופעה חיה), ובקטע השני כמבוגר. מלבד 'וניקיתי', שרתי כילד גם את 'כן בקודש חזיתיך' החב"די הידוע.

"תשמע איזה כח יש לשירה: אני נזכר כעת שאחרי הסולו ההוא של 'וניקיתי' בהופעה, אמרו לי שיש מישהו שרוצה לפגוש אותי. הייתי אז בן 9 בלבד, זה היה בשנת 1968.

הוא עשה עבודה חזקה מאד, ועד היום אנחנו משתמשים בחלק מהעיבודים דאז בהופעות". (0)

5. מהו האלבום הראשון ששרת בו כמבוגר?

"סוקי ודינג 2".

תשובה נכונה.

"אבל היה שם רק שיר אחד או שניים ששרתי בהם. כאלבום שלם, האלבום הראשון שלי היה 'אף יהודי לא יישאר מאחור'". (1)

6. על איזה שיר שבתי ידוע, "הלבשת" מילים אחרות באחד מהאלבומים הראשונים?

"על 'ידיד נפש'. שרתי באלבום הראשון את המנגינה הידועה הזאת, על המילים 'קנא לשמך'".

תשובה נכונה.

"זה הלחן המוכר ביותר ל'ידיד נפש'. אני זוכר שכשעבדנו על האלבום, שייע אמר לי: תחשוב על איזשהו שיר נוסף לאלבום, ומעניין שזה השיר הראשון שהקלטתי, בו התחלתי לשיר על משיח וגאולה ('קנא לשמך'... קיימם והחיים בבניין בית המקדש'). כל הנושא והרוח שלי אז, בכל הקלטת האלבום ההוא, היו על משיח. באותה תקופה, בתענית אסתר, אמרתי את הסליחות וראיתי שם את המילים הללו של 'קנא לשמך', ואמרתי: אולי נעשה פה איזשהו שילוב. לקחתי את המנגינה של ידיד נפש והלבשתי אותה על קנא לשמך". (1)

7. איזה שיר של קרליבך חידשת בתחילת הדרך?

"והיו למשיסה, באלבום 'זה הזמן'".

תשובה נכונה. למה דווקא את השיר הזה? ובכלל, היום כבר כולם מחדשים את שירי קרליבך, אבל אתה עשית את זה כבר בשנת תשמ"ב, 13 שנים לפני פטירתו.

"אם אני לא טועה, זו היתה הצעה של שייע. זה הופיע באלבום השני שלי ששייע הפיק, פשוט אהבנו את השיר. אגב, באלבום 'מעגל השנה' יש כמה וכמה שירים נוספים של קרליבך שאני שר. ומה שמעניין באחד השירים של קרליבך ב'מעגל השנה' שחידשתי (ניגון שמחה ללא מילים), זה שקרליבך קצת כעס עליי על כך שהוספתי איזשהו 'קנייטש' בשיר שלו שמופיע שם (את הקטע השלישי). הוא לא אהב את השינוי שעשיתי. הוא אמר: לא ככה קיבלתי את השיר הזה משמיים". (1)

8. מה אומר לך התאריך כ"ז בטבת תשמ"ח?

"לא זוכר משהו מיוחד".

התשובה היא: בתאריך הזה התקיים מופע האסק הראשון, ואתה היית כוכב הערב.

"אני נזכר, בוודאי. זה היה עוד כששייע מנדלוביץ הפיק את מופעי האסק. הוא היה המפיק של המופעים הללו הרבה שנים. הופעתו באותו ערב יחד עם מרדכי בן דוד ויואל שרעבי. אני זוכר שזה היה חידוש נפלא. אמנם היו הופעות כבר פה ושם, אבל מופע האסק הראשון היה פרץ גבולות חדשים. זה היה משהו שונה, עם תזמורת גדולה וכמה אמנים, והכל במנהטן. מי בכלל חלם שיהיה מופע של מוזיקה חסידית

במנהטן, ועוד במקום ידוע ומכובד. זה היה רמה אחרת לגמרי. היו הרבה לילות שלא ישנתי לפני המופע הזה. הוא היה הראשון בסדרת המופעים השנתית שנמשכת עד היום, זה התחיל את הכל.

"היום, ההצלחה של מופעי האסק כל כך גדולה, שהמפיקים כבר לא מפרסמים במודעות מי מופיע. רק כותבים 'מופע האסק' ותאריך, והאולם מתמלא, אפילו מבלי שהקהל יודע מי מופיע". (0)

9. מה קרה בשדה התעופה קנדי ב-2010?

"עשיתי שבת שלמה בטרמינל".

תשובה נכונה.

"לא אשכח את זה כל חיי. הגעתי אז מהארץ לפני יורק דרך ציריך, בטיסה שיצאה לפנות בוקר, ביום שישי של חורף, כדי לחזור הביתה לשבת. זה מסוכן לנסוע בכזאת טיסה, כי אם היא קצת מתאחרת היא גבולית עם השבת, אבל יש רבים שטסים כך ולא קורות בעיות, ולקחתי את הסיכון. בהתחלה הכל היה בסדר. יצאנו מהארץ בזמן לציריך, וגם מציריך הטיסה לפני יורק יצאה בזמן. אבל שעה לפני שהגענו לפני יורק, הטייס אמר שיש מזג אוויר לא טוב בניו יורק, סוער ומושלג, ואי אפשר עדיין לנחות. הוא התחיל לעשות סיבובים עם המטוס בשמים, וחיכה שיתבהר. בינתיים, הזמן לקראת שבת הלך ואזל, ולא עוזר כלום. בסוף, נחתנו ממש כמה דקות לפני השקיעה. יצאתי מהמטוס והגעתי לאולם הנכנסים. היה מאוחר מידי לעשות

משהו, אפילו כדי לתפוס מלון סמוך. הספקתי רק להתקשר לאשתי ולעדכן אותה שאין ברירה, אני נשאר בשדה התעופה בשבת. ישבתי אז על כיסא בטרמינל וחשבתי: מה אעשה? אין לי פה כלום! לא בגדי שבת, לא אוכל, ובוודאי שלא חלות ויין. ממש לא היה איתי כלום לאכול. אמרתי, אולי יהיה איזה נס, אפגוש פה עוד יהודי שזה קרה לו, אבל כלום.

"למזלי היה איתי סידור, תהלים, חומש וחת"ת. זו היתה בדיוק שבת מברכים, וכמוכן שבבוקר שבת היה לי זמן רב לסיים את כל התהלים... בכל השבת ההיא הייתי יחד עם מאות ואלפי אנשים שעברו בשדה. מאוחר בלילה, סגרו את השדה, וכל הנוסעים שהמתינו לטיסתם למחרת ישנו על הרצפה, הביאו לנו מיטות קטנות לישון שם. בליל שבת, הייתי רעב, אז הלכתי לאיזו חנות ואמרתי: אני לא יכול לשלם לכם כסף, אבל אולי אפשר לקבל משהו לאכול? המוכר לא הבין אותי, וחזרתי למקום שלי כשאני מתחיל להיות ממש רעב. ואז ניגשתי לאחד מעובדי חברת הטיסה ואמרתי: אין לי מה לאכול, אתה יכול אולי לקנות עבורי תפוח או בננה? הוא אמר מיד: מה הבעיה? הנה קח לך 5 דולר ותקנה... אמרתי לו: אני לא יכול להשתמש בכסף לקנות, אני יהודי שומר שבת. בסוף הוא חזר אליי עם 2 בננות ותפוח אחד. ועם שלושתם עשיתי שבת שלמה.

"בתחילה, היתה לי אפילו מחשבה ללכת ברגל לציון הרבי מלובביץ', שהוא במרחק של כמעט שעותיים הליכה, אבל זה לא היה אפשרי: קודם כל, היתה לי מזוודה עם כל החפצים שלי. ושנית, היה שלג בחוץ ולא היו לי בגדים מתאימים להליכה בשלג, זו היתה סכנת נפשות. כאמור, כל הזמן חשבתי שבטח אפגוש עוד יהודי במצב שלי ויהיה 'פארבריינגען', אבל לא מצאתי אפילו לא עוד אחד. לא ישנתי הרבה באותה השבת, לא היה מצב כזה בכלל. ואתה לא תאמין: באותו מוצ"ש עוד היתה לי הופעה בקווינס. אשתי לקחה אותי מהשדה הביתה במוצ"ש, עשיתי הבדלה, טעמתי משהו, התלבשתי ונסעתי מיד להופעה.

"הלימוד מזה עבורי היה שבחודשי החורף לא לקחת יותר את הסיכון הזה ולצאת מהארץ בשישי בבוקר. בדידי הווה עובדא". (1)

10. מה קרה במופע בלוד, לפני 5 שנים בדיוק?

"איבדתי את הקול באמצע המופע".

תשובה נכונה.

"את זה אני זוכר טוב-טוב, זה משהו שלא אשכח עוד הרבה שנים. אני אכן זוכר שאיבדתי שם את הקול שלי לקראת סוף המופע, והמפיק שלי יובל סטופל והקהל, שרו והצילו אותי.

"אני אגיד לך משהו, לפני חודשיים הבנתי כנראה מה קרה אז שבגללו הלך לי הקול בעיצומו של הערב: השתתפתי לפני כחודשיים במופע אונליין שנערך כהתרמה לאיזושהו מוסד חשוב. זה לא היה לפני קהל חי, אלא רק בשידור חי. עמדתי על הבמה, ולידי היתה מכונת עשן יחד עם מין מאוורר כזה שמפזר את העשן. עמדתי ליד המכונה אולי 10 שניות, אבל חשתי מיד שהעשן חונק אותי. כמוכן שמיד הלכתי למקום אחר על הבמה, וזה עבר.

"אבל באותו הרגע, גיליתי את פתרון התעלומה שהטרידה אותי, מה קרה שם באותו מופע בלוד: הקול שלי אבד לי אז באמצע הופעה, אחרי שעה וחצי ששרתי

חזק ואחרי ערב מוצלח מאוד. הגעתי בשלב הזה לשיר את 'ונתנה תוקף', שהיה אמור להיות השיא של הערב. עמדתו בצד הבמה כמה שניות כדי ללבוש את הטלית, בצמוד - כך התברר לי למפרע - למכונה שמוציאה את העשן, ואז התחלתי להרגיש בגרון משהו חונק, אבל לא שמתי לב לזה, כי זה לקח ממש כמה שניות. כשחזרתי למרכז הבמה לשיר את 'ונתנה תוקף', מיד כשפתחתי את הפה, הרגשתי שקולי חנוק. זה היה 20 דקות לפני סיום ההופעה. ואז אמרתי לקהל: אתם רואים? אני ב'כרוך', אז בואו ותשירו אתם. וכולם שרו איתי בלב אחד, את 'ונתנה תוקף' ואת 'רק תפילה' ועוד אולי שיר אחד שנותר בתכנית. רק כעת, לפני חודשיים, שעמדתי במופע האוונליין והרגשתי שוב את המחנק בגרון, התברר לי שהעשן הוא כנראה הסיבה למה שקרה בלוד" (1).

11. מה היתה ההופעה הכי גדולה שלך בישראל?

"המופע שארגן מוטי זיסר ז"ל בשנת תשנ"ו בפארק הירקון".

תשובה נכונה.

"היה מופע נוסף ענק, בגן סאקר, אם אני לא טועה בחול המועד סוכות. אבל את המופע של זיסר בפארק הירקון אני לא אשכח. אני זוכר שאז אמרו לי המפיקים שהמטרה אמרה שהיו במופע 200 אלף איש. אולי קצת הגזימו, אבל היו שם קרוב ל-100 אלף איש. אני זוכר את עצמי עומד על הבמה ורואה למלוא האופק את המון האדם במופע, כך שראיתי את הקהל והשמים נפגשים. ממש לא ראיתי את סוף הקהל. חוויה מיוחדת במינה. אני לא זוכר את כל המסביב ומה בדיוק ביצעתי שם - היו שם גם מרדכי בן דוד ודדי גראווכר - אבל אני זוכר שזאת היתה חוויה מיוחדת" (1).

12. האם אתה זוכר איזה שירים הלחנת לזמרים אחרים?

"כן. אני זוכר שיר שהלחנתי בשם 'שישו את ירושלים'. השמעתי את השיר למונה רונבלום והוא מאוד אהב אותו, ולקח את השיר לעמית ליסטוונד. השיר מופיע באלבום 'שהחיינו' של עמית".

תשובה נכונה, אבל לא מלאה. הלחנת שירים גם לישראל ויליגר ולליפא שמעלצר. למה בעצם לא לקחת את השירים האלה לעצמך?

"זה מאוד תלוי. לעתים אתה חושב להכניס שיר באיזשהו דיסק, ובינתיים יש חומר חדש שמגיע, ואתה מתחיל לחשוב שהשיר הזה כבר לא מתאים לתמונה המלאה, כי נניח יש לי כבר שיר באותו הקצב, אולי אפילו יותר טוב, ואז השיר הזה עומד בצד. אז קרה שנתתי מהלחנים שלי לזמרים אחרים, כשלקונספט של האלבום שעליו עבדתי באותו זמן, הם לא התאימו.

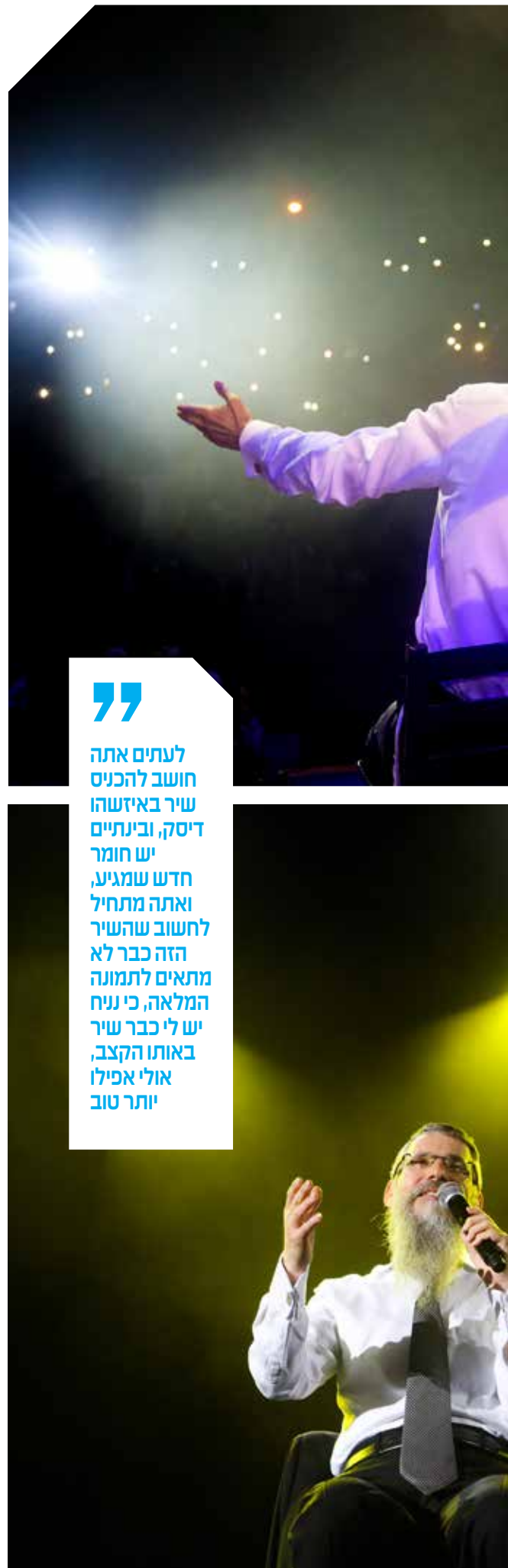
"באופן כללי, יש לי כל מיני שירים שהקלטתי ולא יצאו, כי הם פחות התאימו לאלבום שעליו עבדתי באותה תקופה. למשל, 'זוכני' שהלחין יוסי גרין ומופיע באלבום 'רצוננו לראות', הוא שיר מקסים שישב אצלי כמה כמה שנים כשהוא מוכן, עד שהחלטתי שהמקום הנכון עבורו הוא ב'רצוננו לראות'".

כלומר, יש לך מאגר של שירים שלא הוצאת?

"יש כמה שירים כאלה, שכבר עשינו להם עיבוד והם עם מוזיקה אבל לא יצאו, מחכים ליומם. אתה שואל האם

”

לעתים אתה חושב להכניס שיר באיזשהו דיסק, ובינתיים יש חומר חדש שמגיע, ואתה מתחיל לחשוב שהשיר הזה כבר לא מתאים לתמונה המלאה, כי נניח יש לי כבר שיר באותו הקצב, אולי אפילו יותר טוב

האלבום לקראת ל"ג בעומר, כדי שיהיה למחנות הקיץ מה להשמיע ולשיר."

■ איך היה עבורך השנה, אחרי למעלה מעשור, לא להופיע בקיץ בבריכת הסולטן?

"באותו ערב שבו היתה אמור להיות ההופעה, כתבתי לקהל שלי: הייתי אמור להיות כעת בסולטן ולהופיע, ואני לא יכול, אך הלב שלי איתכם. כמתנה קטנה לקהל, פרסמתי באותו ערב את השיר 'מתנות קטנות' בדואט עם רמי קליינשטיין. אבל כן, המופע בהחלט היה חסר לי. כבר הכנו תכנית לאותו ערב, כולל זמר שמעולם עוד לא

עם דדי, שוואקי ושלמה שמחה, מאחורי הקלעים של "האסק"

בהופעה, עם מקהלת "מלכות"

הופעתי אתו, והכל לצערי בוטל בגלל המצב."

■ אתה רגיל בימים שבשגרה להופיע כל הזמן בכל העולם. מתחילת הקורונה, כמעט ואין הופעות. מה אתה עושה בזמן שנשאר?

"מתפללים שהבורא ימשיך לתת פרנסה ואת הזכות לשמח יהודים פנים אל פנים, ולא רק דרך הטלפון. בתקופה האחרונה, התחדש עניין של חסד שלא היה כמוהו. לפני הקורונה, הייתי מקבל פה ושם בקשה אחת או שתיים לצלם סרטוני ברכה לחתני בר מצווה או שמחות שונות. וכעת, בחודשים האחרונים, יש ימים שאני יושב בהם במשך שעות להקליט ברכות ולשמח חתנים וכלות וחתני בר מצוה. איזה חסד זה."

■ יש משהו שתכננת כל השנים לעשות כשיתפנה זמן, והנה כעת הגשמת?

"אין משהו מיוחד כזה, אבל בזמן שהתפנה כעת, התחלתי לעבוד על האלבום החדש. אמרתי: אם היה לי חיוב לשמח יהודים עד היום, אז בטח כעת, שיש עוד יותר אנשים שבורים, יש חיוב וגם זכות גדולה לשמח יהודים,

יש שירים שלא יצאו מהתקופה המוקדמת יותר? לא זוכר כרגע משהו כזה."

אנשים שעבדו איתך באולפן, אומרים שאתה פרפקציוניסט מאד גדול בהקלטות, מקליט שוב ושוב עד שמגיע לתוצאה המושלמת.

"זה נכון שאני עובד קשה על כל שיר, אבל אני יכול לומר ששעות רבות של עבודה לבדן, לא תמיד עוזרות בהכרח לכך שהשיר יישמע יותר טוב. פשוט לוקח זמן עד שאתה מתחבר לטקסט, ועד שאתה מתחיל להרגיש שמצב הרוח שלך מתאים למה שאתה שר, זה לוקח זמן. לעתים אתה צריך להקליט שיר של רגש, של בכי, ואתה לא יכול לבכות ולהיכנס לרגש הזה כבר מהשנייה הראשונה שאתה נכנס לאולפן. לעתים אני אפילו סוגר את האור באולפן כדי להיכנס לאווירה. צריך להתחבר לשיר. רק אחרי שאני מרגיש שאני מתחבר לשיר, אני אהיה מרוצה מהתוצאה של השירה."

"ממש לפני יומיים הייתי באולפן והקלטתי חומר חדש, וכשסיימתי, הקשבתי למה שהקלטתי. אמרתי לטכנאי: לא, לא שומעים בהקלטה שאני עם חיוך על הפנים - ואני רוצה לשמוע את החיוך! קודם כל, לוקח זמן עד שאתה מתחיל להביע את מה שהטקסט אומר, ואז אתה חושב על ה'קנייטש' ועל הצבע שצריך להוסיף לשיר, ולוקח זמן לחבר הכל. כל הקלטה של שירה, לוקחת לי 3-4 שעות." (1/2)

13. באיזה אלבום אתה שר שיר בדואט עם מרדכי בן דוד?

"שרנו ביחד את 'רחם בחסדך', שמופיע באלבום שלו 'מרדכי בן דוד וחבריו'. אני זוכר ששרנו באולפן את השיר, ומישהו אמר: צריכים פה איזושהי הרמוניה, איזושהו קו אחר. ואז עלה לי הרעיון לעשות את הקול השני בשיר (קולות הליווי למרדכי), ועד היום שרים את השיר הזה עם ההרמוניה הזאת."

במשך שנים אתה ומרדכי מולכים בכיפת המוזיקה החסידית. למה אין עוד דואטים מוקלטים שלכם?

"שאלה טובה. למה המשיח לא בא? כך יצא. האם יש תכנון כרגע לדואט כזה? לא, אין דבר כזה כרגע על הפרק." (1)

סיכום הנקודות:

9.5 מתוך 13

"בעבר הוצאנו אלבום בכל ל"ג בעומר"

■ במשך שנים, מתחילת שנות ה-80 עד סוף שנות ה-90, הוצאת אלבום חדש בכל שנה. למה בשנים האחרונות אתה מוציא אלבום רק פעם ב-4-5 שנים?

"אולי בגלל החומר שיש היום, אולי בגלל עצלנות, אני לא יודע. כשאני חושב על זה, ייתכן שזה בגלל ההופעות שבהן אני עסוק רוב זמני בשנים האחרונות. אתה כל כך הרבה זמן בנסיעות, שאין לך מספיק זמן להיות באולפן, זה חלק מהסיבה. אני זוכר שבעבר, ל"ג בעומר היה היום שלנו. היינו מקפידים, שייע ואני, להוציא בכל שנה את

והתחלתי לעבוד על הדיסק. ב"ה, את אט הגיע חומר שאני מאד אוהב. יש כמה חידושים ודברים מעניינים שייצאו בעז"ה בקרוב.

"בהשגחה פרטית יצרתי קשר עם יוסי גרין והבאתי לו כמה רעיונות, וב"ה יצאו כמה שירים מדהימים אתו, רק צריך קצת סבלנות. יש כמה שירים שאני מקליט בימים אלה, ואני עדיין לא יודע מה לעשות איתם, אם לפרסם אותם כאלבום או להוציא אותם כסינגלים. למעשה, כעת חסר לי רק שיר אחד או שניים כדי להשלים אלבום. יש לפחות 8-9 שירים מוכנים".

"מאיזושהי סיבה, השיר התעכב קצת, לא הגעתי להקליט אותו. רק ממש בחודשים האחרונים שלחתי ליובל סטופל את השיר שיעבד אותו, ושרתי אותו. ב"ה, אני שומע שאוהבים אותו מאד. הוצאנו גם קליפ שליווה את השיר, עם צוות שעשה עבודה נפלאה והוציא קליפ מיוחד. מישהו אמר לי השבוע: תשמע, אני כבר לא צעיר, אבל כשאני שומע את השיר 'אוטוטו' בא לי לבכות מרגש, זאת למרות שזה שיר שמחה. זה שיר שמדבר לכולם. קיבלתי תגובות על כך שכעת, כשכולם שבורים, להוציא שיר כזה אופטימי ממש חיזק וריפא הרבה לבבות".

”

התחלתי לעבוד על הדיסק. ב"ה, את אט הגיע חומר שאני מאד אוהב. יש כמה חידושים ודברים מעניינים שייצאו בעז"ה בקרוב

עם מרדכי בן דוד, במופע בלונדון

חוזר לשירה החסידית הוותיקה

■ האלבום הקודם שהוצאת היה האלבום הישראלי, כעת, אתה מוציא סינגלים ברוח חסידית. אפשר לומר שאתה חוזר לכיוון החסידי?

"אני לא מבין מה זה 'חוזר'. לשיר חסידי זה הרגיל אצלי, ועכשיו אני ממשיך. הוצאתי בעבר כמה דיסקים של חב"ד ושל יום טוב עהרליך עליו השלום, וחומרים חסידיים מאד. נכון, פה ושם עשיתי שינויים במהלך הקריירה, כדי לחדש, וכעת אחרי האלבום הישראלי, נחזור לקו החסידי וייצא אלבום חסידי רגיל כמו 'חזק' או 'יחיד ורבים'. את הדיסק הישראלי הוצאתי אחרי שראיתי את התגובות ל'עלה קטן', והבנתי שרבים רוצים עוד שירים בכיוון הזה, ורציתי להוציא אלבום שונה מהסטנדרט שלי, עם צבע אחר. לשאלתך, אני לא מתכנן כעת להוציא עוד אלבום ישראלי בקרוב".

■ באלבומים האחרונים חידשת כמה שירים קיימים, כמו "אלוקי נשמה" או "קח את שלי". האם יש שירים נוספים

■ זו באמת שאלה טובה. האם ב-2020 עדיין צריך להוציא בכלל אלבום? הקונספט הזה של אלבום שלם, עוד רלוונטי?

"זו שאלת המפתח. כשאיה מוכן בעז"ה עם כל החומר, אתחיל לבדוק מה קורה עם המפיצים, אם שווה בכלל להפיץ דיסק חדש, ואלמד את הנושא. כרגע אני כן נוטה לאלבום. בינתיים, ייתכן שנוציא עוד סינגל אחד או שניים עד שייצא האלבום המלא, אז תתכוננו".

■ סינגל אחד שהוצאת לא מזמן כבר הפך ללהיט, "אוטוטו".

"אכן. לפני שנה בערך הייתי בארץ, ופגשתי בחור צעיר בשם בנצי שטיין, מלחין השיר. הוא פנה אליי ואמר: סליחה שאני מפריע, אבל אני רוצה להשמיע לך שיר שהלחנתי. ישבנו והוא השמיע לי את השיר, ומיד אהבתי. קודם כל התחברתי לנושא, שאוטוטו המשיח כאן, וכמובן גם ללחן. זה שיר שמבטא את הכמיהה שאוטוטו משיח מגיע. אהבתי את השיר והמסר, ואמרתי לו שאקח את השיר.

מצחיק: לפני שנים ישבנו יובל ואני במסעדה ומשום מה שכחו להניח לי מזלג כדי לאכול. אז יובל אומר לי: קח את שלי, ואגב, יש לי שיר שנקרא 'קח את שלי'... אמרתי לו: תן לי לשמוע, ומהר מאוד הקלטנו אותו והשיר הפך ללהיט, ב"ה".

■ איך אתה שומר על קשר עם הקהל בתקופה הזאת, כשכמעט לא ניתן להופיע?

"התחלתי להתרגל להופיע לפני מצלמה, ובלי קהל. עשיתי כמה הופעות כאלה, ואמרתי לקהל הצופים: 'תשמעו, יש למופע כזה גם צד טוב: אתם יושבים בבית וצופים במופע כשאני בחדר איתכם, ואתם לא צריכים לא בייביסיטר ולא לחפש מקום חנייה לרכב. אני אפילו לא מבקש מחיאות כפיים, רק שתשבו בבית, בצורה הכי נוחה, כשאני שר לכם ומספר סיפורים. אתם צריכים רק להאזין, זה הכל'. היו כמה הופעות כאלה, אבל בהחלט מחכים לחזור לשגרה".

■ אתה גר בקראון הייטס ניו יורק, שכונה שחטפה ל"ע לא מעט מהמגפה.

"בהחלט. הלב שבור. גם רב בית הכנסת שלי, רבי מרדכי גור אריה זצ"ל, נפטר ל"ע מהקורונה, והכאב עוד טרי. אהבתי את הרב מאד, הוא היה אהוב על כולם. שהיתי במחיצתו כל רגע שיכולתי. אהבתי לשמוע אותו מתפלל, מוסר שיעורים, נואם, וסתם לדבר אתו בחידושי תורה. הוא היה איש נפלא, בעל תפילה מיוחדת וכל מה שהוא נגע בו היה זהב. ופתאום, הוא הלך מאיתנו כל כך מהר, והוא חסר מאד. היה לי קשה מאד. ולצערי היו עוד אחרים בבית הכנסת שלנו, 'חברה ש"ס', שנפטרו. לא עלינו, חסרים כעת הרבה מהמניין. אני עצמי נזהר מאד בתקופה הזאת. יוצא אמנם מהבית, אבל עם זהירות. היום, כשרוצים ללחוץ לי יד,

שהיית רוצה לחדש אותם באלבומים הבאים?

"אין לי משהו ספציפי שאני רוצה עוד לחדש כרגע, אבל יש חידוש או שניים שכבר הקלטנו וייצאו בקרוב. 'קח את שלי' שהזכרת, הוא שיר של יובל סטופל, ותקשיב סיפור

עם קופת הצדקה הצהובה המפורסמת

אל תיקחו! סיכון כפול!

עישון עלול לגרום למחלת קורונה קשה

המפיק
המוזיקלי של
פריד, יובל
סטופל

מאיר הלפגוט".

■ ואתם מנצלים את הזמן הזה כדי להחליף דעות על שירים?
"פחות. מדברים בעיקר דברי תורה". ■

אני אומר: בזמן האחרון אני לא לוחץ יד, אלא משיב בברכה למברכים".

■ כרגע, אלה שמגיעים לארץ מתבקשים להיכנס לשבועיים בידוד. האם זה מחיר שתסכים לשלם כדי להופיע כאן? כי ההופעות כאן החלו קצת לחזור, עם הגבלות מסוימות. "על זה אני מחכה לשמוע מהאמרגנים שלי, יובל ואלי יזראלביץ', לשמוע מה קורה. אם צריך שבועיים בידוד, זו שאלה טובה מה לעשות. במיוחד כעת כשאנחנו משוחחים, כשאנחנו לפני ראש השנה ויום כיפור, להיות בבידוד בכלל לא בא בחשבון".

■ ולסיום: אתה טס שנים רבות להופיע, ממדינה למדינה. איזה מפגשים מיוחדים היו לך בטיסות?

"אני נזכר שלפני הרבה שנים ישבתי פעם בטיסה ליד יהודי זקן, וישבנו ודיברנו שעות. הוא לא ישן וגם אני לא. רק אחרי חמש שעות, הוא שאל אותי: מה השם שלך? ואמרתי: אברהם פריד. אז הוא אומר: הו! שלום עליכם! אחרי שעות שדיברנו, סוף סוף זכיתי לקבל ממנו שלום. הוא הוסיף ואמר שכשהוא היה ילד, הוא היה - אם אני זוכר טוב - במקהלה של יוסל'ה רזנבלט.

"כשנחתנו, אחרי שעות שדיברנו על מוזיקה והוא סיפר שהוא אוהב את המוזיקה שלי, הוא אמר: דע לך שעשית לי את הטיסה הרבה יותר קלה, בגלל שלא עלינו ולא עליכם, אשתי גם נמצאת על הטיסה, אבל למטה, בתא המטען. באתי לקבור את אשתי בארץ. ולשוחח איתך כל השעות האלה, העביר לי את הטיסה הרבה יותר בקלות אחרי השבר שאני נמצא בו".

■ ומה לגבי מפגשי טיסות עם אנשים מתחום המוזיקה?
"הרבה פעמים יצא לי לטוס עם מרדכי בן דוד ועם איצ'ה

Winston

ווינסטון,
גם בחגים
יש חברותא
30* ₪

*מחיר מומלץ לצרכן

אזהרה - מחקרים רפואיים קובעים
כי 85% מכלל מקרי סרטן הריאות נגרמים עקב עישון

ושאבתם מים בששון

הזמרים הקבועים של שמחות בית השואבה וההקפות השניות, מספרים על החוויות הבלתי נשכחות מאירועי הענק ומבקשים: תקפידו על הנחיות משרד הבריאות, ניתן לשמוח גם בבית

דניאל שטרן

נמואל הרוש

שר באופן קבוע

ב: הקפות שניות

המסורתיות בכפר חב"ד

כמה שנים: 13

13 שנים אני שר ברציפות בהקפות השניות בכפר חב"ד. פנו אליי בזמנו המארגנים, ואמרתי: אנחנו חושבים שהגיע הזמן שלך להופיע אצלנו, שאתה מסוגל ויכול לעשות את האירוע הזה. צריך להבין שלא מדובר באירוע כזה פשוט: במשך 5-6 שעות

אתה על הבמה, ללא הפסקות. השנה הראשונה היתה עבורי התרגשות מאד גדולה, כי ידעתי כמה שמדובר במעמד כה גדול וחשוב. וב"ה, האירוע עבר בהצלחה והיו הרבה תגובות טובות. וככה זה המשיך עוד שנה ועוד שנה, כשבכל השנים מלווה אותי גרשון פרייטשט עם תזמורת גדולה.

זהו ללא ספק האירוע הכי מאחד לבבות בארץ ישראל. פעם הייתי בתל אביב, וליד עבר אדם עם קוקו וקעקועים, רוכב על אופניים גדולים. הוא עצר אותי ושאל: תגיד, זה לא אתה ששרת בהקפות השניות בחב"ד? באותו רגע נדהמתי, לא ציפיתי לכזה דבר, לא בגלל המקום ולא בגלל איך שהיה נראה. אמרתי לו: כן, אבל תספר לי מה אתה קשור? והוא אמר: אתה בעצם החוויה היהודית היחידה שיש לי בשנה. יש לי אירוע יהודי אחד בשנה, וזה הקפות שניות בכפר חב"ד. למרות שהוא רחוק מהדת, אבל עדיין הרגיש בלב צורך להגיע להקפות מידי שנה. ואז הבנתי את החשיבות של האירוע הזה. רואים שם יהודים מכל המינים: חב"דניקים, חסידי ויז'ניץ, גור, ברסלב,

ליטאים. כולם. עם השנים גם למדתי מה מתאים לשיר ומה לא, אחרי 13 שנים למדתי להכיר היטב את הקהל הזה. צריך להיות הכי ספונטני. יש רשימה וותיקה עם השירים הקבועים שאנחנו מכירים בעל פה, אבל מלבדה - אנחנו יודעים בכל פעם מה יתאים לשיר כעת. לפעמים יש מחזרות שלמה של 40 דקות, שמורכבת משירים ספונטניים אחד אחרי השני. פעמים רבות קורה שאין לי מושג מה יהיה השיר הבא, ואחרי שתי דקות מגיע לי הרעיון ואני מחליף שיר. הכל ספונטני שם, וכך בכל שנה מגיעים לשיאים חדשים.

לגבי השנה, אני לא יודע עדיין בכלל אם יהיה ובאיזו מתכונת. כמובן שנלך לפי הנחיות משרד הבריאות ומה שיתאפשר. הכי חשוב בשורה התחתונה זה לשמור על "ונשמרתם מאד לנפשותיכם", לשמור על הכללים. אולי האירוע יתקיים באיזה מקום קטן עם עשרה אנשים מזקני הכפר ויעבור בשידור חי בכל הרשתות, עוד לא יודעים. אסור לשכוח שמדובר באירוע שקיבל ברכה מהרבי מליובאוויטש, וכחסידי חב"ד, עם הקהל הרגיל ובלעדיו, האירוע חייב להיות, ואני מאמין שיקיימו אותו בצורה כלשהי.

בכל שנה שירים אחרים "מככבים" באירוע. בשנה שעברה, שני השירים שהרעידו את בית הכנסת היו "אתה בחרתנו" של חב"ד, ו"וטהר לבנו" העממי שכולם מכירים. יש לי את הסרטון מהמעמד בכפר בטלפון, ובכל פעם שאני צריך איזה "חיזוק" או "מכת חשמל", אני צופה בסרטון ומקבל ממנו חתיכת אנרגיה.

שלמה כהן

**שר באופן קבוע ב: בית
השואבה ביעיבת
מיר ברכפלד
כמה שנים: 10**

ב"שמחת בית השואבה" במיר ברכפלד אני שר כבר כעשר שנים. האמת היא שאני מופיע בהרבה שמחות בית שואבה במהלך ימי הסוכות (בשנים רגילות כמובן), אבל מה שיש

ב"מיר ברכפלד" - אין באף מקום אחר. יש שם כמות אדירה של בחורים, אבל זה לא רק זה. כשאתה עולה שם אל הבמה לשיר, אתה פשוט מרגיש טוהר באוויר. אין פה עניין של "זמר" ו"קהל", אלא זו תפילה אחת גדולה מהתחלה ועד הסוף. כמובן, זו עבודה קשה מאד, ואני מסיים את הערב הזה כמעט באפיסת כוחות, אבל האווירה שווה הכל: זה כמו - להבדיל - תפילה בראש השנה ויום כיפור, אתה פשוט יכול לגעת בטוהר באוויר, מרגיש כאילו האוויר נקי וטהור בהיכל הישיבה.

בניגוד אולי לישיבות אחרות, ב"מיר ברכפלד" לא היו בקשות לשירים מיוחדים, ודי סמכו עליי. כמובן שכל שנה הייתי צריך לשדרג את השירים, במיוחד את אלה השקטים. אז בכל שנה אני יושב לתכנן מה נשיר. אפילו "ניסיתי" שם כל מיני שירים, לבדוק אם הציבור אוהב ויתאימו שאקליט אותם לאלבום שלי. אם היינו רוצים לדעת אם שיר מסוים יעבוד, לשיר אותו שם בשמחת בית השואבה היה מודד מצוין לציבור בני הישיבות: אם הציבור שם אהב, קלטנו שכיוונו לדרך הנכונה. זה מין מבחן דעת קהל שכזה.

למשל, בשנה הראשונה בה שרתי ב"ברכפלד", שרתי את "קדשם" בפעם ראשונה מול קהל, ושם נוכחתי לראות כמה שהשיר הזה להיט גדול, ושילבתי אותו בדיסק שלי. אגב, "קדשם" כל כך הצליח שם ועבר מפה לאוזן, שכבר לא ידעתי אם יש בכלל טעם לפרסם אותו שוב בדיסק... הייחודיות של "ברכפלד" היא שיש שם ריכוז של כל כך הרבה בחורים איכותיים, זה משהו אחר לגמרי מבכל מקום אחר.

בהנהלת הישיבה נתנו לי קרדיט לגמרי בנושא השירה, וב"ה כיוונתי

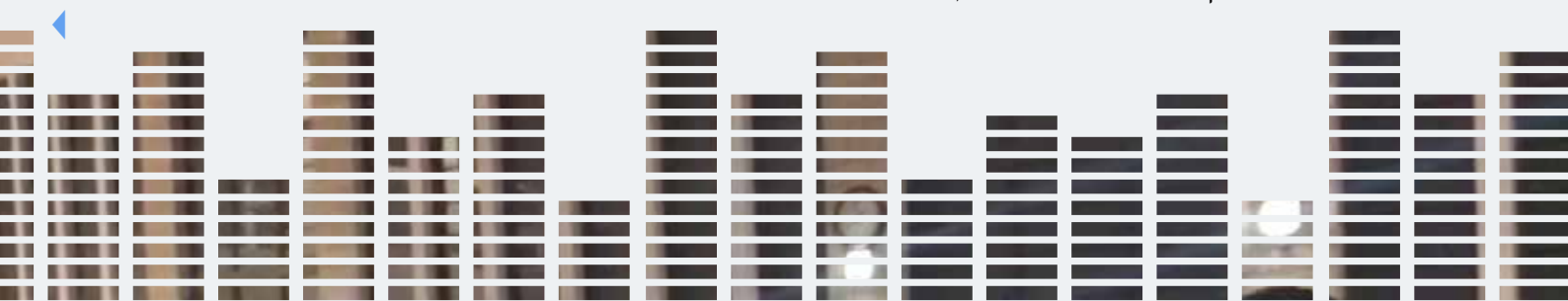
תמיד לדעתם. זה הרי לא כמו עוד חתונה בה אני שר, שם יש את הסדר הכרונולוגי של השירים: עוד ישמע, כיצד מרקדין וכו'. פה אלו שירי שירות ותשבחות לקב"ה. ובנוסף, יותר מידי שירים חדשים, זה גם לא טוב, וצריך לשלב את הדברים הישנים והטובים. בכל שנה, הלחץ שלי היה מתחיל ומסתיים בדקה הראשונה בה אני עולה על הבמה. אחר כך, כבר הרגשתי כאילו משהו מרים אותי על הכתפיים, הכל כבר זרם, וממש לא הרגשתי שאני מתאמץ. תמיד גם אמרתי תפילה לפני שעליתי שם על הבמה, שלא תצא תקלה תחת ידי.

בכל שנה ושנה, מדובר על 4 שעות רוויות שמחה ורגש, אבל אני זוכר מה היה השיא בכל שנה: כשראשי הישיבה היו נכנסים להיכל הישיבה. דלתות ההיכל הגדולות נפתחו, וראשי הישיבה נראו בפתח, כשהמוני

בחורים סובבים אותם. הם היו נראים ממש כמו מלכים עם הגדוד שלהם. מדובר על בית מדרש ענק, וכשאתה רואה את כל זה מגבוה - זה מחזה מדהים. החוויה שהכי זכורה לי מכל השנים, היתה בזמן שרבי נתן צבי פינקל זצ"ל לא היה בקו הבריאות, שבועות ספורים לפני שנפטר, ובכל זאת הופיע בהיכל הישיבה באותה שנה ורקד במסירות נפש עצומה. עד היום, כשאני שמתחיל לשיר שם "אשרי העם שככה לו", אני רואה מולי כביכול את הדמות שלו נכנסת פנימה יחד עם שאר ראשי הישיבה, וזה נותן לי תחושה של יראת כבוד למקום הזה.

באחת השנים, שרתי שם שיר שלי שלא ידעתי אם יצליח, "אנה אמצאך", וכשגיליתי שכולם שם שרים איתי את השיר ביחד ברגש גדול, אמרתי: ב"ה שכיוונתי.

יש ווארט בחב"ד שאומר, "אם אין וודקה - אז נדבר על וודקה". אני לא יודע אם וכיצד נוכל השנה לקיים את שמחות בית השואבה, כמובן שנצטרך להקפיד על כל ההוראות של משרד הבריאות בעניין ולא ללכת לאירוע פיראטי שאינו מאושר, אבל לדבר עליהן - זה כשלעצמו מביא שמחה.

גלעד פוטולסקי (שלהבת)

**שר באופן קבוע ב: ישיבת
חברון גבעת מרדכי
כמה שנים: 17**

אני זוכר
שכשהמינו אותי
בפעם הראשונה
לשיר ולנגן
בשמחת בית

מצד שני, מכיוון שזה אירוע מיוחד, גם אני וגם
מטעם הישיבה מתייחסים אליו מאד ברצינות
ומשקיעים כל מה שאפשר שיהיה אירוע מאד
מיוחד. מגיעים לשם כעשרה נגנים, ויש במה
גדולה. נכון, מבחינת הישיבה אין דרישות לכוה
גודל של תזמורת, אבל בגלל שהם מתייחסים לזה ברצינות - אז גם אני.

מה לגבי השנה? ובכן, מלכתחילה אמרו שלא נראה שיהיה השנה
אירוע. שהקורונה לא תאפשר, ואכן לפני כשלושה שבועות נתנו לי
תשובה סופית שהאירוע לא יתקיים. הסבירו לי שברגע שהישיבה
נכנסה למתווה של לימודים בקפסולה, והבחורים משתחררים אחרי
יום כיפור הביתה, לא מציאותי שהבחורים יתכנסו שוב לערב אחד
ביחד ולאחר מכן שוב ישתחררו הביתה. כמוכן שבינתיים נכנס גם
עניין הסגר ובכלל ביטל את הכל. בסוף, החיים והבריאות חשובים לנו
מכל, ויש לשמור היטב על כל הכללים העדכניים בנושאי השמירה
מהדבקות.

אבל כמוכן, השמחה ב"חברון" תחסר לי מאד. ולא רק שם, בכלל אין
השנה שמחות בית השואבה בצורה המסורתית. זו שנה ראשונה מאז
שהתחלתי לנגן, כבחור בישיבה קטנה, שבסוכות לא אנגן באף מקום.
לא היה לי דבר כזה אף פעם.

השואבה ב"חברון", לפני כ-17 שנים, אחזה אותי התרגשות גדולה. זאת
מכיוון שעוד כילד הייתי הולך בעצמי לישיבה לראות את השמחה הזו.
מאז ומתמיד היה מדובר במשהו עוצמתי, ולנגן שם זה סוג של חלום
של כל נגן. אליי התקשרו בתקופה בה רצו לשנות קצת ממה שהיה
קודם, וכך הגיעו אליי, וכנראה הסגנון שנתתי שם אכן מתאים למה
שהם חיפשו, ב"ה.

ואכן, בכל שנה הנגנים שמנגנים בשמחה בישיבה, לא מפסיקים
להתפעל. זו חוויה גדולה בשבילם לנגן שם. היום אני עדיין מנגן
בחתונות, אבל כבר לא בכמויות של פעם. יש היום את הדור הצעיר
של בעלי התזמורות, שמנגנים בצורה אחרת. אנחנו מהדור הקודם,
זה שגדל על התזמורות הגדולות והמושקעות, אז הנגנים היו באים
לחתונות לעשות כיף ושמחה. היום, הרבה מהשוק הזה מסתובב סביב
פוליטיקות, ואנחנו, הנגנים הוותיקים, נדחקים קצת הצידה. ועדיין -
בכל השנים, כולל בשנה שעברה, הופענו מידי שנה בשמחה ב"חברון".

יש כמה דברים ייחודיים ל"חברון", למשל, השעה
המאוחרת בה התחילה השמחה - לרוב, 11 בלילה.
הרבה פעמים אמרו לי ב"חברון": השנה החלטנו
לעשות שינוי ולהתחיל מוקדם ולסיים מוקדם
יחסית, אבל זה אף פעם לא קרה בפועל. תמיד
התחיל ב-11, ועד 2 וחצי ולעיתים עד 3 וחצי בלילה.
חלק מהעניין של להתחיל מאוחר, היה כדי להתחיל
בזמן בו כל שאר האירועים בישיבות האחרות כבר
הסתיימו, ואז כולם מגיעים לשם.

זה אירוע ענק, והמונים מגיעים אליו מכל עולם
הישיבות ובכלל. עשרות אלפי אנשים. זה האירוע
הכי גדול שיש בציבור החרדי בכל שנה. גם לגבי
השירים, יש ב"חברון" תקנות מאד ברורות. כל
השנים החליטו לשמור על איזו אווירה מאד
ישיבתית בשמחת בית השואבה. ואגב, מכל שמחות
בית השואבה שאני מנגן בהן בכל הישיבות, הם
היחידים שמתעקשים לשמור על האווירה הזו.
למשל, אסור לשיר שירים חדשים ומודרניים. כל
הטרנאסים שעושים במקומות אחרים ומוזיקה
אלקטרונית - אסור לנגן שם. ובכלל, אסור לעשות
שינויים. אם אבוא ואעשה פעם שינוי כלשהו, אפילו
אביא זמר אורח - זה יחרה להם. פעמים רבות
מגיעים לשם זמרים להשתתף בשמחה ומבקשים:
תעלה אותי לשיר אחד. אבל אין מצב כזה בכלל.
אותו דבר אם אתן סולו לאיזה נגן או משהו כזה
שמושך תשומת לב, יפסיקו אותי מיד, על המקום.

לשנה מתוקה, שמרלינג'ס.

Schmerling's
of Switzerland

כבר למעלה מ-50 שנה שאנחנו משקיעים
בשוקולד, מייצרים אותו מחומרי גלם מובחרים
בתהליך ייצור שוויצרי מסורתי, הכל כדי שאתם
תיהנו משוקולד איכותי ברמה הגבוהה ביותר.

יש שוקולד ויש שמרלינג

מנדי ג'רופי

שר באופן קבוע ב: הקפות
שניות במערת המכפלה
בחברון

כמה שנים: 14

זכיתי לשיר בחברון מהשנה הראשונה בה חודשה מסורת ההקפות השניות, כלומר, 14 שנה. רק בשנה שעברה לא הופעת, מאחר וציינתי עם משפחתי 25 שנות נישואין, ונסענו כולנו ל"בית חיינו" (770) בניו יורק. ומיד כשחזרתי, דני כהן, השליח בחברון, אמר לי כמידי שנה: אתה סגור לשנה הבאה. בכל שנה, כשאני יורד מהבמה בחברון הוא אומר: תסגור לי כבר כעת את התאריך הזה לשנה הבאה. הקשר שלי עם חברון די צועד עם - מילה לא אהובה עליי - הקריירה שלי, וזכיתי להופיע שם מידי שנה בשנה. בכל שנה אמרתי למארגנים: נו, שרתי בחברון כבר כמה שנים, אולי תיקחו השנה מישוהו אחר? אבל הם לא ויתרו לי.

לפני שנים, חב"ד החליטו לחדש את השמחה במוצאי שמחת תורה בחברון, וכל שנה גם מקריאים שם מכתב מהרבי בעניין. דני כהן הוא זה שהרים את הכפפה ומארגן את האירוע. בשנה הראשונה בה שרתי, עוד היה מדובר באירוע מצומצם ברחבה הקטנה, אבל בשנים האחרונות זהו אירוע ענק אליו מגיעים מכל הארץ, ובפרט שנפתח באותו לילה אולם יצחק. זה מאד מרגש. אני יכול לומר בכנות שאני לא מקבל שם תשלום שאני יכול לקבל ממקומות אחרים, מדובר על בית חב"ד ועל הישוב היהודי בחברון, ואלו לא תקציבים שמתקרים למקומות אחרים, אבל אני לא מוותר. אחרי שעוברים את חודש החגים ואנחנו כל כך מרוממים, מגיע הדובדבן ואתה רוקד בהקפות שניות עם אברהם, יצחק ויעקב בחברון. מי יפספס כזאת מתנה? וכל זמן שרוצים שאבוא - אהיה שם.

מה יהיה השנה? אז אמנם השנה אני כל הזמן מקבל הצעות לערב הזה ממקומות אחרים, הציעו לי אפילו אירוע על משאית באותו לילה, אבל אני לא לוקח - אפילו על הספק שאולי יהיה משהו בחברון. זה כבר משהו אישי שלי. ברור שנצטרך לעקוב ולראות מה יהיו ההוראות והכללים ונפעל לפיהם, אבל אני מקווה שזה יתאפשר באיזושהי דרך.

יש שם אווירה שקשה להסביר, עמך ישראל מגיעים, מרימים את החיילים על הכתפיים עם ספרי התורה, כולם נקבצו ובאו לך. זה אירוע שמתחיל מאוחר יחסית, מאחר שבגלל הערבים פותחים את אולם יצחק רק ב-9 בערב. פתאום כולם נכנסים יחד ו"פורצים" לאולם יצחק ורוקדים, חסידים וליטאים וכיפות סרוגות, כל אחד וסגנונו, ורוקדים באהבה ואחוזה. זה אירוע מרגש מאד. ותמיד יש שם אנרגיה חיובית וטובה.

כמובן, הרוח השלטת שם היא ניגוני חב"ד, שהיום הם נחלת הכלל, ואנחנו משלבים גם ניגונים כלליים, בהם ההמנונים של חברון וניגוני שמחת תורה.

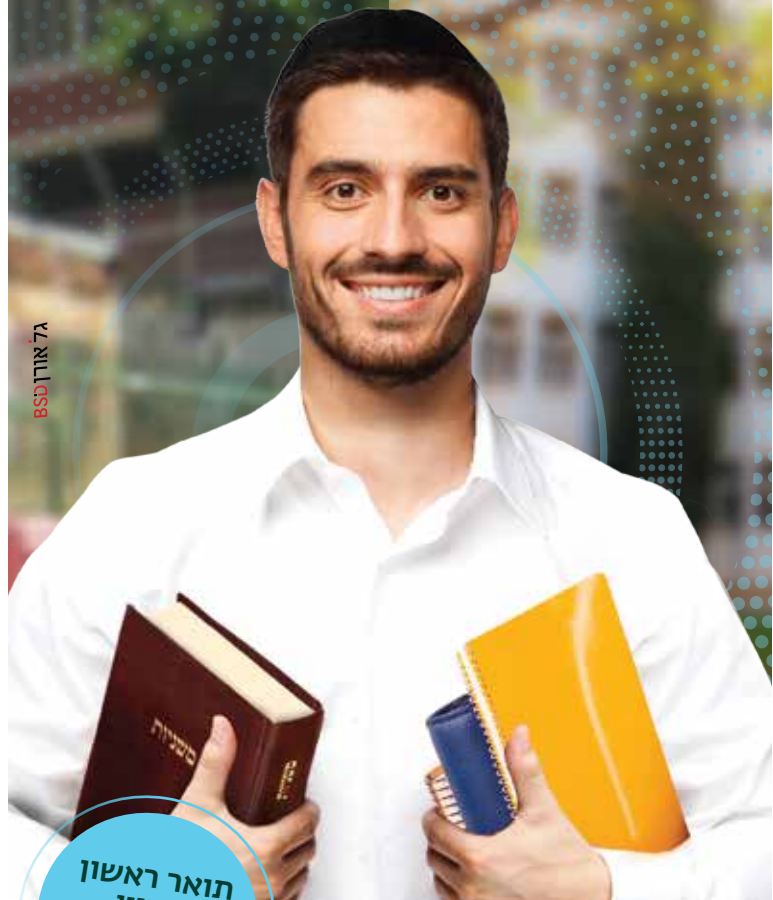
בשנה שעברה הייתי כאמור אצל הרבי, ואין כמו שמחת תורה והקפות שניות ב-770, ועדיין, גם שם הרגשתי געגועים לאווירה הזאת בחברון.

מנדי וייס

שר באופן קבוע ב: הקפות
שניות בישיבת "בית
שמעיה", בני ברק
כמה שנים: 5

תרגישו בנוח להצליח!

גד אורן BSO

תואר ראשון
ומגוון
מסלולים
לתואר שני

בר-אילן הוא המקום בשבילכם:
להשתלב באוניברסיטה וללמוד ברמה
אקדמית גבוהה. אצלינו תקבלו מעטפת
לימודית תומכת וסיוע אישי - משלב
הקבלה עד לתואר, בדרך שלכם.

**בעולם החדש, בואו להכיר
אפשרויות לימוד חדשות!**

**פנו אלינו לשמוע על ההטבות
המיוחדות בשבילכם**

לפרטים ולהרשמה:

טלפון: 0392*

המוקד פעיל בין הימים א'-ה'

בין השעות 9:00-17:00

צ'אט ב-WhatsApp: 052-617-1988

סיוע בקבלה | מלגות לזכאים | שיעורים פרטיים
לזכאים, נקודות זכות לבוגרי לימודים תורניים
בית מדרש ומדרשה | מסלול המשך

תואר ראשון | תואר שני | דוקטורט

בשנה הראשונה בה הגעתי ל"בית שמעיה", לפני כחמש שנים,
עוד לא הכירו אותי בישיבה. אמנם הייתי כבר זמר חתונות, אבל
לא מפורסם כמו היום. הביאו אותי לשם על תקן זמר חסידי
שיודע לשמח ולעשות "מצב", יחד עם תזמורתו של יואלי דיקמן.
עד אז, עדיין לא הכרתי ולא עבדתי בציבור הספרדי, וכשהגעתי -
פשוט קיבלתי הלם. מאות בחורים עמדו שם כבר, ואי אפשר היה
להכניס סיכה לאולם. עוד לפני שהתחלתי לשיר כבר היה חשמל
באוויר, ממש הרגשתי שעוד רגע התורה יורדת מהשמיים. זו
היתה אווירה שלא הרגשתי כמעט בשום מקום אחר. אולם מלא,
פראנצ'ז'ס עמוסים.

הדבר שהכי תפס אותי הוא, שבשנה הראשונה, לפני האירוע,
ראש הישיבה הזמין אותי ואת יואלי אליו, ונתן לנו להבין את גודל
המעמד. וכשהתחיל לדבר איתנו, הבנתי שזה הדבר הכי גדול
שקיים. אנחנו עובדים כל לילה וגם בשמחות בית השואבה אחרות
בכל שנה ובכל מיני מקומות, וכמעט מעולם לא קרה שהצוות
הזמין אותנו מראש לתאם כל שיר כמה זמן, איך, מי ומתי, ממש
על הדקות. ישבו איתנו עם דף מסודר על כל שיר.

זה בהחלט דבר שמכין אותך, וכשאתה מגיע למקום אתה מגיע
בדחילו ורחימו. והיה עוד דבר שמאד תפס אותי שם: בכל מקום
אחר שרים שיר פעמיים-שלוש וממשיכים הלאה, ואילו ב"בית
שמעיה", יכולנו לשיר "שאו שערים" חצי שעה. במשך שעותיים,
שרנו 4 שירים בלבד, כל שיר חצי שעה. ביקשו שנשיר למשל את
"שאו שערים" לאט, שיבינו את המילים, ובאמצע, ראש הישיבה
סימן לנו לשיר אפילו עוד יותר לאט, וראש הישיבה אומר משהו,
ויש חשמל באוויר.

ועוד לא דיברנו על זה שכל בני ברק מגיעה לשם. זה האירוע
המרכזי בעיר, קידוש שם שמים גדול. זה אחד האירועים הכי
גדולים שקיימים לדעתי בסוכות.

לא נעים לספר, אבל יש שיר שכמעט לא הכרתי לפני שביקשו
אותו ב"בית שמעיה", ודווקא הוא אחד הלהיטים הכי גדולים שם
מידי שנה באירוע: "נגיל ונשיש בזאת התורה". אי אפשר להעביר
את התחושות בישיבה כששרים את השיר הזה, וזה שיר שתפס
אותי מאז מאד חזק. לראות את האש, את הדבקות במילים, היה
מדהים. שרנו את השיר הזה יותר זמן מכל שיר רגיל, וזה השיר
שהכי תפס אותי מכל השירים.

לגבי האירוע השנה בישיבה, עדיין לא קיבלתי הודעה רשמית,
אבל אנחנו בחוסר ודאות עדיין, ואי אפשר לדעת. שום דבר כרגע
לא ברור ולא ידוע. מה שברור הוא שהכל צריך להיות לפי הנחיות
משרד הבריאות, והאירועים יתקיימו - אם וכאשר - רק במסגרת
האפשר, וכרגע אמנם לא בטוח שיוכלו להתקיים השנה.

עיר העיצוב הגדולה נבנית בישראל ומשנה את כללי המשחק בעולם העיצוב

הושקרו למותגים כמו דלתות, פנדור, ריבירה, מיליון כסאות, יעד פירזול, אירופלקס, שביר, נטוצי, הולנדיה, ד"ר גב, ניקולטי, דולצ'ה דיבאנז, גורניה ועוד עשרות מותגים מהארץ ומהעולם. גם מותגי היוקרה שפונים לעשירון העליון, החליטו שבירת העיצוב היא בית מושלם. כך לדוגמה חתמו בין הרשתות המובילות, מותג היוקרה דא בקס B&B אקלינה, רנבי, מיילה ועוד מותגים שמהווים בחירה ראשונית של מעצבי הפנים המובילים בישראל.

צולם באוגוסט 2020 דייזין סיטי

"כל מי שקשור לענף עיצוב הבית, מבין שהוא חייב להיות בדיזין סיטי", מוסיפה פנינה רווח. "ההבנה הזו אכן הגיעה לידי ביטוי בכמות שטחים שהושקרו. במקום יהיו לא פחות מ-250 מותגים ורשתות".

בחברה היזמית מאמינים כי בתוך כשלוש שנים, לאחר הקמת פרויקטים ענקיים המתוכננים במקום, כמעט כל אדם במדינת ישראל יגיע למישור אדומים לפחות פעם אחת. במשרד הכלכלה והתעשייה מגלים התלהבות ניכרת מההתפתחות במקום ואומרים כי האזור הזה הוא הצלחה גדולה והקרקות למסחר מבוקשות ביותר.

בעיצומו של קצב בניה גבוה על אף הקורונה, מסכמת בירת העיצוב של ישראל, דייזין סיטי, שסיימה זה עתה את בניית השלד, את השנה החולפת ומציגה נתונים שמדהימים קבלנים, אנשי שיווק, אדריכלים, מעצבים, לקוחות ומותגי יוקרה שאינם מוכנים להישאר מחוץ לכללי המשחק.

בניגוד לענפים שספגו פגיעה קשה להתאוששות, בעיצוב הבית ממשיכים להניע תהליכים ובעלי מקצוע מעידים כי דווקא בשל העובדה שאנשים נמצאים בבית הרבה יותר, הם מחפשים לשפץ או לרהט על מנת להבטיח נוחות גבוהה יותר.

מי שמוכיחה את חיותו של הענף, היא בירת העיצוב דייזין סיטי שנבנית בימים אלו בהשקעה של למעלה מחצי מיליארד שקלים ותהווה הגשמת חלום. מדובר במתחם בן 120 אלף מטרים רבועים של חנויות ענק מתחום עיצוב ושיפוץ שיכללו קרמיקה, מטבחים, שיש, חלונות, דלתות, אקססוריוז ועוד. בנוסף, במתחם יהיה חלל משרדי מעצבים ואדריכלים, מסעדות שיעשירו את החוויה ובית מלון לאנשים שירצו לסיים את הקניות שלהם בזמן מרוכז. "המטרה היא לאפשר לאדם שמשפץ או מרהט את הבית, להגיע למתחם אחד מבלי לכתת רגליים ולבזבז זמן", אומרת פנינה רווח, מנכ"לית "קס גרופ", החברה היזמית שעומדת מאחורי הפרויקט. גורמים מקצועיים מעריכים כי כ-5 מיליון איש צפויים לבקר במתחם בשנה.

מותגים מובילים בארץ ובעולם חתמו על פתיחת חנויות במקום עוד כטרם הבנייה. כ-42 אלף מ"ר

נפתלי רענן

שר באופן קבוע ב: הקפות שניות ב'שיבת "קול יעקב" כמה שנים: 20

בזמנו, כשהתחלתי לפני כ-20 שנה לנגן באירוע המסורתי ב"קול יעקב", החלפתי את עמירן דביר, אבל מאז, התחלתי לנגן ולשיר שם באופן קבוע. ההקפות השניות ב"קול יעקב" שבשכונת בית וגן, הן אירוע באמת מיוחד מאד, שבאים אליו אנשים מכל הארץ במיוחד. לשם מתנקזים במשך כל הלילה, ההמונים שמסיימים במקומות אחרים. השיא, בכל שנה, הוא כשמחזירים את ספרי התורה בחזרה לארון הקודש. ה"שאו שערים" לבד לוקח שעה וחצי. זה מתחיל ב"שאו שערים", עובר ל"פתח שערי שמים" וחוזר חלילה ל"שאו שערים". כולם עומדים אז לכיוון הארון ושרים ביחד. בשיא המעמד, ראש הישיבה, הגאון רבי יהודה עדס, מברך את כל הציבור. בשירי הרגש, אתה רואה אנשים בוכים, מעמד עילאי.

יש אנשים שמגיעים בקביעות לשם מכל מיני מקומות. לקראת הימים הנוראים הם תמיד תופסים אותי ואומרים: נו, עוד מעט נפגשים בהקפות שניות. אנשים מחכים לזה כל השנה, ומי שבא פעם אחת - כבר מגיע כל שנה. היתה שנה אחת שביטלו את השמחה, מאחר ואחד הר"מים נפטר בשמחת תורה, ואנשים אמרו לי: זה יחסר לנו כל השנה, כי זה אירוע שמחה רוחני שנותן לנו כח לכל השנה כולה. גם השנה, לצערנו, ברור שהאירוע לא יתקיים בשל הנסיבות. השמירה על כללי הריחוק והשמירה היא בראש ובראשונה, לפני כל שיקול אחר.

בכל שנה, איך שיצא שמחת תורה, מיד קיפלתי את הציוד אל תוך הרכב ויצאתי במהירות מבני ברק לבית וגן. האירוע היה מתחיל די מוקדם, עד השעות המאוחרות של הלילה. ובכל שנה המארגנים היו אומרים לי: בעז"ה ניפגש בשנה הבאה. הם לא חיפשו משהו אחר, כי בנינו במשך השנים מין סיסטם כזה שעבד. בכל שנה הכנסנו עוד שיר, ולאט לאט זה נבנה ונהיתה מסורת כזאת של שירים קבועים.

כל שנה בפני עצמה האירוע הזה הוא חוויה, כי אתה מרגיש התעלות. אחד השיאים בערב הזה, הוא כשהרבנים וראש הישיבה הרב עדס נכנסים לאולם. מרגישים אז חשמל באוויר. וכשהרב עדס רוקד, לעתים לבד או עם שאר הרבנים, זוהי לגמרי שיא ההתרגשות.

זה אירוע שהוא כמובן עבודה עבורי, אבל זה משהו שאתה מחכה לו כל השנה, אירוע שנותן לך כח והתעלות עצומה. כשאני שם, אני מנגן ומרחף. מרגיש שאני ברגע מאד מיוחד. אתה רואה את כל האנשים ואת ההתעלות של האנשים, וזה נותן הרבה כח לכל השנה.

אגב, יש עוד ישיבות שאני מנגן בהן שנים רבות. למשל, השנה הייתה אמור להיות השנה ה-27 שלי בישיבה לצעירים של הגאון הרב פרומר בבני ברק. התחלתי לנגן שם עוד לפני החתונה, והנה גם זה השנה לא ייצא. ■

שנתיים אחרי שהורדם והונשם בבית
החולים והיה במצב רפואי לא כשוט, מדבר
דדי גראוכר מדבר על הכל:

אני מתפלל לה'

ההתחלה אצל
יגאל צליק
("לימד אותי
לחשוב מחוץ
לקופסה"),

הפרישה מהאלבומים וההופעות ("רציתי
לפרוש בשיא, לתת לצעירים את הבמה"),
האלבום **שנגנב** ("הלכתי לקנות כלאכל,
והרכב נגנב עם התקליט"),

שיחזיר לי את הקול

חברות האמת
עם אברהם
פריד, ישי
לפידות ועמירן
דביר ("עמירן
ליווה אותי
כשהוא בן 7 בלבד"),

וגם: **מה מצבו כיום**
("משתקם לאט לאט")

ראיון נדיר

ישראל גולדמן
ציילומים: באדיבות המשפחה

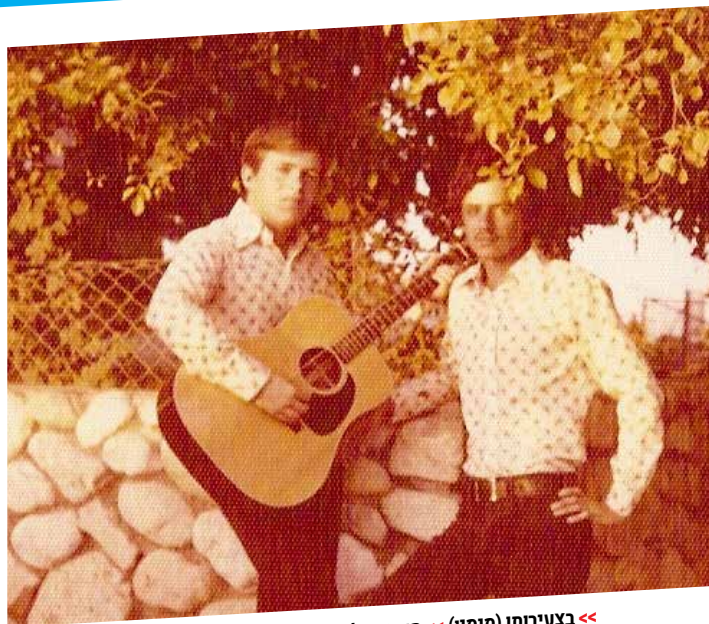
ההתחלה / כשהייתי ילד צעיר, הלכתי ערב אחד לחתונה, שם ניגנה התזמורת של מונה רוזנבלום והזמר היה שמואל ברונר. הוקסמתי מהם ואמרתי: אולי גם אני אהיה זמר יום אחד. ככה הכל התחיל. ובאמת, זמן קצר לאחר מכן, עוד כילד, הייתי עולה לשיר בחתונות ובאירועים. באותה תקופה הגיע יגאל צליק לישראל, והקים כאן את מקהלת 'יד בזמר צברים', ואני השתתפתי בה, יחד עם עקיבא מרגליות, ישראל רנד ועוד.

יגאל צליק / יחד עם המקהלה הופענו בארץ ובמקומות רבים בחו"ל. אני זוכר הופעה שלי כילד בברוקלין קולג' בניו יורק, שם שרתי כסולן את "ואמרתם כה לחי" ואת "קול ברמה נשמע". באלבום, לא קיבלתי קטעי סולו, אבל בהופעות בהחלט כן. צליק היה זה שנתן לי את היסודות הכי חזקים במוזיקה. הוא לימד אותנו לפני הכל, להבין על מה אנחנו שרים. הוא היה תמיד יושב ועובר איתנו על הפסוקים, ושואל כל אחד: מה אתה חושב על הפסוק הזה? איפה הוא מדבר אליך? והוא גם לימד אותנו לחשוב מחוץ לקופסה, להסתכל לא רק על השיר, אלא גם על מה שלמעלה ממנו. פעמים רבות בקריירה שלי, השתמשתי בטכניקות וביצירות שלמדתי ממנו, אני חייב לו הרבה. הוא היה אוהב להמחיש סיטואציות במופעים, והיה הופך את המופע לסוג של הצגה, זה היה שואו גדול עם תלבושות מפוארות, ברודווי של ממש.

היתה הפעם הראשונה ששרתי בתקליט כלשהו. עשיתי שם קולות לשיר, יחד עם מקהלת ילדים. באותה תקופה, אגב, מרכזי גם הלחין והקליט שיר בשם "שהחיינו" לו עשיתי קולות, אבל משום מה החליט לא להשתמש בשיר ולא לפרסם אותו אצלו באלבום. לימים, ביקשתי ממנו רשות להשתמש בשיר, והוא אכן מופיע באלבום שלי "אדון השלום". אני בין הזמרים היחידים שמופיע להם באלבום קרדיט: "לחן: מרכזי בן דוד".

משפחה שמחה / כנער, למדתי במכינה בגבעת שמואל, שם הייתי במקהלת ילדים עליה ניצח לא אחר מאשר סוכן הביטוח לימים, ישראל אליוביץ'. לאחר מכן למדתי בישיבת כפר הרואה. אנחנו משפחה שמשלבת בין המגזרים: במקור, אנחנו באים ממשפחה של חסידי גור. אבי ע"ה כבר היה ציוני דתי, אבל השורשים היו חרדים. מצד אבא, סבי היה הרב אברומל'ה גראוכר, ומצד אמא - הרב קנטור מתל אביב, שהיה אחראי על כל העירוב. אני חזרתי לכיפה השחורה, מאחר סבי וסבתי החרדים גידלו אותי - אחרי שאיבדתי גם את אבי בגיל צעיר - והושפעתי מהם. לפעמים שואלים אותי מהיכן השמחה הטבעית שלי, ובכן, תמיד היינו משפחה שמחה. יוסי גרין כותב בספרו ש"די לקח את הסבל ואת הכאב שלו, בתור מנוף לשמח אנשים אחרים".

האלבום הראשון / זמן קצר לפני שאבי נפטר, הוא החליט להוציא לי תקליט. בכפר הרואה הייתי חבר במקהלה, עליה ניצח ד"ר מרכזי סובול ז"ל, ואבי סיכם עם סובול שנעבוד יחד על אלבום, ואכן התחלנו את ההקלטות. בשלב מסוים של הפקת האלבום, אבי נפטר. אבל יהודי צדיק בשם צביקה צוויבל,

« בצעירותו (מימין) « משמח ילד במופע « מנגן בילדותו « מופיע כילד (סולן. עם המיקרופון)

שהיה אחד המנהלים של הישיבה, החליט לקחת על עצמו את העול הכלכלי של הוצאת האלבום, והישיבה עזרה לי לסיים את התקליט ולהוציא אותו. זה היה אלבום עם לחנים שלי, של עקיבא מרגליות ושל סובול, ועם עיבודים סימפוניים של סובול, תקליט יוצא דופן בזמן ההוא. זה היה בשביל משהו גדול מאד: איבדתי את שני הוריי, והנה למרות הכל הישיבה מוציאה לי אלבום. אני זוכר איך יצרנו לו ביקוש: כל יום היינו שולחים עשרה מהתלמידים לחנויות התקליטים, שנכנסו אחד-אחד ושאלו "אם כבר הגיע האלבום של דדי". המוכרים לא ידעו בכלל מי זה דדי. ואז, כמה ימים לאחר מכן, הייתי מגיע לחנויות ואומר: "שלום, אני דדי". ובכל חנות מיד אמרו לי: "תביא 300 תקליטים". אחרי

סוקי ודינג / בגיל 16, איבדתי את אמא שלי, ל"ע, לאחר שנהרגה בתאונת דרכים. לאחר השבעה, הגיעו אליי צמד המפיקים סוקי ודינג לשבת, אצלנו בגבעתיים. הם למדו אז בישיבת איתרי בירושלים, ובאו להיות איתי. בסיום אותה שבת הם אמרו לאבי: אנחנו נוסעים עוד כמה ימים ל"קעמפ אגודה" בטורונטו, לקיץ, ואנחנו הולכים לקחת איתנו את דדי לשם. אבי שאל: ומה דדי יעשה שם? ובכן, קיבלתי שני תפקידים: האחד, ניגנתי גיטרה חשמלית בתזמורת של הקעמפ, והשני, סגן אחראי המלצרים... זה היה תפקיד גדול, והנה, מסתבר שכבר אז היה אצלי קשר בין המוזיקה לאוכל. אחרי הקעמפ, הגעתי עם סוקי ודינג לניו יורק, ובאותו זמן הם עבדו על תקליט "וכל מאמינים" עם מרכזי בן דוד. ואז הם לקחו אותי לאולפן, ושם, בשיר "ותתן",

”

המוכרים לא ידעו בכלל מי זה דדי. ואז, כמה ימים לאחר מכן, הייתי מגיע לחנויות ואומר: "שלום, אני דדי". ובכל חנות מיד אמרו לי: "תביא 300 תקליטים"

האלבום ההוא, עבדתי גם עם הרב ברוך צ'ייט, שהוציא אלבום ושרתי בו כמה משיריו. הוא גם העניק לי את הלחן המפורסם ל"כי הם חיינו", ששרתי באלבום שלי.

המעגל שלי עם ד"ר סובול ז"ל נסגר, כאשר לפני כמה שנים הוא התקשר אליי ואמר שבמסגרת הקונצרטים של "יובל", הוא רוצה לעבד מחדש לקונצרט, ושאני אבצע, את השיר "הבט משמים" שהלחנתי באלבום ההוא. כמובן שהסכמתי, ושרתי את השיר על הבמה, כשהחזנים הלפגוט ומוצן נתנו באמצע קטע חזנות. במשך שנים נמנית על הנהלת "יובל", מתוך הכרת הטוב לסובול. ייאמר לזכותו, לזיכרון עולם, שהוא זה שהחזיר את עטרת החזנות ליושנה.

הרב נריה / לאחר פטירת אבי, ראש הישיבה, הרב משה

צבי נריה, נהיה כמו אבא שלי. לימים, חגגו בהיכל התרבות בתל אביב אירוע מיוחד לציון יום הולדת 70 לרב. מכיוון שכבר הצלחתי ונהייתי זמר מפורסם, התבקשתי לשיר באירוע הזה. כל כך שמחתי להחזיר לו הכרת הטוב, וכמובן שמיד אמרתי כן. חודש לאחר מכן, קיבלתי טלפון מארה"ב. אמרו לי שהחליטו שאני אופיע השנה בהאסק ככוכב הראשי. ומתי המופע? בדיוק בתאריך של היום הולדת של הרב נריה! היה לי מפח נפש גדול, צלצלתי לצוויבל ואמרתי לו: מה עושים? אני חייב את חיי לרב נריה, ומצד שני - יש כאן את ההזדמנות של חיי. והוא אמר לי: תעשה מה שהרב נריה תמיד לימד אותנו - צלצל אליו וספר לו את האמת. צלצלתי אל הרב ואמרתי: הרב, יש בעיה. הבטחתי לשיר ביוםולדת שלך, והנה באותו יום נפלה לי ההופעה הכי

גדולה בעולם. מה לעשות? שקט השתרר למשך דקה ארוכה בצד השני. ואז שמעתי את הרב אומר: חבל, חבל. התכווצתי בכיסא בלי יכולת להגיב. אחרי דקה שאלתי: מה חבל? והוא אמר: "חבל שלא אהיה בהופעה שלך בארה"ב, לראות איך אתה מצליח". זה היה האיש.

האלבום שנגע / אחרי האלבום ההוא, הקלטתי עוד תקליט,

עם כמה לחנים של הרב נוימן מהאולפנה בגדרה, עוד שיר על בית אל שהלחין הרב קראוטהיימר, ולחנים שלי, ביניהם שיר על המילים "כי אבי ואמי עזבוני". המעבד היה עוזי אסנר. כשסיימתי

לעשות את הבישול לאלבום, לקחתי את כל הסרטים המוכנים מהאולפן בתל אביב, שמתי בבגאז' הסובארו החדשה שלי דאז, ונסעתי לחולון, להעביר את הסרטים למפעל לשכפול הקלטות. כמו כל דבר אצלי בחיים, הכל עבר דרך האוכל, אז עצרתי בדרך, ברחוב אלנבי, לקנות מנת פלאפל. סיימתי לאכול ובאתי לחזור לרכב, ואז גיליתי שגנבו לי את הרכב - ובו כל התקליט, הכל הלך לפח, לא היה לו העתק באף מקום. ואז נשברתי ואמרתי: כנראה אלוקים לא רוצה שאהיה במוזיקה. פרסמתי אז מודעות

ישראל מתעורר

עיר העיצוב של ישראל דיזיין סיטי

מתחם ענק ומכואר המשתרע על 90,000 מ"ר כ-250 חנויות ומותגים לעיצוב הבית | 1400 מקומות חנייה
מתחם ירידים ותערוכות | טרקלין ישיבות ומשרדים לאדריכלים ומעצבים | הפיאצה - מתחם מסעדות לחוויה מושלמת
דיזיין סיטי - בירת עיצוב הבית של ישראל הולכת ונבנית בצעדי ענק!

רשת לדיוזין חדש!

יטי - ירושלים הפתיחה בקרוב

DESIGN CITY
בירת העיצוב של ישראל

אותך למופע - שיפנה אליי. הייתי אז במצב כלכלי רע מאד, והוא אמר שהוא יעזור לי. למחרת, מישו מעשירי אנטוורפן התקשר אליי ואמר: שמע, היית נהדר בבר המצווה, ואני רוצה אותך בחתונה של הבת שלי. אמרתי לו: תתקשר לסוכן שלי, רולנד קליינפלד. בדיוק הייתי אצל רולנד בבית כשאותו עשיר התקשר אליי. העשיר אמר לו: אני רוצה בחתונה את עודד (זה עוד היה לפני שכוניתי "דדי"). כאמור, לא היו לי בכלל הופעות, אבל רולנד אמר: חכה, תן לי רגע להביא את יומן ההזמנות שלנו. אני מסתכל מהצד ושואל את רולנד בשקט: איזה יומן? והוא אומר: תן לי לעשות את העבודה שלי. הוא שם את השפופרת על השולחן, לקח דפי זהב, התחיל לדפדף בקול רעש, ואמר לו: תראה, יש לי סימן שאלה על התאריך הזה. ואני מהצד שוב לוחש: רולנד, אין לנו שום סימן שאלה! אני פנוי! והוא שוב מסמן: תן לי לעשות את העבודה שלי! רולנד חזר ואמר לו: יש סימן שאלה על התאריך שלך, ואגב, המחיר שלו זה 2,500 דולר, אבל אם אתה סוגר איתי כעת 3,000 דולר, אני מוחק את סימן השאלה. שתבין, שאז, לפני 35 שנה, גם בשביל 50 דולר הסכמתי להגיע לשיר. אבל רולנד עשה יפה את העבודה וסגר לי את האירוע, והכל התגלגל מאז. במשך שנים, בכל חתונה או בר מצווה גדולה בבלגיה, אני הייתי הזמר. אחד הדברים הטובים שרולנד עשה עבורי, היה שהוא לקח

כריד מסתכל על הפיל, עושה לו "לא" עם הראש, ואומר: אני לא עולה על כזה דבר. אני מסתכל על הפיל, ופתאום שנינו רואים את הפיל עושה "לא" עם הראש, כאומר: לא לא, דדי הזה לא עולה עלי!...

עם בניו ואברהם פריד << עם ליפא שמעלצור << עם מרדכי בן דוד << עם עמירן דביר << עם יוסי גרין, בעת ההקלטות לאלבום הראשון המשותף

אותי לרבי'ה שלו, הרבי מאלכסנדר זצ"ל, ה"אמרי מנחם", שהיה יהודי צדיק גדול. והרבי'ה אמר לי: בתקופה הכי קשה לך - תשיר ותשמח יהודים, ומזה תכיר מלכים ורוזנים, ותעשה הרבה צדקה וגם הרבה עסקים, וברכתו התקיימה, ב"ה.

יוסי גרין / כאמור, את מרדכי בן דוד הכרתי כבר לפני שנים רבות, עוד מהתקופה של הקעמפ. ואז מרדכי הגיע לפה לארץ עם יוסי גרין לאולפני קולינור, להקליט את התקליט "הולד און". שם פגשתי לראשונה את יוסי גרין. נכנסתי לאולפן וראיתי יהודי יושב עם גמרא פתוחה מולו. זה היה יוסי. לאחר שעה של הקלטות שם, כבר הבנתי שאם אני רוצה לחנים טובים לאלבום הבא, שזה הבסיס, עליי להתקרב אליו. בשלב מסוים הוא שאל אותי אם אני יודע היכן אפשר לאכול כאן חומוס טוב באזור, ויצאנו יחד לאכול, ושם התפתחה ידידות מופלאה בינינו. אחרי כמה חודשים הייתי בניו יורק עם אשתי והילדים, ואת השבת עשינו אצלו בסיגייט, ומאד התקרבו באותה שבת. מרדכי גר לידו, כך שפגשתי גם אותו שוב, וגם את המפיק שייע מנדלוביץ' הכרתי באותה תקופה. ביקשתי משייע ויוסי: בואו תעשו איתי

בעיתונים המיועדות לגנב, שם ביקשתי שלפחות יחזיר לי את הסרטים. אבל אף אחד לא התקשר, והאלבום הלך פייפן. לקח לי הרבה זמן לצאת מזה.

המפיק התכשיטן / קצת אחרי האלבום הראשון, יצא לי להיות בבלגיה, ואיכשהו קרה שלא נותר לי כסף לכרטיס חזור לארץ. ואז מישו הביא אותי לסוכנת נסיעות בשם מישלן, שבדיוק היתה ערב בר מצווה לבן היחיד שלה. באתי אליה לקנות כרטיס, והיא שואלת: איך אתה משלם? אמרתי לה: אין לי כסף, אבל אני יודע לשיר. אני יכול במקום זה לשיר בבר המצווה של הבן שלך? והיא הסכימה. שאלתי אותה: איזה כרטיס את נותנת לי? והיא ענתה: אם תשיר בסדר, תקבל מחלקת תיירים. ואם תהיה מצוין - תקבל ביזנס קלאס. כמובן שצרחתי שם את הנשמה שלי, וב"ה קיבלתי כרטיס בביזנס...

בסוף אותו אירוע, ניגש אלי יהודי, שאני חייב לו הרבה, רולנד קליינפלד, תכשיטן גדול, ואמר לי: תשמע, יש לך קול מצוין ואני מאד רוצה שתצליח, ומעכשיו אני אעזור לך. מהיום, מי שרוצה

תקליט, תכניסו אותי לאיזו הופעה, משהו. אבל זה לא הלך. שייע "נפנף" אותי. הוא אמר לי: תבוא אחרי האסק, עכשיו לא טוב, עכשיו כן טוב. זה פשוט לא הצליח.

ואז, יום אחד, סולי שפירא, אחד מעשירי אנטוורפן, עשה בר מצווה ענקית במלון יוקרה מחוץ לניו יורק. אני הופעתי שם, והבאתי לשם את שייע, שיראה איך אני מופיע. שייע הגיע, ראה אותי מופיע, ואז אמר: חייבים להביא אותך להאסק וחייבים להתחיל להפיק אותך. נשבר הקרח בינינו. גם יוסי ראה אותי כבר המצווה הזאת. את הכסף שקיבלתי שם, לקחתי כמו שהוא, נתתי ליוסי ואמרתי לו: עושים תקליט.

אני זוכר שבאתי ליוסי הביתה וממש "הכרחת" אותו. אמרתי לו: כעת עובדים על אלבום! ואז הכל התחיל לזרום: כי הם חיינו, רצה, לב טהור, ומזה יצא האלבום הראשון עם יוסי, "רצה". אני גם זה שהכנסתי באלבום הזה את הרוק למוזיקה החסידית. עד אז, כולם הקליטו שירים קצביים בקצב האסטה-אסטה, ואני הבאתי את סינגולדה וגטרות, ועשינו רוק. התחלנו לעבוד על חומר. משה לאופר היה המעבד של האלבום, והבאתי אותו לאמריקה להקליט שם את החצוצרות. באחד הימים עברתי בחנות בבורו פארק שמוכרת אלקטרוניקה, ושמתי שם, בטיפ ענק, את הפלייבק של "כי הם חיינו". ומי נכנס בדיוק לחנות?

מעבר לזוגיות: "אוקיי דדי, עד כאן החזרה. כעת נתחיל בהקלטה האמיתית..."

המופע המשותף הראשון שלי עם יוסי, היה ב"מחנה בני תורה". שרנו שם מסביב לפסנתר כמעט כל הלילה.

האווירה באולפן /

סינגולדה, נגן הגיטרה המפורסם, והוא אמר לי: השתתפתי עד היום באלפי אלפי הקלטות, אבל הכי נהניתי - בהקלטות אצלך. כשהנגנים היו מגיעים לאולפן, לפני הכל חיכתה להם ארוחת בוקר. וכשיימו, אמרתי להם: נא לרשום לי כל אחד מה הוא רוצה לארוחת צהרים. תמיד דאגתי בהקלטות וגם בהופעות לאוכל טוב וטיפים מראש לנגנים, מה שגורם להם להרגיש חלק בהצלחה שלך. כשרוצים לקחת - קודם כל נותנים. גם ב"האסק", לפני כל הופעה ניגשתי לכל נגן, נתתי לו כסף ביד ואמרתי: תודה רבה. ואז הם הרגישו דינמיקה אחרת ואווירה אחרת בהקלטות ובהופעות. שומעים את זה בתוצאה הסופית, ללא ספק.

לעשות תקליט, זה תהליך סזיפי. לעבוד עם המעבד, המלחין, הנגנים, לדאוג לאווירה. פעמים רבות, בגלל איך שהתנהגתי עם הנגנים, הם היו אומרים לי מעצמם: לא יצא מספיק טוב, בוא ננגן שוב. עשו את המקסימום.

משה לאופר /

למשה לאופר יש ניחוח אירופאי עם רמה גבוהה, הוא הרי הגיע מבלגיה. עבדתי אתו בכמה ובכמה אלבומים, ויש כאלה שאומרים ששם נמצאת פסגת העיבודים שלו. כמובן שעייבוד טוב ככל שיהיה, גם תלוי בלחן. כשהוצאתי את אלבומי, הייתי מאד מעורב בעיבודים, ישבתי הרבה עם לאופר. הגדולה שלו בעיבודים היא, שהעיבוד שלו משרת את הלחן ולא בא לגנוב לו את ההצגה. זו הגדולה שלו, הענווה שלו.

המטבחון /

בכל הקשור למוזיקה, היה לי מה שנקרא "מטבחון" צמוד, חברים איתם הייתי מתייעץ על כל שיר ועל כל הפקה. היינו כמעט כל ערב אוכלים סטייקים ביחד ומדברים על מוזיקה. היו אלה אלי יחיאלי, יוסי אייזנטל ושלום שטימלר. שאני מודה להם על הליווי המסור והצמוד, ועל כך שהיו חלק גדול בהצלחה שלי.

אברהם פריד /

בכל הקריירה שלי הרגשתי שליחות אחת גדולה, אבל גם נהניתי מאהבת הקהל. הרי איבדתי את הוריי, וכל ילד וכל בן אדם צריך אהבה, לקבל פידבק מאנשים. ואני, את האהבה שאבתי מהקהל, זה עשה לי טוב. אם היו יודעים כמה טוב זה עשה לי, אותי היו מחייבים בכרטיס, לא את הקהל... עם הזמן גם התחלתי עם ה"מבערים" שלי, כי לא מספיק שיש לך קול ושואו, צריך גם להיות יצירתי ביצירת מומנטום. אחת

מרדכי בן דוד. הוא נהנה לשמוע את הסגנון החדש שהבאנו למוזיקה. האלבום ההוא הפך מהר מאד ללהיט גדול, בארה"ב ובישראל. ועדיין, כל שיר צריך מזל. אני זוכר שיום אחד הקלטתי עם להקת הרבנות ומונה רוזנבלום את השיר "לך אתן את הארץ הזאת". משום מה אף אחד אחר לא רצה את השיר הזה, וכשאני פרסמתי אותו, בכלל בתוך קלטת לבת מצווה של אחיינית, הוא הפך לשיר שהכי מזוהה איתי.

הייתי גם הראשון שנתן ליוסי לעשות קולות ולהפיק את האלבום. אמרתי לו: אתה המלחין של האלבום, אז בוא תהיה גם המפיק ובוא תעשה גם קולות, כי זו הגאונות שלך. זה מה שלמדתי מיגאל צליק, לחשוב מחוץ לקופסה. אם הבן אדם גאון בלהלחן, הוא לא גאון בלעשות קולות יפים? יכול להיות פתיח יותר יפה ל"כי הם חיינו" מהקולות של יוסי ב"ונשמח"? זה לחשוב מחוץ לקופסה. אם כי אני חייב להודות שכמפיק, כל שיר אתו היה למלחמת עולם. הוא היה פרפקציוניסט ולא ויתר לי על המקסימום באף שיר, וצדק. הייתי "סוס פרא" והוא אילף אותי. אני זוכר שפעם הקלטתי שירה איזה 4-5 שעות באולפן, עוד טייק ועוד טייק. וכשכבר הייתי גמור וחשבתי שסיימנו, הוא אמר,

אז אמנם לא הוצאתי אלבום משלי קרוב ל-17 שנים, אבל הוצאתי פה ושם סינגלים במשך השנים וגם השתתפתי בכל מיני אלבומים. כשלעצמי, לא הרגשתי צורך להוציא עוד אלבום, עבר לי החידוק הזה. גם פניתי לעסקים במשך הזמן, ואתה לא יכול להיות גם וגם. להוציא תקליט זה כמו להוליד ילד, צריך לגדל אותו וזה לוקח ממך הרבה כוחות נפש. הרבה התלבטויות, הרבה מעמסה, גם כספית. פשוט החלטתי שאני רוצה לעזוב בשיא, כי אני מודע לכך שזה לא מקצוע לנצח. רציתי שאזכור את עצמי בשיא, כשהייתי פופולארי, והחלטתי לתת את הבמה לצעירים. להישאר כל הזמן בשיא גם דורש הרבה אנרגיה, וראשי כאמור כבר היה בדברים אחרים.

חסד וג'ארד קושנר / בכל חיי, מינפתי את הקריירה המוזיקלית שלי כדי לעשות הרבה חסד ולעזור לארגונים וגם לאנשים פרטיים. האסק למשל. האסק, צריך לזכור, זו לא רק הופעה שנתית, אלא בעיקר מחנה קיץ לילדים מיוחדים. הארגון לוקח 400 ילדים מיוחדים מההורים לחודשיים תמימים. בזמנו, כל מי שהופיע בהאסק - היה עולה גם להופיע במחנה, והופעתי גם אני שם ומאד התרגשתי. ואז אמרו לי שצריכים חדר אוכל חדש למחנה. באותו זמן הייתי חבר טוב של משפחת קושנר (שבנם ג'ארד נשוי לבתו היהודייה של טראמפ) והופעתי בשמחות שלהם. ג'ארד אפילו היה גר אצלי בבית, כשהוא למד כאן בישיבה. הם היו קבלנים מאד גדולים בארה"ב, וביקשתי מהם לעזור לארגון, והם אכן תרמו מיליון וחצי דולר להאסק, ואפילו, בתור קבלנים, גם בנו בעצמם את חדר האוכל החדש. וכך כל הילדים יכלו לאכול ביחד, עם כיסאות הגלגלים ועם העוזרים שלהם. כאות תודה, האסק קרא את אחד מבנייני הארגון על שם הוריי ז"ל.

ההופעות הראשונות שלי, צולמה לתקשורת הישראלית, תכנית על מסורת עם שיריו של יוסי גרין, ושם הופעתי לראשונה עם אברהם פריד. מאז ועד היום הוא אחד המודלים שלי בחיים. ממנו ראיתי ולמדתי מה זאת שליחות, וזה גם לפי דעתי הסוד הגדול להצלחה האינסופית של אבריימל, שהוא פשוט חש תמיד בשליחות של הקב"ה לשמח יהודים, ולא משנה איזה יהודים.

בהופעות בניו יורק, מאחורי הקלעים תמיד ראיתי אותו מתחמם ליד הפסנתר עם הקול ולידו קופת הצדקה שלו, כשאני בכלל עם הסנדוויץ' מ"קושר דילייט". כך היינו שנינו מתכוננים להופעות. אחרי המופע הראשון שלנו, משיריו של גרין, מישוהו כתב לערוץ מכתב, שהוא חשב שאנחנו פרסומת של דיאטה, שמראים את הלפני והאחרי. וברצינות, יש לנו קשר של אהבת נפש. לאחרונה הוא אמר לי, שכשהוא שר את השיר שלו "אנשים פשוטים", הוא תמיד חושב עליי.

הפיל, פריד ואני / אני זוכר, שהיתה לי הופעה פעם בחול המועד פסח עם פריד ואנקל מווישי, במדיסון סקוור גארדן, יחד עם הקרקס הכי גדול בארה"ב. המפיק דינג פנה אז למנהלי הקרקס ושאל: אכפת לכם לעשות הופעה אחת יחד עם מוזיקה חסידית? איכשהו זה הסתדר וקדם עור וגידים, ויחד עם הקרקס, הופענו אנקל מווישי, פריד ואני. מה יש בקרקס? פילים, אריות וכאלה, ובחווה היה כתוב שפריד ואני צריכים לשבת על הפיל. באותו זמן, צריך להדגיש, הייתי הרבה יותר שמן מבשנים שלאחר מכן. בבוקר, באנו לעשות בדיקת סאונד, ואז דינג אומר לנו: רוצים לקחת אתכם אל מאחורי הקלעים, להכיר את הפיל. אנחנו הולכים אחורה, ומגלים פיל בגובה של 3 קומות, משהו ענק. פריד מסתכל על

«קורא בתורה, לפני ראש הממשלה דאז, מנחם בגין» עם ראש הממשלה, בנימין נתניהו «עם רודי גוליאני, ראש עיריית ניו יורק לשעבר» עם מוטי זיסר ז"ל והרב חנניה צ'ולק יבדלחט"א

עזר מציון לפני לא מעט שנים, בחנוכה, התקשר אליי יהודי בשם הרב מאיר פדידה, שהתנדב אז ב"עזר מציון", ואמר לי: אני עושה מסיבת חנוכה במחלקה לילדים חולי סרטן בבלינסון, אשמח שתבוא לשיר. באתי והופעתי. על מה חולם כל זמר? שיבקשו ממנו הדרן. ושם, בסוף ההופעה, היתה ילדה אחת שביקשה עוד שיר ועוד שיר, ושרתי לה הרבה שירים, ובסוף שאלתי שם את אחד מהמתנדבים: מה העניין? והוא סיפר שהיא נכנסת כעת לניתוח קשה ולא בטוח שהיא תצא ממנו, והיא רוצה להתחזק עם השירים

הפיל, עושה לו "לא" עם הראש, ואומר: אני לא עולה על כזה דבר. ואז מאלף הפילים היהודי אומר לי: דדי, ומה איתך? אני מסתכל על הפיל, ופתאום שנינו רואים את הפיל עושה "לא" עם הראש, כאומר: לא-לא, דדי הזה לא עולה עלי!... בסוף, באמת הפיל הלך בשלון, ופריד ואני הלכנו בשלון. לא עלינו עליו.

סוף לאלבומים / שואלים אותי למה כל כך הרבה שנים לא הוצאתי אלבום. ובכן, כל הנושא הזה של הוצאת אלבום השתנה. מי מוציא היום 100-150 אלף דולר על אלבום שרק יוצא וכבר מעתיקים אותו? פעם זה היה מקור הכנסה, אבל הרבה שנים שלא.

”

**הרב, יש בעיה.
הבטחתי לשיר
ביומולדת שלך,
והנה באותו
יום נפלה לי
ההופעה הכי
גדולה בעולם.
מה לעשות?
שקט השתרר
למשך דקה
ארוכה בצד
השני. ואז
שמעתי את
הרב אומר:
חבל, חבל.**

לפני. ב"ה, הילדה הזאת היום חיה ונשואה כבר שנים, בריאה ושלמה. על כל פנים, שם פגשתי את יו"ר עזר מציון הרב חנניה צ'ולק, ובסוף הערב הוא פנה אלי עם פדידה ואמר: אתה הרי נוסע בעולם ומכיר אנשים. אנחנו כעת רוצים להקים הוסטל לילדים חולי סרטן שזקוקים לטיפולים, אז אם אתה נתקל במישהו בעולם שרוצה לתרום - נשמח שתעזור לנו.

בערב פורים, כמה חודשים לאחר מכן, קיבלתי טלפון מחבר יהלומן בשם יוסי לורנצי. הוא אומר לי: דדי, אני רוצה שתבוא איתי למסיבת פורים אצל מישהו בבית. ולמי הוא לקח אותי? למוטי זיסר ז"ל. יוסי אמר: תשמע, הוא קצת חולה, וצריך לשמח אותו. באתי לשם עם עמירן דביר, ושרנו ושימחנו במשך שעות, ממש הוצאתי את הנשמה שלי. הופענו עד 6 בבוקר (!). בסוף הערב/בוקר, זיסר מביא פנקס צ'קים ואומר: תקשיב דדי, נתת לי כח לעוד 10 שנים קדימה. ב"ה, הקב"ה הציל אותי ואני רוצה לעשות משהו גדול. מה אתה רוצה? אמרתי לו: שמע, אתה לא תאמין, הופעתי לא מזמן בשביל "עזר מציון" ו... הוא מיד עצר אותי ושאל: מה זה עזר מציון? אשתו, ברכה, עבדה אז בפנימיית ג' בבלינסון, ומיד אמרה: עזר מציון? זה מלאכים! והוא שאל: אוקיי דדי, מה אתה רוצה? אמרתי לו: אני רוצה מיליון דולר בשבילם. הוא התחיל לצחוק, ואמר: אתה רוצה שאהיה שוב חולה? אמרתי: לא, אבל הקב"ה עזר לך, בוא תעזור לילדים. הוא נתן לי אז על המקום צ'ק על 400 אלף דולר. ב'6 בבוקר, כשסיימנו, נסעתי מיד מביתו של זיסר ברחוב אנילביץ', לביתו של צ'ולק, ואמרתי לו: קח. לא ביקשתי כלום על ההופעה אצל זיסר, הכל הלך בשביל התרומה הזאת. לאחר מכן, ארגנתי פגישה מסודרת בין זיסר וצ'ולק במשרד, והשאר היסטוריה. זו היתה תרומת הייסוד של בית "אורנית" ושל "בנק מח העצם".

כשעושים משהו מהלב, מצווה, זה מה שמתגלגל. הקב"ה בוחר לו צינור שישמח את עם ישראל, ואם אתה מצחצח את הצינור ועושה הכל לכבודו יתברך, אתה רואה את הפירות. עד היום התקבלו 3,000 תרומות של מח עצם, וכל זה נרשם בשמים גם לזכותי.

פארק הירקון / בערב בחירות '96, מוטי החליט להרים הפקה מוזיקלית ענקית. באותה תקופה, מוטי ואני, שבאנו מרקע חסידי, היינו עושים בכל הזדמנות "טיש", יושבים ושרים יחד, וכך קמה

"חבורת הטיש" בניצוחו של המנצח שוקי פורר, שמנתה חברי מקהלה כמו יוסי גרין, מוטי, דודו פישר, ישראל גוטסדינר, חנוך וינדרבוים, אפרים ברנד ועוד. ואז, ב'96, מוטי להחליט עשות את הטיש הכי גדול בעולם. הוא שכר את פארק הירקון, והביא למופע את מרדכי בן דוד, אברהם פריד ואותי, עם תזמורת של מאה נגנים. הגיעו 150,000 איש. זה היה משהו בומבסטי, בלתי ניתן לתיאור.

איש השמחה / ישי לפידות

זו כנראה אחת המשימות הקשות בסוף השנה הזו: לסכם את דדי ב־200 מילה. אבל במחשבה שנייה, אולי אקח לי מילה אחת, מילה שכל־כך מתאימה לימי החג הקרב ובא וכה מתאימה להגדיר את דדי גראוכר: "שמחה".

דדי הוא בעיקר ולפני הכל - איש שמח. איש השמחה. מהיום הראשון שהכרתי את האיש היקר הזה (כן, הוא "איש" ו"אדם" הרבה לפני שהוא אמן), אי אפשר היה שלא להבחין בטוב הלב, בשמחת הלב, באושר הלב ובעיקר במאור הפנים שקורנים ממנו אל הזולת.

דדי הוא אדם שלא שומר את המתנות האלה לעצמו. דדי הוא "שתפן", אוהב לשתף. בעיקר, את שמחת החיים שלו, את האופטימיות, את ההסתכלות החיובית שלו על העולם כולו גם בזמנים הקשים ביותר...

דדי האהוב הוא לפני הכל מנוע רב עוצמה של שמחה, אופטימיות ואי־יאוש. כל הדברים האחרים שאתם מכירים בו - שירה, הופעה, התלהבות וחיוניות, הכל מונע מאותו מנוע שמחה מטורף שמסתובב בדדי מאז לידתו.

וחוץ מכל זה, סלחו לי, אבל אני משוחד. קשה יהיה לי לשכוח את האדם שבוקר אחד לפני 25 שנה התקשר אלי בהפתעה והודיע: אני יודע שמעולם לא הייתם אתה וזוגתך בניו יורק. לכו לארוז. אתם טסים איתי הלילה למופע ענק של "אוהל" במנהטן. אני מבקש להציג את המלחין של "הוא יגאל אותנו" לקהל האמריקאי...

זהו איש השמחה והאהבה, דדי גראוכר.

אותו באוזן: מה אתה עושה הערב, אחרי ההופעה? והוא אמר: אני חוזר למלון אלכסנדר בתל אביב, שם אני מתארח. אמרתי לו: אני רוצה שתבוא איתי הערב לשמח יהודי חשוב. באותו ערב לקחתי אותו לבית של מוטי זיסר בבני ברק, שהיה אז חולה ל"ע, ועשינו שם הופעה שלמה במשך שעותיים. הלילה הזה פתח עולמות: כל הרעיון של המופע הגרניזי "ערים מצדיעות לירושלים" עם פריד, הלחנים של יוסי גרין והסימפוניית, הכל נולד באותו לילה.

רודי ג'וליאני / בקיץ תשנ"ו, נסעתי לנופש למלון גדול בהרי ניו יורק, היכן שבמוצ"ש נחמו יש תמיד הופעות חסידייות ואוכל כשר, מין פסטיבל שכזה אליו באים אלפי יהודים שנמצאים בהרים בקיץ. היתה שם הופעה גדולה במוצ"ש נחמו, ואז שאלו אותי, בלי הכנה: שמענו שאתה יודע לשיר, אתה מוכן לעלות לשיר שני שירים? אמרתי לעצמי: אני אצטרך לשחק אותה פה. אז חבשתי משקפי שמש, ושרתי להם "ברוך הגבר" ברוקנרול, והקהל היה בעננים. ירדתי מהבמה, ואז מגיע אליי המפיק דינג, אותו מפיק שהיה אצלי בשבת בגבעתיים, ואומר לי: בוא רגע בבקשה הצידה, ואז החתים אותי על המקום על 5 הופעות בניו יורק. חשבתי שאני לא מאמין. זה היה החוזה הראשון שלי עם דינג.

באותו ערב, בקהל ישב יהודי בשם ברוס טייטלבוים. הוא הציג בפניי את עצמו ואמר לי: שלום, אני ראש הסגל של ראש עיריית ניו יורק, ומאד נהנית מהשירה שלך. אשמח שנהיה בקשר. כמובן שעניתי לו: בשמחה. בכיר בעיריית ניו יורק, מה רע. עברה שנה, בינתיים הופעתי בהאסק ובמדיסון סקוור גארדן וכל האולמות הגדולים בניו יורק. ואז אני מקבל טלפון מברוס: אתה זוכר אותי? אמרתי שכן. הוא ביקש להיפגש. באתי אליו, והוא אמר לי: הבוס שלי, ראש העיר ניו יורק רודי ג'וליאני, רץ כעת בפעם השנייה לראשות העיר, ואנחנו צריכים אותך בשביל הקמפיין המיועד לקול היהודי, כי אתה מאד פופולארי שם, אתה מוכן להירתם? שאלתי: מה זה דורש ממני? והוא ענה: להיות כעת חודש פה איתנו, היכן שג'וליאני יגיע לנאום אצל היהודים - אתה תשיר, עם תזמורת נגינה. אמרתי לעצמי: הוא טוב ליהודים, נכון? אז הוא טוב גם לי. הסכמתי, ואמרתי לו: אבל בתנאי אחד. ברוס שאל: קשור לכסף? אמרתי: לא, התנאי הוא שרודי חייב ללמוד שיר אחד שלי, ולשיר איתי. עכשיו, זה רודי ג'וליאני, איטלקי גוי, ראש עיריית ניו יורק...

באתי למשרד ראש העיר, שמתי להם שם בטייפ את "הוא יגאל אותנו", ולימדתי את ג'וליאני ואת כל הצוות לשיר את ה"ניי ניי ניי" שבתחילת השיר, והם הלבישו על המנגינה מילים באנגלית: "עוד 4 שנים" (כלומר, קדנציה נוספת לג'וליאני). הופעתי אתו חודש שלם, כמעט כל יום. באחד הימים היתה לנו הופעה יחד ליד ישיבת פלטבוש. מי שעשה לג'וליאני את הקמפיין, היה הקמפיין של רולנד רייגן. הוא לא האמין למה שהוא רואה: 14,000 איש הגיעו לאירוע הזה. בסוף, ג'וליאני אכן לקח את הבחירות ונבחר לעוד 4 שנים. כליל הבחירות, היינו ערים עד 5 בבוקר. ב־9 בבוקר, מתקשרים אליי מהקבלה של המלון ואומרים: מר גראוכר, יש

זיכרון מנחם /

אחד התאריכים הכי חשובים לזמר הוא הקפות שניות, מוצאי שמחת תורה. באחת השנים בתחילת הדרך, לא היתה לי הופעה בערב הזה, והיה לי צער בלב. ואז קיבלתי טלפון מהרב ברוך צ'יט. הוא אמר לי: דדל'ה, אתה מופיע הערב? כשאמרתי שלא, הוא ביקש שאבוא אתו לאיזה מקום. עליתי יחד אתו לירושלים, והוא הביא אתו את הגיטרה וכמה בחורים, והלכנו לבית של מנחם ארנטל ז"ל, שהיה חולה אז. שרנו לו שם שירי רגש ושמחה, היה ערב מדהים. בשלב מסוים מנחם לא הרגיש טוב והלך לחדר שלו, אבל לא ויתרתי והלכתי אחריו ושרתי לו גם שם, ובסוף, ביקשתי ממנו שישים את ידיו על ראשי ויברך אותי. הוא בירך שאהיה זמר מצליח ושאוכל לשמח הרבה יהודים.

לימים, הוא נפטר, וקבעו מופע לזכרו ולגיוס כספים לארגון "זכרון מנחם" (שקרוי על שמו), עם אברהם פריד ואיתי, ביד אליהו. לילה קודם, הגעתי לבית של הוריו, מירי וחיים, כדי לקחת כמה כרטיסים למופע. ראיתי מולי זוג הורים יושבים ובוכים, עם הכרטיסים לידם. זה הניע אותי רגשית, וכשחזרתי הביתה, במשך כמעט לילה שלם ישבתי ליד הפסנתר ובכיתי, ואז יצא לי השיר "מנחם", המילים והמנגינה. בבוקר התקשרתי אליהם ואמרתי: אני רוצה שתשמעו שיר, שכל הלילה בכיתי אותו. לאחר מכן, קראתי למי שליווה אותי בנגינה במשך הרבה שנים, אלי יחיאל, ואמרתי לו: תכתוב דחוף עיבוד, כי אני רוצה לשיר את השיר בבכורה כבר הערב ביד אליהו. בתקופה ההיא, אף אחד לא כתב שיר בעברית לשיר למופע חסידי. היום שיר בעברית נהיה אופנה, אבל אז זה היה מהפכני. שרתי את השיר באותו ערב, וגם הכנסתי אותו לאלבום הבא שלי.

ותראה איך שמטוב מגלגלים זכויות: בהופעה, על הבמה, אמרתי לפריד: תוריד רגע את המיקרופון. התזמורת ניגנה, ואני שאלתי

המעטפה המסתורית ואלפי הכרטיסים / אברהם פריד

"את דדי אני מכיר כבר כ־30 שנה. הכרנו מאחורי הקלעים של אחת ההופעות בה השתתפנו שנינו. הכרתי אדם שמח, מצחיק, מלא בשמחת חיים, שהשמחה שלו הדביקה את כולנו. ובעיקר, הוא מלא באנרגיה שתמיד סחפה אחריו את כולם. הופענו יחד לא מעט פעמים, וחופי מזה שהוא זמר גדול, עם יכולות ווקאליות יוצאות דופן, הוא לפני כל דבר אחר - מענטש. היה כיף להופיע ולשיר אתו."

"לא מזמן, זכיתי לשמח את דדי והמשפחה בחתונה של בנו, ואז עלינו הוא ואני לבמה, כמו בימים הטובים. לראות שוב את החיוך הכובש שלו ולשמוע ממנו עוד הלצה, בהחלט החזיר אותי לעבר, אז הופענו יחד בהאסק ובעוד במות רבות ברחבי העולם."

יובל טטופל מספר: "לפני כ־20 שנה, התקשר אליי יום אחד דדי, מניו יורק. הוא שאל היכן אני נמצא כעת, וכששמע

שאני בבני ברק, ביקש שאקפוץ לכתובת מסוימת במרכז העיר, ואאסוף משם מעטפה עבורו. הוא ביקש שכשהמעטפה תהיה אצלי, אתקשר אליו. צלצלתי אליו עם המעטפה. הוא שאל: תגיד, מתי המופע של זיכרון מנחם? אמרתי לו: הערב, ואני גם אמור להיות שם, כי אני עובד עם מונה רוזנבלום."

"הוא אמר לי: 'תקשיב, שמעתי שנתורה כמות נכבדה של כרטיסים שלא נמכרו. במעטפה שבידך יש כמה עשרות אלפי שקלים. אני רוצה לדאוג לארגון, ואני מבקש שתקנה בכסף הזה את כל הכרטיסים שנשארו'. הקדמתי לבוא לאולם, ושאלתי אם נשארו כרטיסים. אמרו לי שנשארו למעלה מ־1,000. אז אמרתי שאני רוצה לקנות את כל הכרטיסים שנותרו. הם לא האמינו, אבל זה מה שהיה, קניתי למעלה מאלף כרטיסים. עמדתי שם בחופי עם הכרטיסים, והפצתי את הבשורה שמי שרוצה להיכנס ללא תשלום, יכול לקבל אצלי כרטיס בחינם. האולם היה מלא מפה לפה, ואף אחד לא ידע שדדי הוא זה שקנה בעצמו למעלה מ־1,000 כרטיסים, כשהוא אפילו לא נכח באירוע."

המצב הרפואי / לפני כשנתיים הובהלתי לבית החולים, לאחר

שאיבדתי את ההכרה. במשך כמה ימים הייתי ללא הכרה, מונשם ומורדם, ובמצב לא טוב. ב"ה, לאט לאט התחזקתי ויצאתי מזה. קיבלתי אלפי מכתבים וטלפונים מכל העולם, אנשים התקשרו לעודד אותי. במהלך השנים, נהגתי לפני כל מופע גדול, כמו האסק או כל הופעה גדולה אחרת, ללכת לילה קודם להתנדב ולשיר לילדים חולים ומקרים מעין אלה, כדי לתת לקב"ה, שתהיה לנו סיעתא דשמיא. כעת, כל זה חזר אליי, ובכיוון ההפוך. אינספור אנשים התקשרו ובאו לעודד אותי."

כיום, אני עדיין משתקם לאט לאט, ומודה לכולם על כך שדאגו והתפללו עליי, ומודה לכל אלה שהחזירו לי אהבה ואכפתיות על מה שהענקתי כל חיי. ב"ה, הקב"ה זיכה אותי במשפחה מדהימה ותומכת, ילדים טובים ואישה טובה, ובכל יום אני מודה לקב"ה על כך, וגם על כך שהעניק לי את הזכות שדרכי יבואו הרבה דברים טובים לעם ישראל."

הדבר שהכי חשוב לי, ועליו אני כולי תפילה לה', הוא שהקול שלי יחזור למקומו, כדי שבסופו של דבר אני אוכל לשיר בקול רם:

"הודו לה' כי טוב, כי לעולם חסדו". ■

מישהו שמחכה לך דחוף בחדר התה. התארגנתי וירדתי מהר, ומי מולי? ג'וליאני. הוא אמר לי: אתה הפגישה הראשונה שלי בכהונה השנייה שלי כראש עיר, ואני ממנה אותך להיות הזמר שלי בכל אירוע רשמי שקשור בישראל וביהדות. והוא קיים. בכל אירוע שכזה - הזמינו אותי. נהיינו חברים מאד טובים. הוא היה כל כך מבסוט ממני, עד שהוא אפילו קרא יום על שמי בניו יורק, "דדי דיי". באותו יום, כל החדשות בניו יורק נפתחו כך: "גוד מורנינג,

דה דיי איז דדי דיי" (בוקר טוב, היום זהו יום דדי). יש לי על כך אפילו תעודה רשמית. במשך תקופה ארוכה ג'וליאני גם הגיע לכל ההופעות שלי בניו יורק, ובכל פעם שהוא עלה לבמה, כולם היו מתחילים לשיר לו את "הוא יגאל", שיר הקמפיין.

ישי לפידות / ישי כמובן היה המלחין של "הוא יגאל", ובאותה שנה הופעתי עם השיר בהאסק, וגם ג'וליאני הגיע לאירוע. צלצלתי אז לישי, שהיה נשוי טרי, ואמרתי לו: מה אתה עושה היום? יש לך משהו מיוחד? הוא אמר: לא. אמרתי: מצוין. אתה ואשתך באים איתי הלילה לניו יורק. הבאתי אותו להאסק, וכששרתי את "הוא יגאל", ביקשתי שיעמוד בקהל. התאורה האירה עליו, ואמרתי לקהל: תכירו, זה ישי לפידות, המלחין של "הוא יגאל אותנו". תמיד הקפדתי לפרגן לכולם, להוציא את הנגנים והמלחינים מאחורי הקלעים, ולתת להם להיות חלק מההווה ומהבמה שלי. זו לא חכמה שאתה עומד בפרונט וכולם נשארים מאחורה. כל אחד רוצה את ההערכה שלו ואת החלק שלו.

את ישי הכרתי לראשונה באולפן של אריה ברונר. הוא הקליט אז עם האחים ברונר שירים ל"חסידיש", ואז לקחתי מהם את "הוא יגאל" ואת "וקווי ה'". נתתי לשניהם ביצוע רוק חזק והם הפכו ללהיטים. כששמעתי אותם באחד הימים מקליטים שיר קצבי בשם "וזכנו", באתי לאחר ההקלטה לישי ואמרתי לו: תודה רבה ישי. הוא שאל: על מה? ואמרתי לו: על כך שאתה מוותר על השיר הזה בשבילי... ביצעתי אותו באלבום "רצה".

עמירן דביר / היה יהודי עשיר בתל אביב, יהלומן בשם אשר שנקוב. הוא היה עורך מסיבות פורים, ופעם הזמין אותי. הגעתי אליו יחד עם אביו של עמירן דביר, יוסי דביר, שהיה מנגן בזמנו. בשלב מסוים, יוסי יצא לכמה דקות לשתות משהו, ובדיוק אז אשר אמר לי: עכשיו תשיר משהו. אבל מה אעשה? אין לי ליווי, יוסי יצא החוצה! עמירן היה אז בן 7, ועמד ליד האורגן. שאלתי אותו: מי אתה? והוא אומר לי: אני הבן של הנגן. אמרתי לו: מצוין, אז תנגן. זו היתה ההופעה הראשונה שלו לפני קהל. התחברנו כבר אז כמה שנים לאחר מכן, כשהוא בסוף גיל העשרה, התחלנו להופיע ביחד באופן קבוע, ולקחתי אותו איתי לכל העולם, לאירועים הכי גדולים בניו יורק, ברזיל, לונדון, ואיפה לא. אותו ואת כל התזמורת. זו ההזדמנות שלי להודות לו, כי מאז שנפלתי למשכב, לפני מספר שנים, הוא שומר איתי על קשר יומיומי, וגם לומד לכבוד רפואתי. אצלו רואים איך מי שיש לו הכרת הטוב - יש לו יראת שמים. ואני מודה לו על כך, זה מאד חזק ומחזק אותי.

אתה בחרתנו", "תהא השעה הזאת", "מלוך על כל העולם כולו", "ותן בנו". אלו הם ארבעה שירים שאין אחד שלא יודע לפזם אותם בעל־פה, גם מתוך שינה, אך לא רבים יודעים שהמלחינים שעומדים מאחורי שירי נכסי צאן־הברזל האלו, כפי שהם מכונים, הם כלל אינם מוזיקאים מקצועיים. מלחיני ארבעת השירים האלו, ועוד אין ספור להיטים חסידיים ידועים מאד, שקועים ברובם בעולמה של תורה.

חלקם מרביצי תורה ידועים, חלקם משגיחים בשיבות וחלקם אברכים היושבים ולומדים כל ימיהם. השירים הללו, הולחנו על־ידם בהזדמנויות שונות ובמקומות שונים, וזכו להצלחה מסחררת בקרב הציבור, כאשר מדובר על שירים שהולחנו ברובם לפני שנים רבות, אך עדיין לא נס ליחם ותוכלו לשמוע אותם בכל חתונה אליה תגיעו, או אף בשמחות בית־השואבה הרבות שנערכות בשנים כתיקונן בכל בית כנסת ובכל ישיבה בשעריה תיכנסו.

לרגל חג הסוכות, חג השמחה עליו נאמר "זמן שמחתנו", שוחח מגזין "קול פליי" עם חשובי המלחינים החסידיים שבדור שלנו, מלחינים שהמוזיקה אינה המקצוע העיקרי שלהם אלא עיסוק צדדי בחייהם, אבל כאלו שזכו ששיריהם יושרו בכל בית יהודי וייזכרו לדורי־דורות.

בשיחה השתתפו הרב יצחק אונגר, המלחין הנודע לבית ויז'ניץ, הרב חיים בנט, מלחין חצר סערט ויז'ניץ, הרב מנחם אירנשטיין, מלחין חסידי וותיק בחצר גור, הרב אליעזר קאליש, מלחין נודע בחצר הקודש בעלזא, הרב מנחם אלבוים, מלחין חצר הקודש נדבורנה, הרב משולם גרינברגר, מלחין בחצר הקודש דושינסקיא והרב פנחס ברייער בנו של הרב יוסף צבי ברייער, מלחין בחצר בעלזא וראש ישיבת בעלזא בבית חלקיה.

"הלחן ירד אליי מהשמיים"

■ מה הביא אתכם לעסוק בהלחנה, שאלנו אותם לפני הכל. איך הכל התחיל?

הרב אליעזר קאליש מבעלזא, אברך צעיר, הוא בנו של הרה"ג שלמה קאליש, מנהל רוחני בישיבת נדבורנה ומלחין נודע מאד, שהשירים החסידיים שהלחין נהפכו ללהיטי כל חתונה שמכבדת את עצמה: "תהא השעה הזאת", "פתח שערי שמים", "וכל אשר יעשה יצליח" ועוד ועוד. גם הבן, הרב אליעזר, הלחין כמות נכבדה של לחנים ידועים, ובהם "כתר יתנו לך" (אייזיק

האניג), "כי אתה הוא מלך", "אשרי מי שגדל בתורה", "מצליח משיח" (אברהם פריד), "שומרי מצוותיה" (מרדכי בן דוד) ועוד. האם הכישרון משפחתי? שאלנו אותו. "הכישרון הוא משמים, לא קנינו אותו בשום מקום..." הוא משיב בענווה. גם הוא וגם אביו, הרב שלמה, משתתפים

במקהלת בעלזא כזמרים מן המניין. "ההלחנה התחילה אצל אבי אחרי החתונה", הוא מספר לנו. "את אחד השירים הראשונים שלו שרו משפחת ניילנדר, כמה אחים מחסידות דושינסקיא ששרים יחד במקהלות. אחד מהם למד עם אבי בכולל, ובאמצע הלימוד אבי שר לעצמו קטע של שיר, והחברותא שלו שאל אותו מה זה. אבי ענה לו בביטול

שזו סתם מנגינה, אך ניילנדר השיב לו שזה שיר יפה וכדאי שהוא ינסה להלחין. מיד אחרי זה אכן הלחין אבי שיר ארוך וכבד למילים 'רננו צדיקים'. בבעלזא עצמה, הוא החל להלחין בבר מצווה של הרה"צ אהרון רוקח, בשנת תשמ"ט. הוא הלחין אז וואלס מיוחד, וכן את 'הבט משמים'."

הרב מנחם אירנשטיין, מלחין ותיק ומוכר מאד מחצר גור, ציין כבר לפני מספר שנים 60 שנות הלחנה. מאחוריו כבר מאות לחנים ידועים, ובהם השיר "אתה בחרתנו" הידוע והמפורסם. הרב אירנשטיין מספר לנו שהכל החל עת ביקשו ממנו בצעירותו לנהל מקהלת ילדים. "היה זה לפני כ־45 שנה. ביקשו ממני באגודת־ישראל להקים מקהלה, בכדי שנוכל להופיע איתה בסיומי הש"ס ובשמחות בית־השואבה. היה צריך אז חומר למקהלה, וכך יצא שהלחנתי את כל השירים לשני התקליטים שהוצאנו אז עם המקהלה, 'שירה חדשה' שמה. כך הכל החל."

הרב יצחק אונגר מויז'ניץ, לו קרוב ל־1,000 לחנים בלעה"ר, מספר שהוא החל להלחין בגיל מאד צעיר. "הייתי ממש אחרי בר־המצווה כשיצא הלחן הראשון, ועד היום אני עדיין ב"ה מלחין. לא יכול להגדיר איך נכנס לי הלחן הראשון וכן כל השאר, כי קשה לי מאד להגדיר איך יוצא לי שיר. שאל אותי פעם האדמו"ר הישועות משה מויז'ניץ זצ"ל איך מלחינים שיר, והשבתי לו שאם אגלה, כולם ילחינו... זה פשוט יורד אליי מלמעלה, כהשראה משמיים."

יגעלזו חתס

מלחיני חצרות
החסידים, מספרים
בשיחה מיוחדת ערב
חג הסוכות כיצד נוצר
לחן חסידי, מה דעתם
על המוזיקה החסידית
המתנגנת היום,
איך נולדו הלהיטים
החסידיים הידועים
שלהם, ומדוע לעתים
גם לחץ הוא גורם לא
רע בכלל להלחנה •
זמן שמחתנו

יהודה רוזנבוים
צילומים: שוקי לרר, העולם החרדי

יחידים

ללמוד מוזיקה ואף מימן חלק מהשיעורים הראשונים. בית האדמו"ר היה אחד המקומות הראשונים ששמע את יצירותיו של חיים בנט, עוד לפני שיצאו לאור העולם. שם קיבל את הברכה ליצירתו, ומשם שאב כח לשמוח ולשמח כל השנים, אם זה במסגרת תזמורת החתונות הפעילה או במסגרת הביקורים בבתי חולים עם מקהלת הילדים 'רננו חסידים' שבניצוחו.

"אני רואה את הצעירים לנגד עיניי - מספר ר' חיים - והמטרה ביצירה שלי היא למנוע מהם את המוזיקה הקלוקלת שלצערנו מגיעה אלינו גם מפה וגם ממרחקים, וילדים כידוע מאד נסחפים למוזיקה. אני מרצה על כך הרבה בחיידים ובסמינרים ושיבות, בהרצאה תחת הכותרת 'כוחו של ניגון'.

"חלק גדול מהנושרים לצערנו - והיו לי שיחות עם הרבה הורים אחרי הרצאות שנתתי - החלו להידרדר מנגן קטן שהיה מלא במוזיקה. היום אי אפשר באמת לבקר דברים כאלה שנכנסים לבית. פעם ילד היה מגיע הביתה עם דיסק גדול והאמא היתה רואה מה מביאים, ואילו היום ממלאים את הנגנים במוזיקה ואי אפשר לשלוט על זה, וזה פשוט מידרדר את הילדים. הם שומעים מוזיקות שונות ומשונות, ושיר סוחב שיר, ועוברים מפה לשם".

לפני כשלושים שנה קיבל ר' חיים בנט שיחת טלפון מעניינת. על הקו היה איש עסקים ויזם חרדי צעיר שסיפר כי הוא עם עוד כמה שותפים, מתכננים להקים עיר חרדית חדשה באזור השומרון, ששמה בישראל יהיה 'עמנואל'. היזמים הצעירים שישבו וחשבו כיצד לפרסם את הדבר ולהביא כמה שיותר משפחות להתעניין בעיר החדשה, הגו רעיון שיווקי מבריק וחדשני. משהו שונה, ייחודי, שמעולם לפני כן לא קרה בציבור החרדי: עריכת 'שמחת בית השואבה' במתכונת ענקית, שתיערך על אדמת העיר המתוכננת, בהשתתפות רבנים ואישי ציבור מפורסמים, וכן הופעה מוסיקלית גדולה עם תזמורת, מקהלות וזמרים, שתגרום לאנשים לרצות לצאת מבתייהם ולבוא אל הקרקע החדשה שנבנית. לשם כך, פנה אותו נציג היזמים ר' חיים בנט, בקשתו של היזם הייתה להזמין את ר' חיים בנט ומקהלתו להופיע על בימת האירוע הגדול, עם שיר חדש שר' חיים ילחין במיוחד לאותו אירוע גדול.

ר' חיים בנט שמח על הפניה אליו ועל ההזדמנות להיות חלק מהדבר הגדול הזה, שגם יכול להביא לפרסום גדול של מקהלתו. לאחר שסיכמו ביניהם את שאר הפרטים, קבעו השניים כי השיר יהיה מוכן בתוך שבועיים, ואז יתחילו החזרות לאירוע הגדול שיתקיים בחול המועד סוכות. "עברו כמעט שבועיים", מספר ר' חיים בנט, "ועדיין לא הלחנתי שיר. הייתי טרוד בהרבה עניינים אחרים, וגם כשהיה לי מעט פנאי, לא יכולתי להלחין שיר חדש כי לא מצאתי פסוק עם מילים מתאימות. המילים הראשונות עליהן חשבתי, היו 'עוצו עצה ותופר, וכו', כי עמנואל". אבל חוץ מהמילים 'עמנואל' שבאמת התאימו, שאר המילים בפסוק הזה לא התאימו למה שחיפשו היזמים של העיר.

"ביום האחרון שלפני המועד עליו סיכמנו שהשיר יהיה מוכן, התחלתי להילחץ. אין לי מילים לשיר ובטח לא לחן... אשתי, שראתה כי אני לחוץ מכל העניין, הציעה שניקח ספר תנ"ך ופשוט נתחיל לעבור עליו, אולי נמצא פסוק מתאים. הייתי די פסימי מהרעיון שבדיקו ברגע האחרון נתחיל לעבור על כל התנ"ך כדי למצוא מילים מתאימות. אבל מכיוון שזה היה הרעיון היחידי שעלה לנו, אמרנו ועשינו. הוצאתי תנ"ך מארון הספרים, והתיישבנו ליד השולחן, להתחיל לחפש מילים. פתחת את הספר בצורה אקראית, וזה היה בספר "ישעיהו" בפרק כ"ו,

הרב מנחם אלבוים מנדבורנה, שהלחין את השיר המפורסם "ותן בנו" ועוד שירים רבים, מספר אף הוא על תחילת ימי ההלחנה: "את 'ותן בנו' הלחנתי לפני עשרות שנים, כאשר בנדבורנה החלו לשיר אותו באירועים לפני כ-35 שנה. השיר הולחן ליאריצייט של האדמו"ר זצ"ל, שנפטר כמה שנים לפני כן. למדתי אז בישיבה והייתה אז שבת התאחדות, והייתה בישיבה שאיפה לרוחניות, והמילים 'ותן בנו יצר טוב' מאד התאימו. כאשר הלחנתי את השיר, חצי שנה השיר 'שכב' אצלי בבטן והתביישתי ללמד אותו, לא ידעתי איזה להיט הוא יהיה, חשבתי שהוא שיר פשוט. אבל החברים בישיבה שידעו שהלחנתי אותו פשוט 'פרצו' ושרו את השיר הזה, בלי רשות, בשבת ההתאחדות, והוא עלה לטונים הכי גבוהים בשירה, עד שקירות בית הכנסת כמעט רעדו מהעוצמה. עוד לפני שפורסמה הקלטת עם השיר, הוא נודע בכל הארץ. היה זה לאחר שאחי התחתן בירושלים,

טיש בדושינסקי

הרב מנחם אלבוים

הרב מנחם אלבוים

מעמד בחצר גור

ושרתי ביחד עם ה'פויקער' במקורפון את השיר הזה, והוא פשוט פרץ כרוח סערה. חצי שנה לאחר מכן לא היה ילד שלא שר אותו. הוא עף כמו רוח לכל שדרות הציבור".

יובל שנים של יצירה יהודית

השם 'ר' חיים בנט' מחזיר אותנו מיד למוזיקה החסידית הטובה של פעם: "מכניסי רחמים", "הנה אנוכי", "אבינו אברהם", "כה יאמר", "מזמור שיר ליום השבת", "נר לרגלי", "ויעשו כולם אגודת אחת", ועוד אין ספור שירים שרובם הוקלטו בסדרת אלבומי "רננו חסידים - ניגוני בית סערט וז'ניץ".

ר' חיים בנט ציין לאחרונה יובל שנים של יצירת מוזיקה יהודית. שנים על גבי שנים שהוא המלחין ומנצח המקהלה בחסידות סערט וז'ניץ החיפאית. הוא היה מקורב לאדמו"ר הקודם זצ"ל שנפטר לפני מספר שנים, שהיה זה שדחף אותו

להלחין שיר מסוים. האמת היא שזה מדהים, אך השירים הכי טובים יוצאים בשעת לחץ להלחין".

הרב ברייער: "אבי עדיין לא יכול להלחין לפי הזמנה. הוא צריך 'להתבשל' על המילים ולפי זה להלחין. הוא לומד את פירוש המילים, ואחר כך מנסה להתאים את המנגינה לפי הפירוש. בבעלזא, רוב השירים המושרים בטישים, הם שיריו של אבי, שהם מאד ארוכים, ואתה ממש מרגיש בהם את פירוש המילים. לאבי יש שיר בשם 'משכני אחרין נרוצה', וסיפר לנו חסיד גור שהיה אצל האדמו"ר ממאקאווא, שהרבי אמר לו שמי שהלחין את היצירה הזו, ודאי למד את כל המדרשים והפירושים עליה. שאלתי על כך את אבי, והוא אישר לי שהוא אכן למד את המדרשים בעניין לפני שהלחין את היצירה".

הרב משולם גרינברגר, מספר שמאחורי הלחן המיוחד

טיש בחצר ויז'ניץ

הרב יצחק אונגר

הרב מנחם אלבום

טיש בחצר נדבורנה

של "דוד המלך" (ישראל ורדיגר), עומד גם סיפור מיוחד. "הקטע השלישי של השיר, הקטע הגבוה שעולה במילים 'דוד המלך עליו השלום' וכו', מולחן במנגינה אותה מתפללים הילדים במילים 'יענך ה'". עשיתי זאת במחשבה תחילה, לאחר ששמעתי ילדים שאומרים תהלים במנגינה הזו ונזכרתי בסיפור מיוחד שהיה בזמן השואה. צדיק מסוים אסף קבוצה של ילדים ואמר להם שגם אם לא ייזכרו בצוק המאורעות הנוראות את מילות התהלים הקדושות של דוד המלך, שיגידו וינגנו לפחות רק את הניגון, וזאת משום שהניגון הזה מקובל דור אחר דוד מפי דוד המלך עצמו, ונודעת סגולת הניגון שלו כמעורר רחמים. כשהלחנתי את 'דוד המלך', חשבתי שאם אני אצרף לשיר את קטע הלחן הזה, בצורה מעט יותר מהירה ומתאימה לשיר, בכל פעם שישירו אותו, הוא יעורר רחמים בשמים".

שיר שהולחן בהזדמנות מיוחדת, הוא 'וזכר' של ר' מנחם אלבום. "פעם, כבחורים בישיבה, נסענו באוטובוסים למערת

שנפתח במילים 'ביום ההוא יושר השיר הזה בארץ יהודה', ובהמשך 'פיתחו שערים ויבוא גוי צדיק שומר אמונים'. היינו בהלם. רק פתחנו את התנ"ך ומיד מצאנו מילים שאין מתאימות מהן למה שאנחנו מחפשים... באותו רגע ראינו בחוש מה זו סייעתא דשמיא אמיתית. אחרי שנרגענו מההפתעה הגדולה הזאת, החלטתי להתחיל מיד להלחין מנגינה למילים. אם זכיתי לכזאת סייעתא דשמיא, אז ננצל את זה עד הסוף. ב"ה הצלחתי גם בזה. זה התאים בדיוק למעמד העצום שהיה אז.

"ובאמת, ב"ה באירוע עצמו כשהמקהלה שרה את השיר בליווי התזמורת, הקהל העצום שהיה שם התלהב מאד מהשיר ו'התחבר' אליו מהר. מאותו רגע השיר הזה הפך ללהיט גדול מאד, וב"ה אפילו עד היום שרים אותו בהרבה אירועים וחתונות".

היצירה האלמותית על ברכת המזון

הרב משולם גרינברגר, אברך צעיר מחסידות דושינסקיא, הוא מלחין השיר שהתפרסם מאד לאחרונה, "מלך" (יונגערליך), ובאמתחתו עוד לא מעט להיטים כמו "אם מצאתי חן בעיניך", "נודה לך", "דוד המלך" ועוד רבים. גרינברגר מספר כי התחיל להלחין בגיל 17. "בגיל הזה הלחנתי את השיר 'נודה לך'. בתור בחור התחלתי להלחין כמה שירים, ואת 'נודה לך' שלחתי למלחין הרב יוסף צבי ברייער מבעלזא, שלמד אז עם אבי בדושינסקיא. הייתי אתו בקשר, והוא המליץ לי לשלוח את השיר לר' יוסף משה כהנא מ'לחיים'. השיר אכן הופיע באלבום שהפיק כהנא, "מתיקות 2", והפך ללהיט היסטורי בכל חתונה. האלבום עצמו אף נקרא על שם השיר הזה.

חשבת שזה יהיה כזה להיט? אנחנו שואלים את גרינברגר. "האמת היא שלא חשבתי על כלום, פשוט הלחנתי ושלחתי את השיר הלאה. הלחנתי אותו עוד לפני שנישאתי, אך להיט הוא נהיה ממש בזמן נישואיי וכמובן ששרנו אותו שוב ושוב בחתונה שלי".

הרב פנחס ברייער, שאביו, הרב יוסף צבי, הלחין את רוב שירי חצר בעלזא, והלחין עד היום למעלה מ-1,000 שירים, מספר: "אבי, הרב יוסף צבי, הלחין את השיר הראשון, 'השבת נועם הנשמות' בגיל 17, כתלמיד ישיבת דושינסקיא. עד היום עדיין שרים אותו בדושינסקיא, למרות שאבי חסיד בעלזא".

■ איך נולד לחן חסידי?

הרב גרינברגר: "אני לא יושב לשבת ול'לעשות' שיר, אלא שלעיתים אני נתקל בפסוק, מימרא או גמרא מסוימת, שלא יוצאים לך מהראש, עד שזה הופך ללחן. זה לא צפוי. פעם כך ופעם כך. זה לא מגיע כאשר אני רוצה".

הרב אלבום: "אין תשובה ברורה. בשביל להלחין לחן, צריך להיות במצב מיוחד ובהשראה, וזה תלוי בהרבה דברים. יש שירים שלוקח הרבה זמן להלחין אותם, ויש שירים שמולחנים מהר. שיר כמו 'היה עם פיפות' שאצלנו בנדבורנה מושר בימים הנוראים במעמד מיוחד מאד, ויש לי עליו כבר שלושה לחנים, מולחן בכובד ראש במשך זמן רב".

הרב קאליש: "אין זמנים מיוחדים. למרות שניתן לחשוב שכן, אצלנו לפחות זה לא מגיע דווקא בזמן לימוד. זה באותה מידה יכול לבוא בזמן שהולכים ברחוב או כשמתפללים. אבי, הרב שלמה קאליש, הלחין את רוב שיריו בסעודות השבת, כשישב יחד עם הילדים. זה פשוט יוצא, אנחנו לא 'עובדים' על שירים".

הרב אירנשטיין: "זה תלוי בהרבה דברים, בהשפעות מכל מיני פסוקים ומסיטואציות שונות, ולעתים יכול לבוא גם מלחץ

"מאז לא שמע עליו הרב במשך תקופה ארוכה. והנה, אחרי חודשים רבים הגיע אליו בחור, כשהוא כבר עם כיפה וציצית ונראה אברך לכל דבר, ושאל את הרב אם הוא מכיר אותו. בתחילה הרב לא זיהה אותו, אך לאחר שהוא הציג את עצמו הוא נזכר ונפעם. אז סיפר לו אותו בחור, שהוא נכנס אז לישיבה והושפע מהאווירה, הכל בזכות אותו ניגון - שלנו - שהוא שמע. היה לו כזה ראש טוב, שהוא כבר סיים מאז את הש"ס מספר פעמים וכיום הוא ראש ישיבה בישיבה ליטאית, שרבים מתדפקים על פתחה".

היצירה הנודעת ביותר, כנראה, של רבי יוסף צבי ברייער מבעלזא, היא נוסח ברכת המזון לתשב"ר שמושר בכל תלמוד תורה. "בזמנו אבי היה מנהל החידר של בעלזא בבני ברק", מספר בנו, הרב פנחס, "וראה שהמלמדים מתמודדים קשה עם הילדים בברכת המזון בשל אורכה, והוא הלחין עבורם את היצירה המיוחדת הזו שהתקבלה בשמחה. מאוחר יותר פנה אליו יהודי אלמן שלא היו לו ילדים, וביקש להוציא את זה על תקליט לעילוי נשמת אשתו, ורצה שהיצירה תהיה בכל הסגנונות וההברות, ואכן אבי הוציא אלבום עם יצירת ברכת המזון שלו, בכל הוריאציות".

הרב מנחם אירנשטיין, אומר לנו שהשיר המיוחד ביותר שלו, הוא השיר 'והביאנו', אותו הלחין לפני עשרות בשנים. "את השיר הזה הלחנתי בלילה בו כבשנו את הכותל במלחמת ששת הימים. גויסתי אז והייתי בסיני, והשיר הזה הולחן במהלך בשמירה בלילה הארוך בו כבשו את הכותל. התחננתי למחרת למפקדיי שישחררו אותי לכותל המערבי, והייתי היחיד מחבריי שהם אכן שחררו, וזאת בתנאי שישר כשאגיע אל הכותל, אתפלל על כלל הפלוגה. הייתי שם גם בחג השבועות של אותה השנה, וכל המעמד בו הלחנתי את השיר, והתקופה שלו, הפכו אותו למרגש מאד עבורי".

כאשר אנחנו שואלים את כלל המלחינים שהשתתפו בשיחה על דעתם על המוזיקה החסידית שנשמעת היום, הם ללא יוצא מן הכלל מסתייגים ממנה. כולם כאחד מודים שהיא הגיעה למחוזות אחרים מהיכן שהייתה עד לפני כמה שנים.

הרב אליעזר קאליש

הרה"ג יוסף צבי ברייער

הרב פנחס ברייער

"שיר טוב הוא שיר שעומד בפני עצמו, לא שיר שהעיבוד שלו יפה או שהזמר שר אותו באופן מיוחד", אומר אחד מהם. "פעם חשבו רק על המנגינה, שהשיר יהיה שיר שניתן לשיר אותו, ותו לא. שיר שעומד לבדו מבלי כל התפאורה והעיבודים שסביבו, סימן שהוא שיר מהנשמה. אם המנה העיקרית, קרי השיר עצמו - הלחן, לא טוב, לא יעזרו כל התוספות של העיבודים והמקהלה. פעם, הייתה יותר נשמה בשירים". ■

המכפלה שבחברון. כאשר יצאנו, קבוצת בחורים, מהתפילה במערה, התברר לנו כי האוטובוסים כבר 'ברחו' לנו. פשוט נתקענו שם שעתיים וחצי. אספתי אז את הבחורים, הושבתי אותם על המדרגות ליד המערה אצל האבות הקדושים, והתחלתי ללמד אותם את הניגון 'וזוכר' הידוע, בלחן שעלה לי באותו רגע, לחן מרגש ומיוחד, והם חזרו אחריי על השיר, קטע אחר קטע. היה נדמה אז שכל האזור רועם ורועד מהשירה האדירה שיצאה מאיתנו אז".

"חסר היום נשמה" במוזיקה החסידית

סיפור קירוב־רחוקים מיוחד, התרחש עלידי אחד משיריו הידועים של הרב יצחק אונגר. "היה בירושלים יהודי שכבר נפטר בשם הרב חשין, שהיה מחזיר בתשובה ידוע. בנו סיפר לי, שהוא מאד אהב את הקלטת שלי על ערב שבת, ובערב־שבת, כאשר היו באים אליו, הוא היה פותח את הקלטת ומשמיע בקול, עבור הבאים. נכנס אצלו פעם אחד מאלופי הארץ בשחייה, בחור גבוה כשני מטר, ואמר לו שהוא בא לקבל קצת מושגים ביהדות, אבל שח"ו לא יחזיר אותו

טיש בחצר סערט ויזניץ

הרב חיים בנט

טיש בחצר בעלזא

בתשובה. אמר לו הרב חשין: יש לי עוד כמה שביקשו לדבר איתי לפניך, ובינתיים חכה לי בסלון. הרב חשין השמיע ברקע את הקלטת, וראה שהיא מאד משפיעה על הבחור הזה. הוא הגביר את הווליום, והבחור ממש התחיל לרעוד בכל הגוף, ואמר שהשיר מאד מדבר אליו. כאשר נכנס אל הרב, הפנה אותו הרב לאחר השיחה לישיבה קרובה לחוזרים בתשובה רק כדי שיתרשם. בהתחלה הוא סירב אך לבסוף נתרצה רק 'להיכנס ולהתרשם'.

מועדים לשמחה!

גם בחדגים - על ההנחיות שומרים
ואל המקב"ה מתפללים
שיסיר מאיתנו כל חלאים ופגעים

מרכז השליטה העירוני יתשיך א"ה
לפעול בכל תקופת החדגים
בטלפון: 03-6229047

אנחנו כאן בשבילכם!

המרכזת חג שמח
ישראל פרוש
ראש העיר
מ"מ, סגנים וחברי עיריית אלעד

ותסיר מתו צל הגברזל המתפלגות גרנינו וגרנין

(מחנך תפילת חושענא רבא)

אך שמח: בקול פליי

14.00-16:00

// מאסטר פליי

בסימן עונים לרגל

בהגשת: יואלי דיקמן

// 8.00 "הלל לייב"

בהשתתפות:

ארל'ה וינטרוב. קובי גרנבוים.
גלעד פוטולסקי. אבי מילר.

// 9.00 "במקהלות"

חברי ומנצחי המקהלות
בתכנית אישית

10.00-11:00

// ושמחת בחיך

ראשי הארגונים מצילי החיים
בתכנית מיוחדת לחג

11.00-13:00

// לייבדיק של שמחה

עם אריק דביר וחברים

13.00-14:00

// כוכבי חג

בהגשת: צביקה שטרן

קול פליי : תמיד צעיר

FM

◀ 16.00-18:00

// המבוקש לחג
עם עמירם בן לולו

◀ 18.00-20:00

// חו"ל שמח
בהגשת: נחום סיגל

◀ 20.00-21:00 ✕

// חג ד"ש
אתם מבקשים אנחנו משמיעים
חייגו: 054.5556594

◀ 21.00-22:00

// כל הכוכבים
מיטב האמנים מקדישים לכם להיטים

◀ 22.00-24:00

// לייב באולפן
מיטב הזמרים בשמחות בית השואבה

24:00 ▶

// אמריקה בקול פליי 2
שמחות בית השואבה היישר מארה"ב
בהשתתפות גדולי הזמר

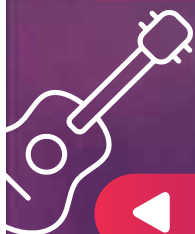

16:00

// המצעד השנתי

שלישי ג' חוה"מ סוכות

בהגשת: ארי המניק וגבי כץ

KOL:
PLAY

107.6

עיריית ירושלים ו'קול פליי' מזמינים אתכם לתחרות

'אלוף ירושלים'

יודעים על מצוות עלייה לרגל? מכירים את מנהגי ירושלים?
מה אתם יודעים על העיר ירושלים?

מי יהיה אלוף ירושלים?

במה זוכים?

1,000 ש"ח במתנה
לזוכה היומי

לרכישה בעסקים ירושלמים
לפי בקשת הזוכה

6,000 ש"ח במתנה
ל'אלוף ירושלים'

לרכישה בעסקים ירושלמים
לפי בקשת הזוכה

האזינו בימי חול המועד סוכות מדי יום
לתוכנית מאסטר פליי // בהגשת יואלי דיקמן // 14:00-16:00
שחקו במשחק 'עונים לרגל' ואולי אתה תהיה 'אלוף ירושלים'

בכל יום יתמודדו המאזינים על שאלות בנושא ירושלים
הזוכה היומי יעלה לגמר שייערך אי"ה ביום חמישי כ' בתשרי ה' דחוו"מ סוכות
בשידור חי מסוכת ראש העיר שם יוכתר 'אלוף ירושלים'

לרישום מוקדם למשחק

054.6584585 <

קול פליי : תמיד צעיר

עונים לרגל

התחילו להתאמן והגדילו את סיכוייכם

1) רחוב ליובאוויטש נמצא ב:
א. רמת שלמה
ב. רמות א
ג. רמות ב
ד. רמות ז

2) ציונו של רבי מאיר שפירא מלובלין זיע"א נמצא ב:
א. הר המנוחות
ב. הר הזיתים
ג. בית העלמין סנהדריה
ד. בית העלמין בגבעת רם

3) שכונת בית יעקב היא השכונה הגובלת ב:
א. שכונת בית ישראל
ב. שכונת מחנה יהודה
ג. שכונת ארנונה
ד. אין כזאת שכונה בירושלים

4) מגדל דוד נבנה בתקופת:
א. חזקיהו המלך
ב. דוד המלך
ג. שלמה המלך
ד. נבוכדנצר

5) כמה מקומות ישיבה ישנם בבית המדרש הגדול של בעלזא:
א. 4,000
ב. 3,000
ג. 5,000
ד. 2,000

6) כמה שערים יש בחומות העיר העתיקה
א. 5 | ב. 7 | ג. 4 | ד. 8

7) חוק "האבן הירושלמית", המחייב חיפוי באבן מסותתת לכל מבנה בעיר, נחקק בזמן:
א. הבריטים, בתרע"ט
ב. סדי קולק, בתש"ל
ג. אהוד אולמרט, בתשנ"ה
ד. הסורקים, בתרע"ג

8) שכונת "בתי אונגרין" נקראת על שם:
א. ר' משה יצחק אונגרין, הקבלן שבנה אותה
ב. יהודים ממוצא הונגרי שייסדו את השכונה
ג. הגר"מ אונגרין, מח"ס "מלאכת מחשבת"
ד. זכר לחת"ם סופר

9) שכונת יגיע כפיים, היא חלק משכונת:
א. גאולה
ב. בית וגן
ג. גוש 80
ד. הגבעה הצרפתית

10) השכונה הגדולה ביותר בירושלים היא:
א. גילה
ב. רמות
ג. נוה יעקב
ד. הר חומה

11) טחנת הקמח בשכונת משכנות שאננים הפסיקה לייצר קמח בשנת:
א. תשל"ח
ב. תשמ"ג
ג. תש"ס
ד. מייצרת קמח עד היום

12) השכונה הראשונה שנבנתה מחוץ לחומות היתה:
א. מחנה ישראל
ב. מאה שערים
ג. בתי אונגרין
ד. משכנות שאננים

13) באיזו שנה נחנכו "בנייני האומה"?
א. תשי"ז
ב. תשכ"ט
ג. תשי"ב
ד. תשל"ג

14) רחוב "ארבעת המינים" נמצא בסמוך ל:
א. שוק מאה שערים
ב. קרית הממשלה
ג. שוק מחנה יהודה
ד. אין רחוב כזה בירושלים

15) במנהרת הכותל המערבי נמצאת אחת האבנים הכבדות במדרח התיכון. כמה היא שוקלת?
א. 322 טון
ב. 734 טון
ג. 650 טון
ד. 570 טון

<<<

עיר לד

16) מנורת הזהב ברובע

היהודי עשויה מ:

- א. מתכת בציפוי דקיק של זהב
- ב. זהב טהור לכל אורכה
- ג. נחושת צבועה בצבעי זהב
- ד. עץ בציפוי זהב

17) רחוב האדמ"ר מביאן,

נמצא בשכונת:

- א. רמת אשכול
- ב. בית וגן
- ג. רמות ג
- ד. הר נוף

18) אם נגיע לרחוב תורה

ועבודה 2, מה נמצא שם?

- א. בד"ץ העדה החרדית
- ב. ספרייה עירונית
- ג. אולם הכנסת הישן
- ד. בית העירייה הראשון

19) מה נמצא ברחוב חיי אדם 18?

- א. התחנת הראשונה שהוקמה במחנה יהודה
- ב. שוק ירקות טיטונאי
- ג. בית הכנסת הראשון שמחוץ לחומות
- ד. מקוה דזפניק

20) כמה תיירים עלו

לירושלים בסוכות שעבר?

- א. למעלה משני מיליון
- ב. למעלה ממיליון
- ג. 780,000 איש
- ד. הקורונה כבר החלה, וביקרו עשרות אלפים בלבד

21) מרן הגר"ש אלישיב

דצ"ל התגורר ברחוב:

- א. חנה 10
- ב. חברת תהלים 12
- ג. חברת ש"ס 10
- ד. חנן 10

22) רחוב אבן יעקב נמצא בשכונת:

- א. רמת שלמה
- ב. מאה שערים
- ג. ארנונה
- ד. נווה יעקב

23) לפני כמה שנים נקבע

שיא קולינרי בירושלים ב:

- א. צלחת החומס הגדולה בעולם
- ב. הפיצה הארוכה בעולם
- ג. מעורב ירושלמי הגדול בעולם
- ד. הפיתה הגדולה בעולם

24) קרית אונגוואר ממוקמת ב:

- א. רמות ד
- ב. בתי וורשה
- ג. גאולה
- ד. קרית בעלזא

25) מה ממוקם ברחוב הרב

דוננפלד 13 בירושלים?

- א. מאפיית לנדנר הוותיקה שנסגרה
- ב. בית הכנסת "החורבה"
- ג. שסיבלאך "בית ישראל"
- ד. היכל ישיבת "מיר פרידמן"

26) אידה מפעל שכן במשך

שנים במקום בו נמצאת היום

פרויקט "תנובת הארץ"?

- א. תלמה
- ב. אוסם
- ג. ביצי "תנובתנר"
- ד. תנובה

27) מוסדות קאליב נמצאים ברחוב:

- א. חנה
- ב. עבודת ישראל
- ג. מלכיישראל
- ד. חיי אדם

28) בית הכנסת "זכרון

משה" נמצא ברחוב:

- א. יום טוב אלגזי
- ב. שולאל
- ג. ראשית חכמה
- ד. חפץ חיים

29) כיכר "תפארת

ירושלים" נמצאת ב:

- א. שכונת גאולה
- ב. בית וגן
- ג. הרובע היהודי
- ד. גילה

31) כמה תושבים גרים בירושלים?

- א. כמיליון
- ב. כ-800 אלף
- ג. מיליון וחצי
- ד. כ-700 אלף

32) מתי עברה ישיבת "חברון"

לשכונת גבעת מרדכי?

- א. שנת תשל"ו
- ב. שנת תש"כ
- ג. שנת תשכ"ט
- ד. שנת תש"מ

30) באיזו שנה הוקמה ישיבת

"פורת יוסף" ברובע היהודי?

- א. תשל"א
- ב. תשכ"ב
- ג. תש"ח
- ד. תרפ"ג

קול פליי : תמיד צעיר

שאל תני

37 איך נקרא מנהג הנגינה בתופים בירושלים?

- א. פויער
- ב. באהאלסן
- ג. שרייבער
- ד. פויקער

38 בירושלים נהוג לקבל שבת:

- א. 35 דקות לפני השקיעה
- ב. 30 דקות לפני השקיעה
- ג. 20 דקות לפני השקיעה
- ד. 40 דקות לפני השקיעה

39 בירושלים, בשעת החופה נהוג:

- א. לשיר
- ב. לעמוד
- ג. לשבת
- ד. לעמוד בצד מזרח

40 מי תיקן שלא לנגן בכלי זמר בחתונות בירושלים?

- א. הגרש"ז אויערבאך זצ"ל
- ב. רבי מאיר אויערבאך זצ"ל
- ג. השד"י חמד
- ד. זו תקנה קדומה מתקופת הגאונים

41 מדוע לא מנגנים בכלי נגינה בחתונות?

- א. משום שחורבן הבית נגד עיינו
- ב. בשל מאורעות תרפ"ט
- ג. שלא לבוא לידי תקלה בענייני צניעות
- ד. תשובות א ו ג נכונות

42 באיזו תקופה החלה תקנת איסור נגינה כלי זמר בחתונות?

- א. אחרי מאורעות תרפ"ט
- ב. לאחר השואה
- ג. לאחר חורבן בית שני
- ד. אחרי מגיפת החולירע בשנת תרכ"ה

35 בעבר נהגו בירושלים לקיים חתונות:

- א. רק בימי שישי
- ב. בעיקר במוצאי שבתות
- ג. לאחר חצות הלילה, בשל הפחד מהירדנים
- ד. ביום ולא בלילה

36 לצורך מה כן נוהגים להלין את המת בירושלים?

- א. לצורך גדול, אם יש קרובים שלא יספיקו לבוא
- ב. לא נוהגים להלין כלל, אפילו לא לכבוד המת
- ג. אם מדובר במת מצווה
- ד. במקרה שצריך, מעבירים לעיר אחרת ושם מלינים

33 "שכונת אחווה" היא חלק מ:

- א. שכונת גאולה
- ב. הרובע היהודי
- ג. גוש 80
- ד. קרית צאנז

34 מדוע נוהגים בירושלים "נפילת אפיים" גם במקום ללא ס"ת?

- א. מפני קדושת ירושלים
- ב. כי בירושלים לא דדה התורה מעולם, בכל הגליות
- ג. אין מנהג כזה
- ד. רק חסידי קרלין נוהגים כך

43 עד איזו שנה נחשבה העיר העתיקה כולה ל"רשות יחיד"?

- א. תש"ד
- ב. תרנ"ח
- ג. תק"ג
- ד. תרע"ד

44 ממתי החלו לנהוג פורים בירושלים בס"ו באדר?

- א. תקנה קדומה. מופיעה כבר במגילת אסתר
- ב. תוקנה על ידי ה"בן איש חי" בתרס"ז
- ג. בתקופת המכבים
- ד. לאחר חורבן בית ראשון

45 במה היו משתמשים בדמן בית המקדש בעודפי הכספים שנאספו ב"מחצית השקל"?

- א. צדקה לעניי ירושלים
- ב. תיקון ספרי תורה
- ג. חיזוק חומות העיר וחפירת בורות מים
- ד. ציפוי שערי העיר בזהב

46 בכל העולם יש להתפלל לכיוון ירושלים, ובירושלים מתפללים לכיוון:

- א. בירושלים אין חשוב כיוון התפילה
- ב. דרום-מערב
- ג. לכיוון חברון
- ד. לכיוון מקום המקדש

47 זכר לחורבן ירושלים וביהמ"ק נתקן:

- א. להניח אפר על ראש חתנים
- ב. להותיר אמה על אמה ללא סיוד בכל בית
- ג. לא להחזיק בבעלות של יותר משני בתים
- ד. תשובות א ו ב נכונות

48 לפי חז"ל, "כל המתפלל במקום הזה, בירושלים"

- א. זוכה ורואה פני משיח
- ב. זוכה לאריכות ימים
- ג. נכנס לגן עדן
- ד. כאילו התפלל לפני כסא הכבוד

זהו עיני ראות

למעלה מ־30 שנה ששוקי לרר מתייצב בכל בתי האדמו"רים והרבנים, ומתעד אותם • רגע לפני שהוא מוציא ספר חדש מחוויותיו במהלך השנים, הצלם הנודע חושף טפח מאחורי הקלעים של העבודה: מה האירוע שבו התחיל לצלם, מה דעתו על תופעת "צולם על ידי גוי" בשבת, ומדוע סירב לרר לקבל מימון לכרטיס הטיסה, כאשר הצטרף לפמליית מרן הגראי"ל שטינמן זצ"ל?

יונתן ריגלר | צילומים: שוקי לרר

הכריכה? איך בוחרים תמונה אחת?

"זה באמת קשה. עמוד השער כנראה יהיה מורכב מפסיפס של כל 100 גדולי ישראל שבספר הראשון, משהו יצירתי ומעניין. זה אמור להיות משהו מיוחד. למעלה מ-30 שנה עובדים על זה, אל תשכח... גם השם של הספר אמור להיות קליט, אבל עדיין אין שם".

הכל מתחיל ממצלמת "ופלה"

בשביל ללכת עם לרר לתחילת הקריירה העמוסה שלו בצילומי גדולי ישראל, צריך ללכת עד לפני בר המצווה שלו. "ההתחלה היתה עוד לפני בר המצווה", הוא מספר. "הצילום הראשון שלי היה בסיום הרמב"ם הראשון בארץ, שנערך באולמי וגשל בבני ברק. למעלה מ-80 אחוז מהאדמו"רים והרבנים שהיו שם, כבר אינם בחיים היום, למשל, האדמו"ר הקודם מנדבורנא, הגרמ"ל לנדא זצ"ל, האדמו"ר הקודם ממכונבוקא ועוד.

"ה'חידק' התחיל בתוכי עוד קודם. הייתי הולך כמו כל ילד קטן לבית הכנסת בשבת ל'חברת תהלים', שם היו מחלקים קרמבו ותמונות 'רבונים' (רבנים). זה היה באזור גיל 12. התחלתי לאסוף תמונות וראיתי שזה מושך אותי. ילדים רגילים הולכים לחברת תהלים אחת בשבת, אבל אני, כשראיתי שהתמונות מושכות אותי, הייתי רץ מתהלים אחד לשני, מחפש איפה יש עוד ועוד חברות תהלים בבני ברק, וכמובן שלא יהיו באותו הזמן, ומתחיל לאסוף תמונות. ועדיין, האלבום ריק יחסית, זה הרי לוקח זמן למלא אלבום. אבל יש משהו פנימי שמושך אותך ואמרת לעצמי: אולי אתחיל לצלם בעצמי רבנים. קיבלתי לבר מצוה מצלמת 'ופלה', מההורים, שראו איך בשבת אני נעלם להם ולא נמצא בבית ורץ לחברות תהלים וזה מעניין אותי, אז קיבלתי מהם מצלמה קטנה, ווידאתי איפה יש אירוע שאוכל בו לצלם ולפתח את התמונות, וכך יהיו לי שלל תמונות נוספות.

"צילמתי באותו אירוע, סיום הרמב"ם הראשון בישראל, פיתחתי את התמונות, והאלבום התחיל להתמלא, מה שמשך אותי להמשיך הלאה. אז עוד לא היו גדרות באותם אירועים, ומי שידחוף, היינו בודדים בשטח. היו צלמים שהמטרה שלהם היתה לתעד את האירועים, אבל גם הצלמים האלה היו ספורים, וגם הם צילמו רק תמונות פנים. המשכתי לחפש אירועים נוספים. למדתי אז בישיבה בבני ברק, ישיבה ליטאית, ובסדר ג' של הישיבה, כשמתחילה ארוחת הערב עד סדר ג', הייתי הולך ללמוד עם דוד שלי. קיבלתי לכך אישור מיוחד, ובדרך אלו, תוך שאני מוותר על ארוחת הערב בישיבה, הייתי מטייל באולמות השמחות בעיר. זה היה בדיוק בשעות החופה בשמחות, והייתי נוחת בשמחות פרטיות של אנשים. הרי כל אחד לקח את האדמו"ר או ראש הישיבה שלו שיסדר חופה וקידושין, ואני הייתי מצלם ונעלם, וכך זה המשיך עוד יום ועוד יום".

■ מתי הבנת שזה מה שתעסוק בו בחיים?

"זה הפך לרשמי כשביקרת בחתונות של גדולי ישראל וצילמתי שם. זה לא היה אז כמו היום,

כבר למעלה מ-30 שנה שר' שוקי לרר מתרוצץ בין בתייהם של גדולי ישראל, בארץ ישראל ובעולם כולו, ומתעד אותם לדורות הבאים.

שוקי, כ"צלם הרשמי של גדולי ישראל", הפך כבר לדמות שגרתית בבתי הגדולים, שרגילים אליו ומחבבים אותו, ובמהלך השנים אף הפך לבן בית בבתייהם, בין השאר, של מרן הגראמ"מ שך זצ"ל, מרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל, ומרן הגר"ע יוסף זצ"ל.

הוא נמצא בכל האירועים החרדיים הגדולים, עם המצלמה, יודע לתפוס את גדולי ישראל, הרבנים והאדמו"רים שליט"א, בדיוק ברגע הנכון, שרגע לאחר מכן יהפוך לתמונת דיוקן בבתייהם של רבים מהחסידים. כיום, אגב, שוקי, המתגורר בבני ברק, נעזר ברכב קטנטן שמסייע לו להגיע במהירות מאירוע לאירוע, מבלי להיתקע בפקקים.

כעת, עושה שוקי דבר שחלם עליו זמן רב, והוא שוקד בימים אלה על ספר מיוחד עם תמונות ורגעים שתפס בבתי גדולי ישראל, חלקם - כאשר הוא העד היחיד לאותם רגעים.

הספר נמצא בימים אלו בשלב הסופי לקראת הדפסה, כנראה באזור חנוכה, ורגע לפני הוצאת הספר, העניק שוקי לרר ראיון מיוחד למגזין "קול פליי", בו הוא מדבר על הרגעים המיוחדים שלו במחיצת גדולי ישראל שליט"א וכאלה שכבר אינם איתנו.

■ מה לשוקי לרר ולספרים?

לרר: "אני מצלם כבר למעלה מ-30 שנה. ובמשך הרבה מאוד שנים אומרים לי כל הזמן: מתי תוציא ספר על דברים שראית לפני ולפנים, דרכם נוכל להכיר טוב יותר את גדולי ישראל? איך הם התייחסו למצלמה? שואלים אותי: מה ראית ושמעת

שאתה יכול להוציא החוצה, חוץ מהתמונות? אז אחרי הרבה שנים שביקשו את זה, ואני כבר ארבע שנים כותב את הדברים. חשבתי אמנם שזה ייקח מהר יותר, אבל כל הזמן צצים עוד ועוד סיפורים ואנקדוטות והחלטתי להוציא ספר עב כרס. זה ספר שהציבור מאוד מחכה לו, כך אני שומע מאישי ציבור וממקורבים לגדולי ישראל. הוא יהיה כמו אנציקלופדיה על גדולי ישראל, עם תמונת דיוקן (פנים) של כל רב ואדמו"ר, ולצדה ביוגרפיה קצרה מלמעלה, מתי נולד, כמה שנים כיהן כאדמו"ר ואיפה, ועוד סיפור קצר אחד או שניים שראיתי אצלו. כבר כעת יש לי חומר לשני ספרים שייצאו ביחד".

■ מה תהיה התמונה על

האדמו"ר רבי דוד אבוחצירא בקביעת מזוזה בביתו של לרר באחד מהפתחים

האדמו"ר עלה ככהן לתורה, ואחריו עלה לרר כליו

האדמו"ר מקאליב במנוחה בשוויץ

"בנוסף, הייתי למעלה מ־15 שנה אצל ה'דמות, בה"א הידיעה, ב־30 שנה האחרונות, מרן הרב שטיינמן זצ"ל, ואני יכול לספר מהבוקר עד הלילה סיפורים ולא לגמור, ספר שלם אני יכול לכתוב רק עליו. את היחס למרן הרב שטיינמן, ראיתי בבתי נוספים של גדולי ישראל. גם אצל הרב עובדיה ואפילו אצל הרב שך, עוד קודם לכן, ניתן היה לראות את החיבה לרב שטיינמן. אם סיפרתי לגדו"י האחרים שהייתי אצל מרן הרב שטיינמן מקודם או אתמול, תמיד ראיתי בתגובתם את החיבה העצומה והכבוד שרחשו לו. כמובן שאני שופט בין גדו"י, אבל אצלו היתה לי הרגשה מיוחדת".

■ עם הרב שטיינמן גם זכית להיות כמעט בכל העולם.

"נכון, ויש לי על כך אינספור סיפורים. עם הרב שטיינמן, במשך השנים שהייתי צמוד אליו, הסתובבתי בארה"ב, באירופה, בצרפת, ממש בכל מקום אפשרי. ובכל המקומות נסעתי על חשבוני, בלי שאף אחד משלם עליי. ותמיד זה כך. לא רציתי שח"ו ייראה שקיבלתי משהו מביתו של מרן רה"י, ולכן שילמתי מכיסי הפרטי עלויות גדולות מאד, שאותן כמובן הוצאתי מהקהילות בהן ראש הישיבה ביקר, כי הן שמחו מתיעוד מסודר, והדבר היחיד שביקשתי מהן הוא את עלויות הנסיעות. חשבתי שאולי זה נקרא פגיעה אם אסע יחד עם מרן רה"י, שמישהו עלול לחשוב שאולי מישהו מהבית של מרן מבקש את התיעוד הזה, ולכן כך נסעתי, על חשבוני הפרטי, כשאני מדלג בין מטוסים כמו בין אוטובוסים.

"באחת הפעמים כשהיינו בצרפת, יחד עם האדמו"ר מגור, שם מרן היה מספר פעמים והיה לו רגש מיוחד לקהילות שם, הוא קרא לי ושאל אותי: איך אתה מגיע ממקום למקום? אני לא רואה אותך איתי ביחד במטוס. אז עניתי: אם ראש הישיבה שואל אותי על כך על הסיעה בארה"ב, יש מקום לשאלה. אבל כאן בצרפת, שכרתי רכב עם חבר ואנחנו עוברים ממקום למקום, זה רק 4-3 שעות ממקום למקום, הכי הרבה להגיע לפריז מליון לקח 5 לי שעות, זה הכל. ואז אמר לי: אתה יכול לקרוא רגע לגבאי? קראתי לר' יצחק לוינשטיין ז"ל, שהיה הגבאי שלו. הוא ניגש לרה"י, והלב שלי מפרפר, ואני שואל את עצמי: מה עשיתי. ואז הרב שטיינמן שאל אותי: 'למה שוקי לרר צריך לנסוע ברכב, ואני צריך לנסוע במטוס? גם כשאתם לוקחים אותי בארץ מבני ברק לרכסים, אתם לוקחים אותי במטוס? אני מבין שאפשר לנסוע ברכב, אז למה אנחנו טסים ממקום למקום במטוס?' הרב לוינשטיין נשאר פעור פה... ההיגיון של הרב היה: לעלות למטוס לוקח זמן, להגיע לשדה"ת זה ביקורת, לעלות ולרדת, וגם לוקח זמן. נכון שהיה יהודי חשוב שנתן המטוס הפרטי שלו לשבוע שלם, אבל עדיין רה"י התעניין, למה לא לנסוע ברכב כמו שוקי?

"ברגע שהגבאי שמע את השאלה, לא היתה לו תשובה מיידית. ובכל מקרה, מיד הזמינו שני מרצדסים, שנח לנסוע איתם. רכב אחד הגיע לאדמו"ר מגור, יחד עם הצוות והגבאי ואנשי הבית שהגיעו אתו, ורכב שני לרה"י, כדי שליעד הבא ייסעו עם רכב ולא במטוס. כמובן שבהמשך כבר סיפרו לרה"י שיש מישהו שהעמיד את המטוס לרשותם, ואולי כדאי להמשיך את המסע עם המטוס, כדי שלא תהיה אי נעימות. הבקשה היחידה של רה"י היתה: פעם הבאה תשאלו אותי, כי אני רוצה להחליט אם לנסוע במטוס פרטי או ברכב.

עם מרן הגר"ע יוסף זצ"ל בביתו. "זכית להיות אצלו בן בית, ב-15 השנים האחרונות לחייו"

שמחפשים בחתונות גדו"י את הצלם היוקרתי ביותר כדי להוציא התמונות הטובות ביותר. אז, לא היו צלמים. לא היה בכלל מושג של צלם, שהיה משהו חומרי, והייתי בודד בשטח, וגם עוד לא היו עיתונים שפרסמו תמונות רבנים בעיתונים. לא היה מישהו שאמר: אוקיי, אני מפספס באירוע הזה רגע, אבל לא נורא, אחרי זה אראה אותו בעיתון. רק בהמשך לאט לאט נפתחו עיתונים שראו בתמונות האלה עניין שיסייע למכור את העיתון. בהתחלה היה עיתון של פועלי אגודת ישראל, 'שערים', ואלו עוד היו חוברות שיוצאות פעם בחודש או בשבועיים, עם כתבות, חידונים וכו', ובסוף עמוד שלם של תמונות גדו"י. ואחריהם גם עיתונים אחרים עשו זאת. בהמשך עיתונים נתנו לי לפרסם שני עמודים של תמונות גדו"י בכל מיני שמחות ואירועים, וזה כבר פתח לי יותר דלתות.

"צריך להבין שבתחילת דרכי, היו אנשים שלא הבינו מה אני מפריע להם באותם אירועים כשאני מתרוצץ להם מול העיניים לצלם, ואני הסברתי להם - והם הבינו - שיש יהודים מעבר לים, ואם יש אדמו"ר או ראש ישיבה שנמצא פה ויש לו אלפי חסידים בארה"ב, דרך התמונות שאני מצלם הם יכולים לראות אתו ולהתחבר. ותבין, לא היה אז את המדיה שיש היום, אפילו לא עשירית מזה".

"למה שוקי ברכב ואני במטוס?"

■ לאדמו"רים והרבנים שצילמת במהלך השנים, היה אכפת איך הם יוצאים בתמונות?

"איתי, הם ידעו במאה אחוז שיכולים להמשיך בהתנהגות הרגילה והשגרתית שלהם. אני שהייתי בבתי רבים של גדו"י, לא שנה ולא שנתיים אלא עשור שלם, אם זה בביתו של הרב שך זצ"ל, שם הייתי כמעט 10 שנים בן בית, כשכמעט אף אחד אחר לא יכל להסתובב שם חופשי. אצל מרן הגר"ע יוסף הייתי למעלה מ־12 שנה גם בן בית, כולל בפגישות עם פוליטיקאים ואישי ציבור, אפילו ראשי ממשלה. הייתי לפעמים העיניים השלישיות, כלומר, שלפעמים הייתי העיניים הנוספות היחידות בחדר, מלבד הרב ואיש הציבור, תוך אמון שלם ששום דבר לא יוצא ממני.

הייתי למעלה מ־15 שנה אצל ה'דמות, בה"א הידיעה, ב־30 שנה האחרונות, מרן הרב שטיינמן זצ"ל, ואני יכול לספר מהבוקר עד הלילה סיפורים ולא לגמור, ספר שלם אני יכול לכתוב רק עליו. את היחס למרן הרב שטיינמן

"סדר היום של מרן הרב שטיינמן באותן נסיעות היה מעניין. זה התחיל כל יום ב־4 בבוקר, שעה לפני נץ החמה, כשעוד חושך בחוץ. ובני הבית שנסעו אתו, ישבו בשיעור שנמסר שעה לפני הנץ. לאחר מכן, בנץ, מרן רה"י יוצא מבית המארח לכיוון הכולל במקום, שם בחר להתפלל. לאחר מכן, כמעט בכל פעם היתה ברית, שם הרב שימש כסנדק. לפעמים מספר בריתות. לאחר מכן, כל אברכי הכולל עברו ולחצו את ידו. אחרי זה היה חזר לבית בו התארח לאכול פת שחרית, שמי שידוע היתה ממש מועט שבמועט, בלי נטילת ידיים, רק תפוח מרוסק עם קצת דבש וכוס מים. מרן היה שותה רק 4 כוסות מים ביום, בגלל שההלכה היא שאפשר לברך 'שהכל' רק על צמאונן, ומרן סידר את הגוף שלו שבכל פעם יהיה צמא, בשביל הברכה. וגופו היה כל כך צנום שיותר מ־4 כוסות ביום הוא לא יכל לשתות כדי לברך. וסדר היום היה צפוף, עד 21 בלילה, וכולו עמוס בנסיעות ודרשות ממקום למקום."

"צילום ע"י גוי" תופעה חמורה ביותר

■ מה עם גדו"י שבארה"ב? גם אותם צילמת?

"ביקרתי בארה"ב עשרות פעמים. בפעם הראשונה שבאתי לארה"ב, כבחור בן 18 וקצת, קרובי המשפחה שהיו אמורים לאסוף אותי בשעת בוקר מוקדמת משדה התעופה, לא קמו בזמן. במקרה פגשתי בשדה ידיד שלי שהיה גר בארץ ועבר לארה"ב ועבד כדרייבר, והוא שאל מה אני עושה פה. אמרתי: הקרובים שלי שהיו אמורים לאסוף אותי ישנים. ואז הוא מספר לי שיש לו בייסמנט בקראון הייטס, מרחק 400 מטר מה־770. אז החלטתי לשהות אצלו והייתי אצלו כל הסוכות של אותה שנה, והיה זה אחד מחגי סוכות האחרונים בחיי הרבי. אצל הרבי מליובאוויטש, בסוכות, היה תור עצום של אנשים לזכות לנענע את הלולב של הרבי. יש לי גם תמונות שלי עם הרבי באותו חג, שצילמה אותי החברה החב"דית jem.

"אני גם הייתי בין אחרוני מקבלי הדולרים מהרבי, לפני מחלתו. הייתי אצלו ביום ראשון, וביום שני הוא הלך לציון של חמיי, שם קרה מה שקרה. אני יודע את זה, שהייתי מהאחרונים אצלו, מהרשומות של חב"ד. החלטתי להיות באותו יום ראשון אצל הרבי מחב"ד, ועוד סחבתי איתי כמה חסידי ויז'ניץ ל־770, כך שגם הם הרוויחו. זה היה

האדמו"ר הפני מנחם מגור, האדמו"ר הנוכחי מגור ומרן הגרש"ז אויערבאך זצ"ל, בסיום הש"ס הירושלמי בבנייני האומה

אצל הרבי מליובאוויטש זצ"ל. לרר מראה לו דיוקן של בעל התניא העשוי מפסוקי תהלים

עם המקובל הגר"י כדורי

יום ראשון האחרון בו הוא קיבל קהל וחילק דולרים, וברשומות חב"ד כתוב באמת שקבוצה מחסידי ויז'ניץ היו אחרוני מקבלי הדולרים. ואז, כשעברתי לפניו, אמרתי לרבי שאני צלם של העיתון הזה והזה, וקיבלתי עוד דולר על עוד עיתון ועוד עיתון שהזכרתי."

■ איך אתה מרגיש בחצרות פנימה בשבת ובחג, כשאסור לצלם? אתה בטיש ענק, אבל ידיך כבולות.

"לכל שבת יש מוצאי שבת, וגם בחגים יש הקפות שניות ומוצאי שמחת תורה וזמנים שכן אפשר לתעד. אבל אין סוף לדברים האלה, ולכן הקב"ה נתן לנו יום מנוחה."

■ מה אתה אומר על תופעת ה"צלום על ידי גוי" שצומחת לאחרונה? תיעודים של אירועים בשבת מגויים שעבדו בבתי המדרש.

"אני חושב שזו תופעה חמורה ביותר. יותר מזה: הייתי לא פעם ולא פעמיים בליז'ענסק, כשיצא כ"א אדר בשבת ולפעמים היו שם אדמו"רים, והיית רואה פולנים מצלמים ובמוצ"ש כבר מוכרים דיסקים. יותר מזה, אברכים מטיילים בשבת בעיירה ונצמד אליהם גוי ומצלם, ובמוצ"ש בא כדי למכור את התמונות. וכולם בלי להניד עפעף גם קונים את הדיסקים והגויים מרגישים שקיבלו גושפנקה, כי קונים מהם את החומר. אנחנו גם לא יודעים אם זה באמת גוי צילם. ברוב הפעמים, לפחות בארץ, יהודי חילוני שחילל שבת צילם, ואנחנו עוד קונים ממנו את התמונות ומפרנסים אותו ומעודדים אותו לעשות זאת שוב."

בספר, מספר לרר, יראו אור סיפורים נדירים, והוא משתף אותנו בחלק נכבד ומרתק מהם:

"עד לפני הקורונה, במשך כמה חודשים, ב"ה, במשך מספר שעות ביום הייתי נמצא אצל מרן שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א, וזו חוויה אינסופית. ולא קל להיות שם, לשמוע את הפקאלא'ך של האנשים, שמספרים את הצרות והמחלות שלהם. הגר"ע יוסף היה אחרי קבלות הקהל לעתים פורץ בבכי, ושואל: למה באים אליי רק עם הדברים הקשים? למה אף אחד לא בא לשמח אותי ולומר שהנה, ב"ה נפתרו הבעיות.

"בקבלות הקהל אצל גדו"י אתה יכול להרגיש את סדר היום האמיתי של עם ישראל: אנשים באים עם צרות, עם סיפורים, ואתה רואה איך הם יוצאים מעודדים לאחר הברכה. אני זוכר שהייתי מסתובב אצל הגר"ע יוסף בזמן שלש"ס היו 17 ח"כים, השיא של ש"ס, מהם כמה שרים. והרב, כל יום אחרי התפילה, בזמן קבלת הקהל, היה מקבל את נציגי השרים, אריה דרעי או אלי ישי, וגם אז - הרב לא היה מקבל אותם יותר מ־5 או 10 דקות, ואז אומר: תעזבו אותי לנפשי, אני רוצה לחזור חזרה ללימוד. וזה בשיא של ש"ס.

"אותו דבר רואים היום אצל הגר"ח קניבסקי. הוא יושב ולומד כל היום. קבלת הקהל היא במשך כל היום, אבל בין לימוד ללימוד. אתה רואה את הקבלת קהל מלאה וחדר המדרגות מלא כל היום, וכשבני הבית רואים שהרב סיים סדר לימוד מסוים והספיק את הדפים ומבקש את הספר השני, אז עד שיפתח

הספר השני מיד מריצים כמה אנשים שייכנסו, או לפני התפילה כשהוא חובש את הכובע והחליפה, או מיד אחרי התפילה. אלו תמיד הזמנים, מלבד כמובן בזמן קבלת הקהל הרשמית, בערב, אז הוא מעניק מעצמו זמן, כי הוא יודע שהציבור צמא להתברך ואין הרבה שניתן ללכת אליהם. אנשים מגיעים אל ר' חיים בטיסט הלך חזר במיוחד מכל רחבי העולם, כדי לשמוע מה בפיו. ראיתי יום יום ישועות שם, אנשים שלא היו להם ילדים 10-20 שנה. לאחד הוא יגיד לברך על יין בהבדלה במקום על מיץ ענבים, כי בגמרא כתוב שמי שיקפיד על יין יהיו לו ילדים, ולעתים הוא יכול גם לומר: תברך על יין - ויהיה לך בן בשנה הבאה. אתה רואה איך שהוא גוזר גזירות על ימין ועל שמאל. לאחד הוא יתן ברכה כללית, ולאחר, כאמור, יאמר לו שבשנה הבאה יזכה לבן.

"יש שם מספר מקורבים מאד שאליהם מגיעים שאלות מכל רחבי העולם, אותן הם מפנים לרב. והפסיקות נחתכות שם. אני רואה אנשים שיוצאים משם עם הארה. לא מזמן, כשהייתי שם, הגיע ילד בן חמישה ימים על ידי אביו, כשכולו דמעות, והוא מספר לרב שהילד הזה, כשהאם עוד הייתה בהריון, אמרו לה שהתינוק העתידי יסבול ממומים רבים והיא חייבת לעשות הפלה. הרב אמר לא לעשות ושהילד ייצא בריא ושלם, ואכן כך היה, והאב הביא את התינוק אתו. אגב, הרב שמח לראות את התינוק אבל אמר: זה לא בזכותי, הכל משמים.

"כשהוא ישב שבעה על בתו, הרבנית שטיינמן ע"ה, אז היה אסור לו ללמוד תורה. ליוותי אותו אחרי השבעה לבית העלמין, כשעמד שם בזמן גילוי המצבה. משם הוא חזר הביתה, ופתאום עלה חיך על פניו שלא ראיתי שנים: חוזרים ללמוד! זה מה שהוא חיכה לו כל השבוע. יש לי תמונה מהרגע הזה, איך שהוא פותח את הגמרא עם החיך.

"בחודש אייר בשנה שעברה, בל"ג בעומר, אצל מרן עברו מאות ילדי חלאקעס'. ולפעמים עד שהילדים הסתדרו לכך שיספר להם משערויותיהם היו כמה שניות. כמובן באותה שנה הוא היה יד אחת עם המספריים ויד אחת עם הגמרא, וגם את זה צילמתי, וזו תמונה שהפכה לויראלית ונשלחה מאחד לשני".

נכתב תוך כדי טיסה"

שוקי ממשיך ושופע סיפורים: "הגעתי פעם בחול המועד סוכות למרן הגרש"ז אויערבאך זצ"ל. חייכתי שייצא עם 4 המינים מביהמ"ד, וכשיצא - צילמתי אותו. הוא קרא לי ושאל מה פשר הצילום, אז אמרתי שזו הפרנסה שלי. הוא נעמד מיד, החזיק יפה את 4 המינים וביקש שאצלם שוב כדי שהתמונה תצא יפה, ואפילו חיך בשביל התמונה. ואז שאל אותי מתי אני מפתח את התמונות, והשבתי שכבר באותו יום, כדי לראות אם יצא טוב, ואם לא - אבוא למחרת שוב לצלם. ואז הוא אמר שהאישור וההיתר לצלם אותו היה כי זו פרנסה שלי וזה דבר האבד, אבל אין אף היתר לפתח בחוה"מ. כמובן שהבטחתי

אחרי התפילה נערך טיש 'צאתכם לשלוש', ובדברי התורה, לא פחות ולא יותר, הרבי הזכיר אותי... הוא אמר: היה לנו פה צלם בתפילה, וצריך להגיד לו שכוויח

לו שמאותו רגע לא אפתח יותר תמונות בחוה"מ. הבנתי שאם אשמע בקולו, התמונות ייצאו טובות. למחרת, הגעתי לכותל, לצלם את מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל שהיה מגיע כל יום לכותל לברך שם על 4 המינים. וכשצילמתי, גם הוא קרא ושאל מהיכן ההיתר לצלם בחוה"מ? חייכתי ואמרתי: אתמול הייתי אצל הגרש"ז, והוא זה שהתיר לי בשל 'דבר האבד', ואז הגר"ש חיך בחזרה, לאות אישור לדברים..."

זיכרונות רבים יש ללרר, מהתקופה בה שהה לצד הרב שטיינמן זצ"ל. "היה משהו מיוחד אצל הרב שטיינמן. אני שנים רבות נוהג לקיים סיבוב לילדים חתני בר מצוות או לגבירים, אצל גדולי ישראל. אני עושה להם סיבוב מסודר, בבתי הרבנים, מהבוקר עד הערב. בגלל הקרבה שלי למשב"קם אני יכול להם סיור מסודר ומתואם אצלם. סיבוב מעניין היה עם מספר ילדי בר מצוה, בו ראינו את ההבדל בין גדו"י כשאני מבקש מהם הדרכה לילד, מה ילד יקח על עצמו בתור בר מצוה, מה התשובה שהם אומרים. אז הרב שטיינמן היה אומר: שיקח על עצמו לדבר אמת. הילד היה פוקח עיניים, אבל הרב היה אומר: זה אחד הדברים הקשים ביותר. הרי היום אנשים מדברים שקר בלי להניד עפעף. הגרמ"י ליפקוביץ היה אומר לילד: תיקח על עצמך להתחבר לחברים טובים, וזה כבר יביא הכל. הגר"ח קניבסקי היה אומר בזמנו: כבד את אביך ואת אמך. זה היה

בביקור עם בנו הקטן נפתלי (לימים צלם מדופלם) אצל מרן הגרא"מ שך זצ"ל

סוגר המעגל: גם חברים טובים, גם אמת וגם כיבוד הורים - זו החבילה שכל ילד בר מצוה צריך.

"היום כשאני עושה אותו סיבוב, מרן הגר"ח מבקש מהילד - לסיים את הש"ס. כמובן לא ביום אחד, אבל דבר שיעשה עם השנים. לפני מספר שנים, בבר מצוה של נכד משותף של הגר"ח והרב שטיינמן, הרב שטיינמן כבר היה חלש ולא הגיע לאירוע, אולם כשהגענו אליו עם הנכד אמר בתשובה לשאלתנו, שעל הילד לקבל לדבר אמת. מרן הגר"ח הגיע לאולם בר המצוה של הנין, ושם אחד מהמקורבים, ר' אליהו מן, שאל את הגר"ח: היינו כעת אצל הרב שטיינמן והוא אמר לילד לקבל עליו לדבר אמת, ומה עליו לקבל לדעת מרן? אמר הגר"ח: לסיים את הש"ס, שיקח על עצמו את שתי הקבלות. שאל ר' אליהו (אליהו): זה קצת מסובך לילד, אז מה עדיף ממה? אמר לו הגר"ח: מה שאני ביקשתי, הרבה יותר קל ממה שהרב שטיינמן ביקש... כי לדבר אמת זה לכל החיים, ואילו לסיים את הש"ס אפשר ב'7-8 שנים.

"גם אצל הגר"ע יוסף היו הרבה סיפורים. באחד הימים הגיע אלי

מורן הגראי"ל שטינמן צילם בקביעת מחזה בביתו של לור

גם בזמן השיא של ש"ס, היה הגר"ע יוסף צוק"ל לא היה מקבל את יו"ר ש"ס ליותר מ-5 או 10 דקות, ואומר: אני רוצה לחזור חזרה ללימוד

אבל הרב באמצע סוגיה. הגבאי המסור צבי חקק אומר לו: צריך לפנות את המטוס. אמר הרב: אתה לא רואה שאני באמצע סוגיה? לא להפריע לי. אחרי 10 דקות הטייס ביקש שוב מחקק לפנות לרב. כעת הרב הסתכל, ראה שהוא אחרון במטוס, התנצל וירד למטה. לראות איך שהיה שקוע בלימוד מתחילת הטיסה ועד סופה, היה מדהים. כמובן שיש לי מזה תמונה מדהימה.

"לנסוע עם גדולי ישראל, זה לראות את היהודים האלה כל היום שקועים בספר, גם בחו"ל, בבין הזמנים, וגם במטוס. הרב ברוך מרדכי אזרחי, אצל חלק גדול מספריו כתוב בתחילת הספר: נכתב תוך כדי טיסה. הוא נוסע הרבה להשיג כסף לשיבת 'עטרת ישראל', בטיסות ארוכות, כמעט כל חודש הוא נוסע, וכמובן שהוא לא יכול להפסיק את הלימוד, אז הוא יושב ולומד במטוס, וספרים שלמים שלו, נכתבו תוך כדי הטיסות.

"היה לי סיפור מעניין עם האדמו"ר מבאבוב שליט"א, רבי בנציון. בביקורו הראשון בארץ, כשנכנס לכהן כאדמו"ר, הוא הגיע לביקור של 24 שעות, ואני סיקרת את כולן. הוא שהה בבני ברק, והגיע לחתונה של קרוב משפחה. למחרת הוא הגיע לתפילת שחרית ולאחר מכן היה אמור להגיע לשדה התעופה ולחזור לארה"ב. בבוקר באתי לצלם בתפילת שחרית את האדמו"ר עולה לתורה (זה היה ביום שני), אך מיד ניגשו אליי כמה בחורים שלא אצלם כי זה מפריע לאדמו"ר. אלא שהאדמו"ר הסתכל עליהם ממקום עומדו וסימן להם לא להפריע. בהתחלה פחדתי אולי הוא מסמן שלהיפך, שזה מפריע, אבל הסתבר שהוא בא דווקא להגנת. אחרי התפילה נערך טיש 'צאתכם לשלום', ובדברי התורה, לא פחות ולא יותר, הרבי הזכיר אותי... הוא אמר: היה לנו פה צלם בתפילה, וצריך להגיד לו שכוויח. בדרך כלל כשמגיע צלם לצלם בתפילה, כל אחד מפחד שהצלם יצלם אותו לא כמו שצריך, ולכן הוא מיד מתרכז בתפילה. ולכן, להיפך: הצלם מחזק אותנו... הרי אנחנו מצולמים כל הזמן, מלמעלה, והצלם שכאן, רק מזכיר לנו את זה.

"אני מסתכל לעתים על אלבומים, וחצרות כמו גור, באבוב, לעלוב ועוד כמה אדמו"רים, כבר עברתי 3 דורות: הסבא, האבא והנכד כיום. ברוך ה', זכיתי". ■

חתנו עם ספר תורה, והגר"ע כתב את האות האחרונה. חתנו אמר לו שטקס הכנסת ספר התורה יהיה בהר נוף, ושאל אם הגר"ע יוכל לרדת למטה לומר כמה מילים באירוע. שאל אותו הגר"ע: 'אתה רוצה שאני אצא 'עם הארץ'? שאני אפסיד עשר דקות לימוד?! כשמבקש ממני משהו אחר, לעתים קשה לי להגיד לא, קשה לי להסביר שאני בזמן הזה כותב עוד פירוש וכו', אבל הרי אתה, כחתן שלי, הרי יודע כמה קשה לבקש ממני להפסיק ללמוד עשר דקות, אז מדוע אתה מבקש? זה היה משהו מדהים ומרומם.

"הייתי באחד מהביקורים של ראש הממשלה נתניהו אצל הגר"ע. נתניהו איחר בכמה דקות, וכשהוא הגיע, הרב היה שקוע כולו בלימוד. עד שהרב לא הרים את עיניו ופתאום ראה את נתניהו מולו, לא הפריעו לו. אבוי למי שהיה מפריע.

"בחוודש אלול הרב עובדיה היה נוסע לעצרות במסוק. במסוק לא היה לי מקום, אבל לעתים הרב היה נוסע לאילת לעצרות תשובה, במטוס רגיל משדה דב בתל אביב, ואז כן היה לי מקום והצטרפתי. תוך כדי הטיסה, היו אנשים מהנוסעים שביקשו ממני לצלם אותם עם הרב. איך שהתחילה הטיסה, הרב נצמד לחלון, פתח גמרא ושקע בגמרא. במשך הטיסה הקצרה, הצלחתי להעביר כמעט 40 נוסעים שיישבו ליד הרב ויצטלמו אתו, והוא אפילו לא שם לב שמישהו התיישב לידו. נחתנו, המטוס התרוקן, הטייס רוצה לחזור חזרה והצוות רוצה להכין את המטוס,

עם שני מוסקי הדור, מרן הגרש"ז אויערבאך והגר"ש אלישיב זצ"ל

עם מורן הגר"ע יוסף צוק"ל במטוס

מקבל את ברכתו של האדמו"ר הישועות משה מויזניץ צוק"ל

המצעד השנתי

של קול פליי

יום שלישי ג' חוה"מ סוכות תשפ"א // בהגשת: ארי המניק וגבי כץ // 16:00

שיר השנה // זמר השנה // מלחין השנה // אלבום השנה // פריצת השנה // שיר הקורונה שריגש אתכם

1. אבי אילסון // תן לי אור	14. גד אלבו // יותר חזק	26. ישי כפידות ושוקי סלומון // שיר השמחה	39. נמואל // הלך ושזב
2. אנישי אשל // אבא טוב	15. גיל קפטן // מבוקש של רגשות	27. ישי ריבו // כתר מלונה	40. נפתלי קמפה // לב נשבר
3. אנדרס מרדכי שוורץ // יום טוב	16. היום השמיני // אלקא דמאיר ענני	28. ישראל ורדיגר // אין לנו	41. עקיבא חודג'מן // פשוטים
4. אנדרס פריד // אוטומו	17. חיים ישראל וארי היל // אבא אחי	29. ליפא שמעלצר // החוס המסולש	42. קובי ברזר // כמה טוב השט
5. אברימי רוט // חסד שבחסד	18. חנוך בן משה // אבא דואג להכל	30. מאיר גרין // עוד אבינו חי	43. קינדולך // ברכני
6. אהרון דואל ואביהר בנאי // אני אחר	19. חנוך בן ארי // שבועי לב	31. מוסי שמינימץ // ואמר ביום ההוא	44. ראובן גרבר // הנה
7. אודי דמארי // רק אחד קובע	20. יהושע ברקו ואהרלה סאמעט	32. מידד ססה // והריני עבד	45. רולי דיקמן // מרים אותי
8. איציק אורלב // לא נשבר	// לחיים חסידים	33. מיילך קאהן // נחמו	46. שולי רנד // הספינה
9. איציק דדיה // נכספתי	21. יואלי קליין וארי רייך // אין עוד מלבדו	34. בני פרידמן // חרשו	47. שלום ברנהולץ // אתה קרוב
10. אלי הרצליץ // רק לחת	22. יונגדליך // בצאת ישראל	35. מענדי וייס // די	48. שלמה כהן // בקש
11. אריה קרלינסקי // באהבה תקבל	23. יוני שלמה // ותמהר	36. מרדכי בן דוד // די	49. שמחה ליינר // הרבה נחת
12. שמילי אונגר // שימו לב את הנשמה	24. יונתן שיינפלד // אהבת חיים	37. משה סישלר // ברוכה מרובה	50. שמחה פרידמן // השם ישמך
13. פיני איינהורן // שומר עלינו	25. יעקב שוואקי // מסיני בא	38. משה קליין // שמחה שלמה	

לדיוג המצעד ◀ www.kol-play.co.il

**KOL:
PLAY**

107.6 FM
קול פליי - תמיד צעיר

כרטיס ביקור

שם: יואלי וייס

גיל: 30. מתגורר בבורו פארק, ניו יורק

קילומטר: מלחין ומבצע השיר "ונפשי שפכי כמים לבך" ("מיין גאנצע הארץ"), "שבת" ועוד

מה עוד: סולן להקת הקומזיץ "תיקון חצות"

"מוזיקה זו המנגינה של הלב שלי"

עבר

"נולדתי בבית חסידי, חסידות סאטמר (היום אני ברסלב), שהמוזיקה היתה חלק גדול ובלתי נפרד ממנו. אבי אהב מוזיקה מאד, והוא הביא הביתה בכל פעם אלבומים חדשים שיצאו. המוזיקה היתה דבר גדול בבית שלנו, ולמרות שאבי היה חסיד סאטמר, הוא הביא לנו הביתה את כל סוגי המוזיקה החסידית. במיוחד אני זוכר שכשהייתי ילד הקשבנו גם לאלבומיהם של משה גולדמן ומיכאל שניצלער, אבל גם לאלבומים של מרדכי בן דוד, דדי גראוכר וכו', ממש שמענו הכל.

"כשבגרתי, פתחתי עם כמה חברים להקת קומזיץ - עם גיטרה, קלידים, תופים ואני כסולן - שנקראת 'תיקון חצות'. אלו היה בעיקר כמה חבר'ה מברוקלין, ביניהם בנצי קאהן, וגם ליפא דייטש מצפת, קבוצה מיוחדת. ניגנו ושרנו ביחד והופענו במקומות ובאירועים רבים. שנים עברו מאז, ואז כבר עבדתי בתחום אחר לגמרי - בתור נהג של משאית גדולה.

"בנסיעות במשאית, כנהג, הקשבתי הרבה למוזיקה, ופעם אחת יצא לי לנסוע במשאית במשך הרבה שעות, כל הלילה, והקשבתי כדרכי למוזיקה, ושמעתי אז גם קרליבך ועוד קומזיצים שונים בסגנון קרליבך. שמעתי את זה ממש כל אותו הלילה. זה השפיע עליי מאד, הבנתי שאני צריך לחזור אל המוזיקה, אל הקומזיצים שעשינו ואל המוזיקה שאני כל כך אוהב ומתחבר אליה. ואכן, עשיתי קאמבק וחזרתי אל הלהקה, חזרתי לשיר. מוזיקה זו המנגינה של הלב שלי."

<< יואלי וייס (שני מימין, שר) עם להקת "תיקון חצות"

עתיד

"יש לי עוד הרבה שירים שמגיעים ב'ה, יש לי 200 שירים שהלחנתי, שרק מחכים שאלביש עליהם מוזיקה. תודה לה' על כך שהיה לי את הכח להלחין את כל השירים האלה, אני כל כך שמח ומאושר מזה, אין סיפוק כמו ליצור שירים חדשים. אני אמשיך בעז'ה לכתוב עוד שירים, כדי לעשות אנשים מאושרים ושמחים. אני רוצה שהעולם יהיה מקום שמח יותר."

הווה

"את השיר שלי שהפך ב'ה ללהיט, 'מיין גאנצע הארץ' (או: 'ונפשי שפכי כמים לבך'), הלחנתי לפני כמה שנים טובות, חצי שנה לפני שעזבתי את עולם המוזיקה בהתחלת הקריירה. הייתי באותו יום במצב מאד רוחני וקדוש, והלחנתי את השיר הזה מעמקי לבי, עם המילים ביידיש. ישבתי והלחנתי את השיר הזה מכל הלב והנשמה ברגע של קדושה ורוחניות.

"היה זה בזמן שחשבתי על האנשים שנותנים את הלב שלהם בשביל אחרים. ואז חשבתי על המילים האלה של לתת את הלב לה', וכך יצא השיר. זה הסיפור של השיר. האמת היא, שאין סיפור כזה גדול מאחורי השיר, כמו הפשטות שמאחוריו, ואולי היא זו שהביאה לשיר את ההצלחה. אני לא ידעתי שאקום בבוקר יום אחד, ואגלה שהשיר הזה טומן בחובו כל כך הרבה מסרים לכל כך הרבה אנשים. המילים של השיר הן: 'ונפשי שפכי כמים לבך נוכח פני ה', טאטע איך גיב פאר דיר מיין גאנצע הארץ' (בתרגום לעברית: 'אבא אני נותן לך את כל לבי').

"כמה חודשים לאחר שהשיר יצא, חידש את השיר לא אחר מאשר הזמר חיים ישראל. שמעתי את הגרסה הזאת שלו, בה הוא גם תרגם את המילים שלי מידידיש לעברית, ומאד נהניתי. אני גדלתי עם המוזיקה שלו, אמנם לא בתוך הבית, כי גדלתי כאמור בבית חסידי ופחות שמעו בבית חיים ישראל, אבל אני הקשבתי לו. בתוכי תמיד אהבתי את חיים ישראל ואת המוזיקה שהוא עושה, ולכן אהבתי גם את הביצוע שלו לשיר שלי. אהבתי איך שהוא לקח את השיר למקום הספרדי, ואת איך שהוא ביצע את השיר, זה פשוט יצא גדול. זה היה עבורי עונג גדול לשמוע את זה. אני אוהב את איך שהוא שר את השיר ואת הביצוע שלו. אני שמח מאד שהוא החליט לחדש את השיר.

"היום חזרתי לשיר במסגרת להקת 'תיקון חצות' וגם לבד. במשך כמה שנים דובי מיזלס היה יחד איתי בלהקה, ולאחר מכן הוא הלך להיות זמר לבד. אני נשארת בלהקה ואני שר גם לבד, באירועים שונים."

השנה מתחילה

עם ספר ראשון בסדרה החדשה
של הסופר חיים ולדר

הספר מלווה במאות ציורים מרהיבים
על הצירת מירי ונר

חיים ולדר

שואלים
על עצמם

כל שאלה היא ספור חיים

ילדים
שואלים
על עצמם

חיים
ולדר
משיב

למאות שאלות המלוות
את סיפור חייהם
של הילדים תוך מתן
פתרונות יצירתיים

בימי סזר ניתן להתקשר
ל-03-5618722
והספר יגיע לביתכם

חיים ולדר הוצאה לאור: 03-5618722
הפצה ראשית: ספריית גיטל רח' שלמה המלך 2 ב"ב 03-5798187

ובאו האובדים

יונתן ריגלר

מוטי זינגבוים

ממנכ"ל חברת קוסמטיקה

גם להנאה בתוך ביתי. ובהחלט, עד לפני כ-5 שנים המשכתי להיות חזן בחגים בקליוולנד, באחד מבתי הכנסת הגדולים בעולם (3,000 מקומות ישיבה), עם מקהלה גדולה, ופעם בשנה כן הייתי נוסע להתחזן, וזו היתה נקודת האור השנתית שלי בתחום של השירה. לפני 5 שנים החלטתי להפסיק גם עם זה, כדי להיות בבית בחגים.

"ועם זאת שהפסקתי עם השירה הפומבית, קורה כמעט כל יום במסגרת הפגישות שלי בעסק שאנשים מזהים אותי. נוחת להם השם 'זינגבוים' במח והם שואלים: רגע, זה אתה מוטי ששר? זה כמובן עולה במיוחד עם אנשים שהם לא צעירים בני 18 אלא יותר בוגרים. ואני לא מתכחש לזה כמובן, השירה היתה חלק מהעשייה שלי. זו היתה זכות גדולה לעסוק בזה. לעתים אפילו אנשים שאינם דתיים זוכרים אותי מתקופת השירה, זה נתן להם משהו בידישקייט בזמנו, והם זוכרים אותי לטובה, ב"ה".

מה מבחינתך השיא שלך בתקופת השירה?

"כל אדם לעצמו מציין לעצמו נקודות שונות בקריירה, אבל אני כשלעצמי חושב שהיתה לי הזכות לקבל ולשיר כמה שירים שהפכו לנכסי צאן ברזל, כמו 'שאו מרום עיניכם' שהלחין משה קופר ז"ל, 'שומר ישראל' ועוד שירים כילד וכנער, וכמובן גם את 'זוכה', 'לזרעך' ולא נלך מכאן' כמבוגר. אבל אני לא מסתכל על זה כשיא, אלא כדברים שנהיית מהם מאד וכזכות לזכות את הרבים.

"השיא האמיתי בסוג העבודה הזאת, זה באמת לראות את האנשים שמחים ורוקדים. לכל אחד יש את החבילה היומית שלו שהוא סוחב על הגב, וכשמגיעים להופעה ושרים ביחד ונהנים ורוקדים ליד הבמה ועושים שמח, זאת זכות מאד גדולה, ולא שיא אחד אלא שיא מתמשך, שהיתה לי זכות לשמח את עם ישראל. זאת ההזדמנות להגיד תודה לקב"ה שזיכה אותי לשמח, ואני מאחל שיהיה עוד הרבה שמחה בעם ישראל, במיוחד בתקופה המאתגרת הזאת".

מוטי זינגבוים היה ילד פלא מופלא ומצליח שהוציא מספר אלבומים. גם בתור מבוגר, הוציא זינגבוים מספר אלבומים שזכו בזמנו להצלחה גדולה. בין שאר להיטיו (כמבוגר) אפשר למנות את "על כל זמן וזמן" (שחידש דדי גראוכר), "לא נלך מכאן", "קולי שמעת" ועוד רבים. אבל ב-20 השנים האחרונות, הוא התנתק לחלוטין מהעולם המוזיקלי, והיום הוא משמש כמנכ"ל חברת הקוסמטיקה של רעייתו, "חוזה זינגבוים".

"הקריירה המוזיקלית שלי מחולקת לשניים", הוא אומר. "בתור ילד הופעתי המון, ואחרי זה, כשהייתי בגיל 18, חזרתי להופיע אחרי הפסקה של כמה שנים. היה פרופסור שהתייעצתי איתו, והוא אמר לא לשיר עד שמיטרי הקול ישלימו את הגדילה שלהם. ובגיל 18, חזרתי להופיע. במשך מספר שנים גרנו בלונג איילנד, ניו יורק, שימשתי שם כחזן, ובתקופה ההיא הופעתי בכל העולם, בפארקים ובמופעים סגורים סביב הגלובוס. בשנת '96 חזרנו לארץ, וגם אז המשכתי להופיע בכל העולם".

עם איזה חומר?

"כבר היו לי כמה אלבומים משלי, עם שירים כמו 'שאו מרום' שפרסמתי כילד, ועוד. כשחזרתי לארץ, הקלטתי שני שירים, 'הבטחת הארץ' ו'לזרעך', ואז התפתח אלבום שלם, 'אהבת ישראל', והיו ב"ה גם להיטים לא מעטים. לאחר מכן הוצאתי עוד שני אלבומים ('על כל זמן וזמן', 'להיטי פלטינה'). לאחר מספר שנים, נוכחתי לראות שחיי כזמר הם יותר חיי נדודים מאשר חיי משפחה, לנסוע כל הזמן סביב הגלובוס, ובדיוק אז פתחנו את עסק הקוסמטיקה. בהתחלה אשתי עסקה בזה לבד ולאט לאט העסק גדל עד שנכנסתי לניהול העסק, וזה כבר דרש את תשומת הלב שלי. עם השנים גם נולדו לנו ב"ה 6 ילדים, ורציתי להיות לידם. כל הזמן היה קונפליקט בין הנסיעות ולמשפחה, ולכן החלטתי לעשות הפסקה עם זה, כדי להיות עם המשפחה. כאמור, במקביל העסק שלנו גדל ונשאבתי לתוכו, ולקחתי החלטה להפסיק את ההופעות, במיוחד כשכבר היתה לנו אפשרות להתפרנס ממשוהו אחר".

אבל אין רצון כאמין להקליט עוד? להוציא משהו?

"הדבר הזה הוא אכן חלק ממך. זה לא רק מקצוע אלא מתנה, שהיא בהחלט חלק ממני, אבל לא חייבים להשתמש בה רק בפומבי, בהופעות. אני יכול לשיר

ב"ה, עברנו את תש"פ בשלום

שנה אחר שנה, גאים להיות סוכנות היח"צ המובילה של גדולי המוסיקה היהודית

ישי ריבו	מאיר גרין	ינון טייב	קובי גרינבוים	אברהם פריד	צבי זילברשטיין
אהרן רזאל	רפאל מלול	כצל"ה	צחי קליין	בני פרידמן	גדעון לוין
יונתן רזאל	דיויד טויב	מתי שריקי	מאיר בן דרור	מרדכי שפירא	סנדי שמואלי
איציק דדיה	דוד שפירא	מיקי רוזנבאום	אביעד דרף	איתן כ"ץ	
נמואל	יהודה כ"ץ	עקיבא מרגליות	נועם רמתי	רולי אזרחי	ריקה רזאל
דניאל זמיר	אליעזר שוובר	עובדיה חממה	איתן קלינמן	אלי מרקוס	שרה שפילמן

ברכות ליוצרים שהוציאו אלבומים השנה. ולאלו שיוציאו בשנה הבעל"ט

תודה לשותפינו במדיה האלקטרונית, הכתובה והדיגיטלית בזכותכם המוזיקה היהודית משגשגת

kobis

קובי סלע תקשורת כהלכה
יח"צ אסטרטגי רדיו ודיגיטל

kobis.co.il

שיר אהוב עליך במיוחד?

"ריבון העולמים" ("ידעתי")
שהלחין ר' פנחס ברייער
ושר אברהם פריד.

מי ניגן בחתונה שלך?

הזמר המיתולוגי
אריה גלזר.

שיר שמושר אצלכם בקביעות בשולחן השבת?

"ברוך קל עליון" של
משה גולדמן.

זמר אהוב עליך במיוחד?

איזיק האנג.

אירוע זכור במיוחד?

אירוע שלא יישכח בעקבות הצלחתו
המסחררת, הוא השקת הלונה פארק
החדשני והנודע "בילונה". הקמנו
מאפס פארק אטרקציות חדשני בעיר,
שהפך להיות מודל לערים נוספות!

אם לא היית בתחום שאתה עוסק בו היום, במה היית עוסק?

אני כל כך חי את עולם התרבות
ואת מהות התפקיד, שאני פשוט
לא רואה אופציה כזו. אם לא
הייתי מנהל התרבות בעיריית
בני ברק, הייתי עובד בתחום
התרבות בעשייה פרטית, כי
אני באמת מאמין בתרבות.

משרד התרבות

ישראל גולדמן

ר' יעקב רוזן

תושב בני ברק,
מנהל אגף התרבות בעיריית בני ברק

קולגה שאתה מעריך במיוחד

הרב איציק פריימן, יועץ ראש
העיר לענייני קהילות וצעירים,
שבכל פעם בחשיבה מחודשת
מייצר פעילות מחוץ לקופסה.

מה משמח אותך בתפקיד?

העובדה שתושבי בני ברק זוכים
לצורך תרבות נקייה מבלי לוותר
על איכות הפעילות. הברק בעיניים
של תושבים מרוצים הם המנוע
והשמחה הגדולה ביותר!

הישג שלך בתחום התרבות.

למרות תקופת הקורונה, הצלחנו להגיש לציבור
התושבים פעילות קיץ מדהימה, ה"מטרונופול",
שלא נפלה ברמתה משום פעילות אחרת. עד
כדי כך הצליחה הפעילות שתושבים שאלו
האם נחזור על הפעילות הזו גם בשנה הבאה.

דמות שמעניקה לך השראה?

ראש העיר הרב אברהם
רובינשטיין, שמשלב בסדר יומו
עשייה ציבורית בלתי נדלית למען
כלל התושבים, לצד היותו דמות
תורנית. זהו מודל ייחודי עבורי של
שילוב ייחודי ועשייה למען הכלל.

השאיפה הבאה שלך?

לפתוח עוד ספריות
עירוניות בעיר, כך
שכל תושב בעיר יזכה
ליהנות מחומר קריאה
מסולת ומזקוק, מבלי
עלות וקרוב לבית.

ג'ואיש מיזיק .FM

האפליקציה
הראשונה
למוזיקה יהודית

GET IT ON
Google Play

... עדכון חדש לאפליקציה ...

שיעורי
תורה

ערוצי
רדיו

שיתוף בין
משתמשים

פלייליסטים
ללא הגבלה

חיפוש
מתקדם

פרופיל
אשי

ממשק
חדש

בקרוב באתר: www.jewishmusic.fm

Download on the
App Store **בקרוב ב**

זמין להורדה גם במכשירים מסוגנים

בתמונות: קמיסר בדובאי >> אינהורן, ישראל וגושל בבורו פארק >> עטיפת היצירה "לכה דודי" >> בני לאופר מתחתן >> מרדכי בן דוד, יידל ורדיגר והנכד החתן >> מנדי גולדברג ומושי ביכלר סוגרים עניינים

מאיר גרין, שוקי סלומון ואלעד כהן. עוד נצפּו: החברים מקול חי, ח"כ **מיכאל מליכאלי**, קונסול הכבוד של זימבבואה בישראל ע"ד **משה יצחק אוסדיטשר**, ועוד.

הבן של (וגם מוזיקאי ומעבד בפני עצמו) **בני לאופר** נישא בשעתו "מ עב"ג למשפחת **נדב**. על הבמה: **אריק דביר** ותזמורתו עם **קובי ברומר** (אקס המפיק **אביגדור מאיר**). באו לכבד: **אפרים קמיסר**, **אבי מן**, **נתי לוין**, **אלי לב** ו**אביגדור מאיר**. גם לחן חדש לכבוד הכלה היה שם, כמובן.

הצלם **שלומי כהן** התחתן בשעה טובה ומוצלחת באולמי סקויה. את האירוע הפיקו חברו הטוב: **אייזיק גפן**. הופיעו: **אריק דביר**, **קובי ברומר**, **נ.ס יוסי אזולאי**, **מקהלת נשמה** ו**מוטי יזל**. התעשייה כמובן באה לכבד ולתעד.

שמע תפילתו: הזמר **שלום ברנהולץ** חבק בן בכור במזל טוב.

זוכרים את הזמר **שלמה שמחה**? ובכן, בימים אלה הוא אוסף חומרים עבור אלבום חדש, ואפילו פנה בדיוק באותו נושא למלחין הרב **הלל פלאי**.

תשמעו סיפור: השיר "שיר ציון" שיצא לאחרונה כקליפ של **בנצי שטיין**, אותו הוא הלחין ושר, יחד עם מקהלת "שירה", כבר נמכר ל**שלומי גרטנר**, ושטיין, כך אנחנו חושפים כעת, היה צריך לקנות את השיר בחזרה מגרטנר כדי שיוכל לשיר את השיר באירוע היוקרתי בו צולם הקליפ המצליח. אל תדאגו יותר מידי, ספונסר האירוע, כך מסתבר, הוא זה שעילם את קניית השיר בחזרה, וליהודים היתה אורה ושמחה.

כבר תקופה ארוכה שטובי המוזיקאים עובדים על פרויקט גדול מלחני המלחין ר' **מנחם אירנשטיין**, אבל כעת העבודה עומדת לקראת סיום. הקליטו כבר שירה: **אברהם פריד**, **משה וינטרוב**, **ישראל ורדיגר**, **משולם גרינברגר**, **יענקל דאסקל** ו**שלומי גרטנר**, ואם הכל יסתדר, יצטרפו גם **מרדכי בן דוד**, **יצחק מאיר הלפגוט** והרב **ירמיה דמן**. מדובר על חידושים ביידיש לשירי הידועים של אירנשטיין. על העיבודים הופקד, **שוע פריד**.

אחרי שני אלבומים ולהיטי ענק, המיליארדר החרדי מלוס אנג'לס, **שלמה יהודה רכניץ** עובד בתקופה האחרונה על אלבום שלישי מלחניו, "שיר צ", שאם הכל יסתדר ייצא כבר לסוכות. בתפריט: **מרדכי בן דוד**, **אברהם פריד**, **ליפא שמעלצר**, **מוטי שטיינמץ**, **לוי פאלקוביץ**, **בני פרידמן**, **בערי וובר** ועוד. על חלק ממלאכת העיבוד הופקדה חברת **קליין-ברי**, ועל ההפקה, כרגיל, **דוד פדידה**.

זוכרים את מבזק הנוסעים לחו"ל מהגיליון שעבר? ובכן, מאז הספיק **חיים ישראל** לחזור לארץ ולנסוע בפעם שנייה לארה"ב, ושוב לחזור לארץ כדי להופיע בבר המצווה של בנו של השדרן **דוד חכם**.

ואפרופו חיים ישראל: הזמיר נכנס שוב לאולפן, הפעם יחד עם **נמואל הרוש**, לשיתוף פעולה מסקרן ומרגש במיוחד. העיבוד – של **דוד איכילביץ'** ו**מאור שושן**.

ועוד מהחוזרים והיוצאים פעם שנייה לארה"ב: **פיני אינהורן**, שלקח אתו הפעם את מפיקו, **שלום וגשל**, שנסע לחתונת נכדו של **מרדכי בן דוד** (פרטים באיטם הבא). בליל שישי, נפגשו כולם – וגשל, חיים ישראל ואינהורן על טשולנט ב־13 בבורו פארק, ופגשו במקום גם את **יואלי וייס** (לא מכירים? דפדפו למדור "נעים להכיר").

מבזק שמחות: אמרו מזל טוב לגדול הזמר **מרדכי בן דוד** שחיתן במונסי את נכדו, בנו של **מאיר גורביץ'** (שכמעט הפך לבעל השליטה ב"אל על"). את החתונה ליוו **שמילי אונגר** ו**ליפא שמעלצר** עם תזמורת גדולה. בחופה חשף בן דוד לחן חדש ("הוא יברך", בעיבודו של **יואלי דיקמן**), שאמור גם לצאת מתי שהוא כסינגל. הגיעו לברך: אנשי המוזיקה **זאבי פריד** ו**גדעון לוין**.

תחת תקנות משרד הבריאות, חגגו אנשי התעשייה בשמחת הנישואין של השדרן **אשר גרייבר**. על הבמה: **קובי ברומר** עם תזמורתו של **אהרליה נחשוני**. עלו ושרו: **איציק אורלב**, **הקנדרלעך**,

<< ליפא שמעלצר ומב"ד בחתונת הנכד

ועוד מדובאי: הסכם השלום עם איחוד האמירויות הוליד שיתוף פעולה מדליק עד משעשע בין הזמר **עמירן דביר** לבלוגר הסעודי **מוחמד סעוד**, והשניים הקליטו יחד קליפ משותף לשיר "אנחנו מאמינים".

ח"כ **משה אבוטבול** (ש"ס) החליט להפיק שיר מחזק לאור התקופה, ופנה למלחין ר' **פנחס ברייער** ("הנני בידך") ולמעבד **משה לאופר**. יחד, הפיקו השלישיה שיר מרגש למילים מתוך "חובת הלבבות". על השירה הופקד לא אחר מאשר **אלי לאופר**. "את השיר אני מעניק מכל הלב לכלל עם ישראל", אמר אבוטבול.

יצחק מאיר לא ויתר על סליחות ברוב עם הדרת מלך, וקיים אותן גם השנה עם כלי נגינה, בקפסולות מסודרות בכיכר ספרא, וכמובן בשידור חי ב"קול פליי".

אמן הקלידים **מנדי גולדברג** סגר עם המפיק המוזיקלי והאמרגן **מוישי ביכלר** כמיוצג אצלו במשרד. בנוסף, מיוצג אצל ביכלר גם אמן הקלידים **דודי פלדמן**.

בימים אלה עובדים על מופעי "צמאה" עם **אברהם פריד**, **אביתר בנאי**, **ישי ריבו** ואמנים אורחים נוספים (הרשימה עדיין אינה סופית), והפעם – מלוקיישן מפתיע. נכון לעכשיו, המופע יעבור בלייב בלבד, ללא קהל. בימים האחרונים החלו בצילומי הקליפ לפרומו המופע. כמובן, וברוח הימים, הכל נתון עוד לשינויים.

22 אמני ישראל מבצעים שיר אמונה חדש, "שמור עליי" מתוך פרויקט "ותן חלקנו" של הרב קובלסקי. בין הזמרים מהמוזיקה היהודית שמשתתפים בשיר: **עקיבא ויניב בן משיח**.

כבוד: הקליפ של **גד אלבז** "ירושלים" שיצא לא מזמן, זכה בפסטיבל שנערך ב.L.A., בתואר "קליפ השנה 2020". וכבר בקרוב: סינגל קליפ מרגש חדש. יש למה לחכות.

ישי לפידות והלהקה המורחבת יצאו לוינה להופעה בחתונה גדולה. בהתחלה היתה התלהבות, כשעלות הנסיעה היתה 150 ש"ח בלבד לכרטיס. ההתלהבות ירדה כשלפידות חזר לארץ, ואז התברר שהצטרף אליו אורח לא קרוא: קורונה. כנראה שהיה עדיף לא להוריד את המסכה ברחובות וינה...

ואם חשבתם שלא יהיו השנה שמחות בית השואבה במתכונתן הרגילה, מסתבר ש**מרדכי בן דוד** דווקא יופיע גם יופיע – בהרי הקטסקילס בניו יורק, יחד עם **שמילי אונגר יענקי דאסקל**.

השיר "שבורי לב" של **חנן בן ארי** הפך ללהיט גדול. אבל כעת אנחנו חושפים שבן ארי הציע את השיר כבר לפני תקופה ארוכה ל**אברהם פריד**, שאכן אהב ואפילו הקליט את השיר. אלא שבינתיים, ביקש בן ארי רשות מפריד להוציא את השיר בעצמו, ופריד, באבירותו הגדולה, הסכים. אולי בעתיד נזכה לשמוע גם את הגרסה של פריד.

ועוד מפריד: גדול הזמר עתיד להוציא בימים הקרובים שני סינגלים חדשים להפקה של **אלי גרסטנר** ובעיבוד של **יואלי דיקמן**.

בימים אלה מקליט גדול המעבדים **מונה רוזנבלום** את השיר "עת צרה היא ליעקב" (עליו סיפר בטורו הראשון במגזין "קול פליי"), בהפקה מוזיקלית עשירה ועם סולן מפתיע.

ועוד ממונה: לקראת חנוכה, אז חל היארצייט של מרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל, עתיד לצאת לאור השיר "לב טהור" שהלחין מונה לזכרו של מרן, ונחשף בסיומי הש"ס של "דרשו". הביצוע של השיר החדש יהיה של **שלמה כהן**.

בימים האחרונים יצאה לאור היצירה המרגשת על פיוט "לכה דודי", שהולחן ע"י רבי יהודה לייב אשלג, בעל הסולם זע"א. מלבד גדולות בתורה, היה ידוע בעל הסולם גם בלחניו המרוממים את השומעים, ומכון "עטרת שלמה" של חסידי אשלג, הוציא לאור כעת "לכה דודי" שהלחין הרבי. מדובר על סינגל ראשון מאלבום שייצא בעתיד בעז"ה. על הביצוע הופקד בעל התפילה ר' **שלמה בנימין אורצל**, ומקהלת ידידים בניצוחו של **יעקב רוטבלט**. העיבוד הוא של **אלי אוסדון**.

בימים אלה עובדים באולפנים על דואט מפתיע בין **אהרן רזאל** לבין **יואלי קליין**, למילים "ושמרו בני ישראל את השבת".

איש התיירות והמוזיקה **אפרים קמיסר** נצפה בדובאי, כשהוא מצלם סרטוני תיירות לקראת התיירות הדתיים והחרדים שעתידיים – עם פתיחת השמים מתישהו – למלא את דובאי.

קרואטיה מדינה ירוקה ומפתיעה

דודי רובינשטיין יעץ תיירות ומנהל "חו"ל מהודר"

תעודת זהות: קרואטיה | **שפה:** קרואטית | **מטבע:** קונה | **תושבים:** כ-4 מיליון (בישראל יש כ-9 מיליון)
שטח: כ-56,000 ק"מ (בישראל, כ-22,000 ק"מ) | **איחוד אירופי:** בתהליכי קבלה
מדינות שכנות: איטליה, סלובניה והונגריה בצפון; סרביה ובוסניה במרכז; מונטנגרו בדרום

איך מתכננים טיול לקרואטיה

קרואטיה מדינה ארוכה מאד, שטחה - פי 2.5 מישראל.

היא נמתחת מדרום מהעיר דוברובניק, דרך החוף הדלמטי, ועד הצפון, בואכה עיר הבירה זאגרב, ובקצה העליון חצי האי האיסטרי, הנושק לאיטליה.

בקרואטיה חייבים רכב. המרחקים גדולים מאד ולא ניתן להסתמך על תחבורה ציבורית.

קשה גם להקיף את קרואטיה בטיול אחד, ולכן - או שהולכים על הצפון או על הדרום. כבישי אגרה: רוב הכבישים המהירים הינם כבישי אגרה. לוקחים כרטיס בכניסה ומשלמים ביציאה לפי מרחק הנסיעה. (טיפ של דודי: שימו לב לא להיכנס בנתיב התשלום במצלמת וידאו).

בשנה בלי קורונה, צפון קרואטיה הולך ביחד עם סלובניה, ואילו דרום קרואטיה הולך ביחד עם מונטנגרו.

רכשתי כרטיס טיסה לקרואטיה, מיד כשמשרד הבריאות פתח לנו את נתב"ג ואיפשר לנו לטוס ל-3 מדינות ירוקות, וגם איפשר לנו לשוב מהן ללא בידוד. עשיתי זאת מהר-מהר, לפני שגמזו יתחרט:

למעשה, משרד הבריאות מכיר בכמה עשרות מדינות ירוקות, רק שרובן לא מקבלות ישראלים, ובוודאי שלא בלי בידוד בכניסה, למעט קרואטיה, בולגריה ויוון.

טיסה בימי קורונה

ראשית שימו לב להנחיות של כל מדינה כדי שטיסתכם תעבור חלק: קרואטיה דורשת בדיקת קורונה שלילית - ובאנגלית! בנוסף, יש למלא טופס כניסה לקרואטיה, להצהיר שאתם בריאים והיכן תשהו.

גם באתר משרד הבריאות הישראלי יש למלא הצהרה ולהציג אותה בכניסה לנתב"ג, יחד עם כרטיס הטיסה.

התהליך לא מסובך, רק צריך לדעת עליו ולבצע אותו.

מפלי קרקא

אגמי פליטביצה

החוף האדריאטי

רוביני

אך כעת, כישראלים אנחנו רשאים לבקר רק בקרואטיה.

כמתכנן טיולים חרדי, אני ממליץ בתקופה זו לטייל בצד הצפוני, בגלל הנגישות לבית חב"ד בזאגרב ולאוכל כשר.

קרואטיה, מידע יהודי

היהודים המעטים שגרים בקרואטיה מתגוררים בזאגרב. יש בעיר 3 בתי כנסת המתקשים עם מניין, אחד מהם - פעיל רק בחגים.

בית חב"ד זאגרב

אין מסעדות או חנויות כשרות בקרואטיה. הקיטרינג של בית חב"ד זאגרב, הוא בעצם המקום היחיד הכשר בכל קרואטיה. ניתן לאכול במקום או להזמין משלוחים לכל חלקי קרואטיה.

בשבתות, מתקיימות תפילות בבית הכנסת של בית חב"ד וניתן גם להירשם לסעודות השבת החווייתיות עם השליח, הרב פנחס זאקלס ומשפ'.

המקומות שאסור לפספס

מרכז קרואטיה - אגמי פליטביצה

מדובר על מרחק נסיעה מזאגרב - כשעתיים לכיוון דרום.

זוהי שמורת טבע יפהפייה, ואתר מורשת עולמי מטעם אונסק"ו. קיימים בה 16 אגמים עיקריים ועשרות מפלים ומפלוניים. המקום מתאים מאוד לטיול משפחתי.

לשמורה שתי כניסות, כשבכל כניסה ניתן לקחת 3 מסלולים שונים. אני ממליץ לקחת את מסלולי הביניים, הכוללים את השיט באגם המרכזי. משך המסלול כ-4 שעות, תלוי כמה תעצרו לצלם.

בשמורה, בכל רגע מגלים זווית חדשה של האגמים, של הצבעים, ושל קומפוזיציות הטבע מהיפות בעולם! אילו פינו מלא שירה.

לידיעה - אסור לאכול בשמורה (מלבד באזור המסעדות); וכן אסור לזרוק בדל לכלוך בשמורה. השמורה צחה כבדולח, וטוב שכך.

בשנה רגילה, בה אין קורונה, גם מגבילים את כמות הנכנסים ליום.

טיפ של דודי: בדרך חזרה לזאגרב תעצרו בכפר ראסטוקה, שם תראו תופעה מיוחדת ומהממת: מפלי מים שחוצים וזורמים מתחת לבתי הכפר בדרכם לנהר.

חגיגה לעיניים.

צפון קרואטיה - חצי האי האיסטרי

מדובר על מרחק נסיעה מזאגרב - כשלוש שעות לכיוון צפון מערב. זהו אזור שמתאים לטיולי כוכב, בלב הירוק הקרואטי.

מה שיפה באזור זה, הוא שמרגע שהתמקמתם, תוכלו לבחור בין שלל טיולים ואטרקציות מהנים במרחק סביר. האזור מאופיין בהרים

ירוקים מרשימים שנשפכים לחופי תכלת מצוירים.

אני ממליץ להתמקם בקרבת רצועת החוף שבין פולה בדרום, רוביני במרכז, ופורצ' בצפון. תמצאו באזור שפע אפשרויות לינה שמתאימות לציבור שלנו, מבתי פרטיים, דירות, קמפינג, מלונות ועד מלונות מפנקים על איים פרטיים.

תוכלו לקחת את המשפחה לאטרקציות מרובות: קארטינג, פארק הרפתקאות, צלילה, שיט איים, הפלגת צוללת, שיט דולפינים, סירות זכוכית, אומגות ארוכות, סנפלינג מערות, עיירות קטנות וציוריות בגבעי ההרים, מפלים בהרים ומרינות דייגים יפהפיות.

האזור מאד מפותח ומתאים לתיירים, כך שלא תשתעמו לרגע.

בשנה רגילה, מומלץ להימנע מלהגיע בחודשי יולי-אוגוסט, אז אזורי החופים שוקקים בצפיפות אדירה.

למחפיקים:

ניתן לשכור יאכטה פרטית. המטבח יוכשר עבורכם והמזון הכשר להפלגה יחכה לכם במטבח היאכטה.

הכיף ביאכטה הוא לנוע מכיוון הים מעיירה לעיירה דרך איים פרטיים ואיונים, בקו החוף האדריאטי.

הים האדריאטי הינו הים השקט והצלול ביותר. גם איטליה מגנה טופוגרפית על חופי קרואטיה, וכך גם רשת איים ארוכה הנמצאת מול חופי קרואטיה.

זהו פשוט גן עדן ליאכטונרים. ואכן, המרינות הומות יאכטות מכל רחבי העולם.

מפלי ראסטוקה

תעודת זהות

ג'ו מוסי אוחנה

בן 48, נולד בירושלים ומתגורר בה עד היום
שכונה: האהבה בקעה
אם לא היית גר בירושלים היכן היית מתגורר?
תל אביב

ירושלים – מטבח תיכון חדש

מהו חומר הגלם האהוב עליך במיוחד?

"דגים טריים".

מהו המטבח שמאפיין אותך?

"מטבח ים תיכוני".

מה במטבח מרגש אותך?

"מרגשת אותי ההתעסקות עם חומרי גלם. היכולת לברוא וליצור דברים מתוך פרשנות אישית. החוויה בסוף תהליך היצירה היא מרגשת ביותר והיא זו שמניעה אותי".

איך אתה מתמודד עם משבר הקורונה, והטראומה הגדולה שהוא גרם לענף המסעדות?

"ההתמודדות אינה פשוטה כלל. חוסר היכולת לדאוג לכל העובדים שלי בתקופה הזו מכאיבה במיוחד. בנוסף, הקושי להתניע כל פעם מחדש את המערכת והדאגה הכלכלית של מה יהיה מחר ומתי נוכל שוב לארח אנשים ולשמח אותם, פשוט לא אפשרית. הענף נפגע בצורה אנושה וגרם ללא מעט מטבחים לוותר על היצירתיות ולהתפשר על חומרי הגלם כדי להתאים את עצמם למציאות שהקורונה הכתיבה. אני יכול להבין אותם, אבל אני לא מתפשר ומוצא את הדרך היצירתית לשמור על איכות חומרי הגלם והרמה הגבוהה שמאפיינת את המטבח שלנו".

לסיים, טיפ למבשל?

"לא משנה מה מבשלים, תמיד לדעת ולזכור מי הכוכב של המנה ואיך שאר המרכיבים מוסיפים לו ולא מאפילים עליו".

עם פרוס החגים הבאים עלינו לטובה, עולים אנו שוב לרגל, לעיר הקודש ירושלים, המשופעת במקומות אוכל כשרים מובחרים. הפעם בחרנו לבקר שף ירושלמי שורשי, מעמודי התווך של הקולינריה המקומית - שף מוטי אוחנה.

השף הוותיק, בוגר בית הספר העילי לבישול "קורדון בלו", התמחה במסעדות גורמה באוסטרליה, והיה חתום גם על מטבחה המפואר של מסעדת 'החצר', מוסד ירושלמי ותיק ומוערך, שלמרבית הצער נסגר לאחרונה, עת הפך למתחם נדל"ן יוקרתי. כיום, מוביל השף אוחנה את מטבחה של המסעדה האחות הוותיקה והאהובה, מסעדת 'מדיטה', שם הוא מייצר מתוך שלל חוויות וטעמים את המטבח הירושלמי החדש - מסורתי אך עם נגיעות מודרניות וחדשניות, עם פרשנות אישית מתוחכמת משלו. או כהגדרתו: "מטבח תיכון חדש".

השף אוחנה נשען על טכניקות בישול מסורתיות ועל חומרי גלם משוק מחנה יהודה ושואב השראה מתבשילים ביתיים כגון קציצות דגים בתבשיל חריימה וקדירת בקר וירקות שורש. מצד שני, אוחנה אינו מהסס לתבל את הירושלמיות בטעמים בינלאומיים על ידי שימוש בחומרי גלם שנמצאים בשימוש במטבחי אירופה והמזרח הרחוק.

מה הזיכרון הראשון שלך מהמטבח?

"ילד קטן וחמוד מביט בשקיקה על מעיים תלויות לייבוש על חבל לקראת הטיגון, כאשר לאחר מכן ריח הטיגון עוטף את כל הבית בענן נפלא ומשכר".

כמה שנים אתה כבר מוביל מטבח?

"למעלה מעשר שנים".

הכותבים הם מנהלי "דתי'ש", קהילת הקולינריה הכשרה הגדולה בישראל

פינת המתכון

קולורבי צלוי על טחינה ירוקה ואורגנו

מצרכים:

4 יח' קולורבי בגודל בינוני
שמן זית
מלח ים אטלנטי

מצרכים לטחינה הירוקה:

כוס טחינה מעולה
כוס מי קרח
מִץ לימון טרי מלימון שלם
צ'ור פטרוזיליה
מעט עלי נענע
חצי פלפל ירוק חריף ללא הגרעינים
2 שיני שום

אופן ההכנה והרכבת המנה:

מניחים את הקולורבי על נייר כסף. מזליפים שמן זית ומלח ים וסוגרים כל אחד מהקולורבי בנפרד. מכניסים לתנור מחומם מראש ל-200 מעלות עד שסכין חודרת את הירק ללא התנגדות. מוציאים מנייר הכסף ומקלפים.

לטחינה הירוקה:

מכניסים למעבד מזון את כל

המרכיבים ומעבדים ביחד 2 דקות לקבלת טחינה במרקם אחיד. ובסוף מתבלים במלח לפי הטעם.

הרכבת המנה:

במרכז הצלחת מוזגים את הטחינה, מניחים מעל את הקולורבי החם ומעל מזליפים שמן זית בנדיבות, מפזרים את עלי האורגנו ומתבלים במלח ים.

נחשון, יקב חבל יהודה - 2017
ריח של פרי שחור חזק, הרבה
אוכמניות וקצת לבנדר, ובשומת
מתקתקה של פרחים.

הבקבוק נפתח כשעה לפני
הטעימה, אך עדיין הרגיש צעיר
וסגור, ולכן נשלח להמתנה
ארוכה בכוס ובהחלט התאזן
לאחר כשעה נוספת בכוס.

הוא מכיל טעמים מאוזנים של
חומציות מרעננת ואלכוהוליות
נוחה ונעימה. הזכיר מעט
דובדבנים כהים, ופרי שחור.

טאנינים חזקים וארוכים.

כשרות - בד"צ העדה החרדית

מחיר - 155 ₪
תמורה למחיר

ברנדי 777 דה לוקס, יקבי כרמל - 2017

את הברנדי הזה אני זוכר היטב עוד
מימים עברו בביתו של סבי ז"ל,
שאהב אותו מאוד.

ברנדי קלאסי בדרגת יישון v.s.
עם טעמים חזקים ונוכחות
חזקה בפה. קצת מתקתק
והזכיר קוקוס קלוי ווניל

היה כיף להתחבר לפינת
נוסטלגיה יפה שמגיעה מחדש
ודומה להפליא למקור.

כשרות - בד"צ מהדרין הרב רובין |
מחיר - 150 ₪ (ל-700 מ"ל)

תמורה למחיר:

חילום גבולות

חדרור יין

על מנת לשמור על איכות היינות,
הבקבוקים כהים לאור, סגורים ואטומים
לחמצן. יינות מתיישנים אשר שהו שנים
רבות בבקבוק, צבעם משתנה והופך לכהה
וסמיך יותר, וכך גם טעמם וריחם, ובכדי
לאפשר שתיה נעימה וחוויה טובה, היין
חייב לבוא במגע רחב ככל האפשר עם
חמצן טרי, ופעולת החיבור בין היין לחמצן
נקראת חדרור (מלשון חדר), ונעשית
בכמה צורות שעוד נרחיב עליהן.

גם יינות צעירים מידי צריכים זמן
חדרור, ולעיתים אפילו זמן חדרור ארוך,
של אפילו 24 שעות.

lechaimb2@gmail.com

לחיים בשניים

ישראל ברגמן & ישראל אלטר

ארץ הקודש ובטווחי מחירים סבירים ונוחים
שיתאימו לכל אחד לרגל החגים וגם לכל
השנה.

היינות האדומים יתאימו היטב לליווי ארוחות
בשריות, אך לא רק, ואנו מקווים שתיהנו גם
מהתוכן וגם מהיין, ותשמחו לפחות כמונו.
נשוב ונתראה כאן גם בחודש הבא בעזרת ה'.

חג שמח ובריאות איתנה, ושנזכה לשמחת חג
טובה ומשפחתית במהרה.

הטעימה הפעם, נערכה בין כסה לעשור בצל
הסגר הכללי, ועל כן הפעם "לחיים בשניים"
הוא עם השף המוכשר ישראל אלטר בביתו,
לצד כמה מנות משובחות מעשי ידי.

לכבוד חג הסוכות בו השמחה שוררת בכל
בית, גם בתקופה זו בה אנו מתמודדים עם
סגרים וריחוק חברתי, אין משהו מקרב
ומאחד יותר מהשמחה. "ושמחת בחגך והיית
אך שמח", ואין שמחה אלא בבשר ויין, לכן
החלטנו לטעום יינות אדומים ממיטב תוצרת

בזלת הגולן, ברוזה - 2017

הייתי צריך תזכורת מחבר
ותיק כדי לטעום שוב את
אחד היינות הנהדרים
מתוצרת ארצנו הקטנה, ואכן
היה שווה להיזכר.

הברונזה עשוי מענבי קברנה
סוביניון שגדלו במרכז רמת
הגולן. ריחות עמוקים של
פירות קיץ בשלים ועץ,
ומעט ריח אלכוהולי (אל
דאגה, לא בטעם).

בטעימה, היין היה מאוזן
היטב וחלק, נעים לשתייה למרות גילו
הצעיר, עם סיומת קצרה יחסית וטעמים
שהזכירו שוקולד איכותי ועשו חשק
לסופלה שוקולד לצידו (לא היה לנו).

היו קצת פערים בין הריח הקיצי והמרענן
יחסית, לבין הטעמים הכבדים, ולטובת
הטעמים.

כשרות: הרב וועסטהיים, בד"צ חרדים
מחיר - 120 ₪

תמורה למחיר:

מצפה, יקב חבל יהודה - 2018

יקב חבל יהודה ממוקם בזנוח, וענביו
נבצרים בהרי השומרון ובגליל העליון.
היין שפתח את הטעימות, היה
"מצפה", שהוא בלנד קלאסי
המשלב קברנה סוביניון (70%)
מרלו (22%) ופטי ורדו (8%).

כבר בפתיחה היין הגיב יפה למרות
גילו הצעיר. ריחות מרעננים של
יער וטל בוקר עדינים, ובכלל,
יין שמסמל את בוא הסתיו, רגוע
ונעים.

היין מאוזן לחלוטין גם ביחסי ריח וטעם,
והטעמים המדויקים הזכירו קצת שזיף ירוק
וחמצמצות עדינה ונעימה במיוחד. טאנינים
נוחים לשתייה חלקה וסיומת קצרה ונעימה.

אם להגדיר במילים, אז זהו יין מושלם לכל
זמן. אפילו יומיומי עם המשפחה.

כשרות - בד"צ העדה החרדית
מחיר - 120 ₪

תמורה למחיר (בעיקר בזכות ההתאמה
לכלל המשפחה לדעתנו):

חדש על המדף:

יקב ציון: מיתוג חדש ויינות חדשים

משפחת שור היא משפחת היין הראשונה בישראל עם מסורת משפחתית
של מעל 170 שנה בענף היין. הניסיון העשיר, המקצועיות, החקלאות
המתקדמת והיקב החדש מאפשרים ליקב ציון להפיק יינות איכותיים
ונגישים במגוון רמות מחיר. בשנים האחרונות הושקעו משאבים רבים
בכרמים וביקב לקראת השקת היינות והסדרות החדשות.

לדברי דויד גרוניך מנהל השיווק של היקב: "השקת היינות החדשים היא
השלב האחרון בתהליך השדרוג שעבר היקב. הסדרות החדשות מביאות
לידי ביטוי את העבודה שנעשתה בכרמים וביקב". סדרות היין החדשות
של יקב ציון מופקות בכשרות המהודרת של בד"ץ העדה החרדית ובד"ץ
בית יוסף.

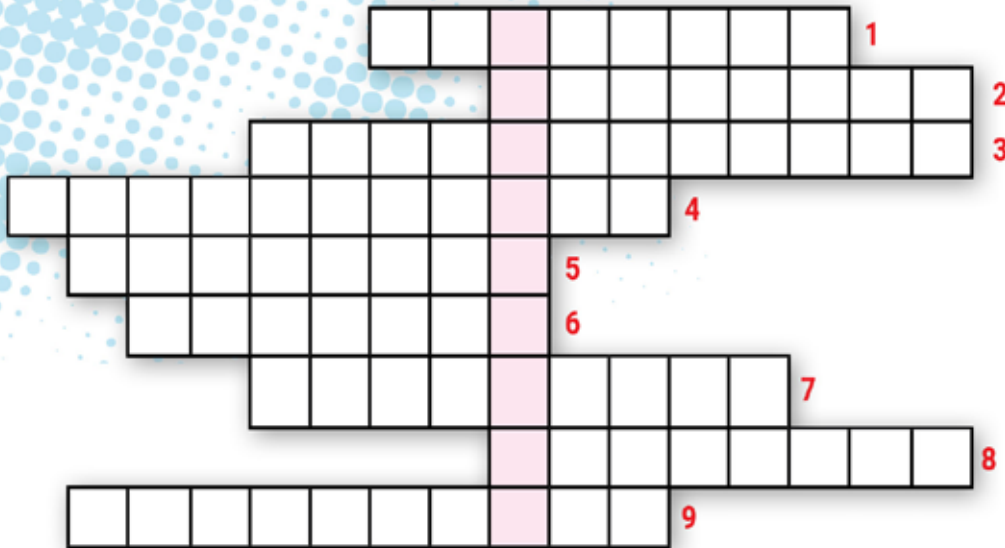

תשביז קוליק

תשבץ מלחינים ומעבדים

גלו בקיאות ומצאו את הפתרון: בהגדרות התשבץ תתבקשו לאמץ את הזיכרון ולהיזכר בשמות מלחיני ומעבדי מוזיקה יהודית ידועים. אם תענו נכונה על כל ההגדרות, בקוביות הבולטות תקבלו משפט (שתי מילים; 3, 6) שקשור בחג הסוכות

1. הביא את "זמן הגאולה" לעולם || 2. נחשב למעבד הקלאסי ביותר במוזיקה החסידית || 3. מלבד לחנו ועיבודיו, יש גם סדרת אלבומים הקרויה על שמו || 4. מהמלחינים הצעירים והמוכשרים, הלחין להיטים לשמילי אונגר ולמנדי וייס || 5. עיבד את רוב אלבומיו של אברהם פריד || 6. מלחין החצר של חסידות סערט ויזניץ || 7. המלחין המיתולוגי של חצר גור || 8. נחשב למלחין החסידי הפורה ביותר || 9. עיבד חלק נכבד מאלבומי האחרון של ליפא שמעלצר

האלבום הראשון

מהו האלבום הראשון שיצא אי פעם במוזיקה החסידית?

פתרונות מגיליון שעבר:

תפזזת זמרים: מרדכי בן דוד, חיים ישראל, אורי דויד, אברהם פריד, ליפא שמלצר, אלי הרצליך, איציק דדיה, דוד חפצדי, שלומי גרטנר, מוטי שטיינמץ, ישי ריבו, מנדי ויס, אברמי רוט

ביצועים חוזרים: מרדכי בן דוד שר, בשני עיבודים שונים, בין השאר את השיר "חכה לו", את השיר "בואי בשלום", את השיר "Happy Days" / "Miracles", ועוד שירים רבים של עצמו שחידש בשנית, בעיבודים שונים, באלבום האוסף באנגלית ובאוסף ביידיש.

מי הלחין: בין השאר, הלחין אברהם פריד לזמרים אחרים, את השירים "שישנו" (עמית ליסטוונד), "עוד עוד עוד" (ישראל ויליגר) ו"ספלאש" (ליפא שמעלצר).

הזוכים:
עקיבא רוזנר, חיפה
חיה ברדוגו, בני ברק

כמה שירים

האם תדעו כמה שירים הלחין עד היום הרב הלל פלאי?

פתרונות ניתן לשלוח למייל: magazine@kol-play.co.il

דוליק בולש

דוליק מאתר עובדות לא ידועות במוזיקה היהודית, וגם משיב לכם לשאלות

הלחין ר' מנחם אירנשטיין, ופריד מחדש את השיר, לאחר שבוצע ראשונה על ידי "פרחי שירה חדשה - בני ברק" (כן, כן), באלבום שיצא ב'1977, תחת אותו שם.

הקורא משה מירושלים כותב: השיר "נחמו עמי" ששר מרדכי בן דוד ללחנו של אלי לאופר (באלבום בן ה'3 שירים), הולחן במקור למילים "לב טהור".

ועוד כמה שינויים: השיר "כי נחם" של צליל וזמר, לחנו של גרשון פרנקל, הולחן על המילים "אשת חיל". מונה רוזנבלום, המעבד של האלבום, שינה את המילים ל"כי נחם" והפך את השיר ללהיט. נסו לזמזם אותו על "אשת חיל" ותראו עזה מסתדר; ואחרון: השיר "על זה היה דווה לבנו", של יידל, לחנו של הרב עקיבא המניק, הולחן למילים "אחינו כל בית ישראל" בשבת בה נרצח נחשון וקסמן הי"ד. המילים שונו בהסכמת שניהם, ל"על זה היה".

הקורא אפי כותב: אין מי שלא מכיר את השיר "שירו למלך", אבל מה שפחות יודעים זה שבמקור השיר הוצע לאברהם פריד, שרצה אותו, ובמקביל גם יידל ורדיגר לטש אליו עיניים. בסוף, פריד ויתר ליידל על אחד הלהיטים הגדולים של המוסיקה החסידית, אך אל דאגה, יידל פיצה את פריד כראוי, כשלאחר כמה שנים ויתר לו בתורו על השיר "עלה קטן".

ועוד מאפי: הקריירה המוזיקלית של המלחין הגדול איצי וולדנר, שאחראי על עשרות להיטי ענק כמו "בואי בשלום" ו"עת רקוד" - התחילה במקהלת הילדים המיתולוגית "עמודי שיש", שבה הוא היה לא אחר מאשר אחד הסולנים הראשיים.

דוליק:

ברדקי, ואכן על האלבום הכפול (והאחרון) של

עמודי שיש, מופיע

שמו של הסולן "יצחק

שלמה וולדנר", ואכן מדובר

בלא אחר מאשר איצי וולדנר.

שמעתי ברדיו את השיר "שמעה תפילתי" ששר שלום ברנהולץ, והמגיש אמר שמדובר בחידוש. מהו מקור השיר? (חנה, בני ברק) ובכן, את השיר "שמעה תפילתי" הלחין בחור - היום כבר רב - בשם שמשי סגל, במסגרת תחרויות הלחנים של "מחנה בני תורה". השיר מושר עשרות שנים בשיבת "עטרת ישראל" ובעולם הישיבות, וזכה לביצוע אולפני לפני למעלה מעשרים שנה, של האחים ברנר, ולאחר מכן של מיכאל שטרייכר. הביצוע של שטרייכר מופיע באלבום אוסף של מחנה בני תורה.

הקורא איציק מאשדוד כותב: הנה סקופ: באלבום הראשון של יידל ורדיגר, אביו, מרדכי בן דוד, הקליט את כולו עם השירה שלו, כדי שיידל ילמד איך לשיר את השירים, ואחר כך יידל הקליט בקולו הוא. **דוליק:** נשמח מאד להוכחה על כך, במייל שמופיע למטה...

הערת ביניים: קוראים רבים חיפשו את השירים "רפואה" ו"זכני לגדל" שהלחין ברוך לוי, באלבום "מוזים" של יהודה צ'יק. ובכן, הסוגריים בגיליון הקודם על הלחנים שהלחין לוי בגיל 13 בלבד, רצו רק להזכיר לקוראים שירים מפורסמים אחרים של לוי. ואילו השירים שהלחין לוי לצ'יק באותו אלבום, הם "כי לך" ו"הפכת".

הגיע לידי שיר בשם "עננים" של מרדכי בן דוד (שאני מצרף כאן לפנייה), שלא מופיע על אף אלבום שלו. מה הסיפור שלו? (צבי) ובכן, בדיקה שלנו העלתה שאכן השיר לא מופיע על אף אחד מהאלבומים של מב"ד או האלבומים בהם הוא מתארח. מוזיקאי שעובד עם מב"ד, מספר שהשיר פשוט "נשר" מהקלטת אחד האלבומים שיצאו בערך לפני כ-20 שנה. ניתן גם לשמוע שהגירסה אינה סופית וללא עיבוד ומיקס מסודרים.

הידעתם? הזמר בערי וועבר, לפני שנהיה זמר, עבד בתחום ה...בניה.

הידעתם? שם משפחתו המקורי של הזמר והקומזיטעיר יהודה גרין הוא גרינוולד, והוא דודם של החזן צודיק גרינוולד והזמר הצעיר מאיר גרין.

האם אברהם פריד הוא המבצע במקור של השיר "אתה בחרתנו" הידוע. ואם לא, מי המבצע במקור ומי המלחין? (צופיה) את "אתה בחרתנו"

האם אברהם פריד הוא המבצע במקור של השיר "אתה בחרתנו" הידוע. ואם לא, מי המבצע במקור ומי המלחין? (צופיה)

האם אברהם פריד הוא המבצע במקור של השיר "אתה בחרתנו" הידוע. ואם לא, מי המבצע במקור ומי המלחין? (צופיה)

האם אברהם פריד הוא המבצע במקור של השיר "אתה בחרתנו" הידוע. ואם לא, מי המבצע במקור ומי המלחין? (צופיה)

האם אברהם פריד הוא המבצע במקור של השיר "אתה בחרתנו" הידוע. ואם לא, מי המבצע במקור ומי המלחין? (צופיה)

האם אברהם פריד הוא המבצע במקור של השיר "אתה בחרתנו" הידוע. ואם לא, מי המבצע במקור ומי המלחין? (צופיה)

יש לכם עובדה לא ידועה על המוזיקה היהודית? שאלות בנושאי מוזיקה? מעוניינים לדעת מי הלחין שיר נשכח? איפה מרדכי בן דוד ביצע את השיר ההוא, ומי עיבד את השיר הזה והזה של חיים ישראל? דוליק יבלוש עבורכם ויענה בשמחה. שאלות, בקשות והתקלות, יתקבלו בתיבת המייל שלנו (לציון: עבור מדור "דוליק בולש"), ודוליק יענה על הנבחרות שבהן בע"ה במדור הבא

שואלים את דוליק

magazine@kol-play.co.il

התחלנו
קומזיק
אל תוך הלילה

הולך
להיות אש!

אמישראלגז במבצע לוחט לשנה החדשה

החל
מ-
1,590 ₪

מהוון הרילי
Broil king

והמשלוח עלינו!

תהיו בטוחים שזה
אמישראלגז

המומחים של אמישראלגז לשירותך *8628

סביבי אמישראלגז ברחבי הארץ: מולטי סנטר צומת בית דגן, מולטי סנטר באר שבע רחוב הרצל 38, מולטי סנטר חיפה רחוב הנביאים 20, מולטי סנטר קרית אתא דרך חיפה 16 (ליד איקאה), מולטי סנטר פ"ת רחוב שנקר 17, אילת מרכז מסחרי סנטר, אריאל מרכז מסחרי א' רחוב יהודה 10, אשדוד מרכז מסחרי א' חנות 19, אשקלון רחוב צה"ל 8, בני ברק רחוב ירושלים 8, בת ים רחוב רוטשילד 35, דימונה מרכז מסחרי, הרצליה רחוב בן גוריון 17 (תחנת אגד), חולון כיכר ויצמן 3, חדרה רחוב הרברט סמואל 57, טבריה בנין רסקו מרכז מסחרי, ירושלים רחוב המלך ג'ורג' 33-35, כפר סבא רחוב ויצמן 124, נהריה בנין רסקו שדרות געתון 20, עכו רחוב בן עמי 43, עמולה רחוב הנשיא 3, פתח תקוה רחוב ההגנה 25, צפת רחוב ירושלים 59, קרית אתא דרך העצמאות 50, ראשון-צ' רחוב הרצל 52, רחובות רח' הרצל 184, רמלה שד' הרצל 69, רמת גן רח' הרוא"ה 2 קניון שופינג, תל אביב רח' אחד העם 34.

תוקף המבצע עד 31.10.2020, י"ג בחשוון תשפ"א או עד גמר המלאי (המוקדם מביניהם). מלאי מינימום במבצע: 50 יח' ממגוון המוצרים שמוצעים. משלוח חינם בכפוף לאזורי החלוקה של החברה. בכפוף לתקנון. טלח.